

I

(Zakonodajni akti)

DIREKTIVE

DIREKTIVA (EU) 2023/1791 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**z dne 13. septembra 2023****o energetske učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/955 (prenovitev)**

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 194(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾ je bila večkrat bistveno spremenjena ⁽⁵⁾. Ker so potrebne nove spremembe, bi bilo treba zaradi jasnosti navedeno direktivo prenoviti.
- (2) Komisija je v sporočilu z dne 17. septembra 2020 z naslovom „Krepitev evropskih podnebnih ambicij do leta 2030 – Vlaganje v podnebno nevtralno prihodnost v korist naših državljanov“ (v nadaljnjem besedilu: načrt za uresničitev podnebnih ciljev) predlagala zvišanje podnebnih ambicij Unije z dvigom ciljne vrednosti za emisije toplogrednih plinov (TGP) na vsaj 55 % pod ravnmi iz leta 1990 do leta 2030. Gre za občutno povečanje v primerjavi s sedanjo, 40-odstotno ciljno vrednostjo zmanjšanja emisij. Predlog pomeni izpolnitev zaveze iz sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 z naslovom „Evropski zeleni dogovor“ (v nadaljnjem besedilu: evropski zeleni dogovor), da bo podan celovit načrt za dvig ciljne vrednosti Unije za leto 2030 na okoli 55 % na odgovoren način. Obenem je skladen s cilji Pariškega sporazuma, sprejetega 12. decembra 2015 na podlagi Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum), da se zvišanje globalne temperature omeji na precej manj kot 2 °C in da se nadaljujejo prizadevanja, da to zvišanje ne bi preseglo 1,5 °C.

⁽¹⁾ UL C 152, 6.4.2022, str. 134.⁽²⁾ UL C 301, 5.8.2022, str. 139.⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 11. julija 2023 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 25. julija 2023.⁽⁴⁾ Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L 315, 14.11.2012, str. 1).⁽⁵⁾ Glej del A Priloge XVI.

- (3) Evropski svet je v sklepkih, sprejetih na zasedanju 10. in 11. decembra 2020, podprl zavezujočo ciljno vrednost Unije najmanj 55-odstotnega neto domačega zmanjšanja emisij TGP do leta 2030 v primerjavi z letom 1990. Evropski svet je sklenil, da je treba podnebne ambicije zvišati tako, da bomo pri tem pospešili trajnostno gospodarsko rast, ustvarjali delovna mesta, zagotavljali zdravstvene in okoljske koristi za državljane Unije ter prispevali k dolgoročni konkurenčnosti Unijinega gospodarstva s spodbujanjem inovacij na področju zelenih tehnologij.
- (4) Za uresničitev navedenih ciljev je Komisija v sporočilu z dne 19. oktobra 2020 z naslovom „Delovni program Komisije za leto 2021 – Vitalna Unija v krhkem svetu“ napovedala zakonodajni sveženj, s katerim bi se do leta 2030 emisije TGP zmanjšale za najmanj 55 % (v nadaljnjem besedilu: sveženj „Pripravljeni na 55“), Evropska unija pa bi do leta 2050 postala podnebno nevtralna. Ta sveženj zajema širok nabor področij politik, med njimi energetska učinkovitost, energijo iz obnovljivih virov, rabo zemljišč, spremembo rabe zemljišč in gozdarstvo, obdavčitev energije, porazdelitev prizadevanj in trgovanje z emisijami.
- (5) Namen sveznja „Pripravljeni na 55“ je varovati in ustvarjati delovna mesta v Uniji ter omogočiti, da Unija v globalnem energetskega prehodu postane vodilna na svetu pri razvoju in uvajanju čistih tehnologij, vključno z rešitvami za energetska učinkovitost.
- (6) Kot kažejo projekcije, bi se emisije TGP, če bi se sedanje politike v celoti izvajale, do leta 2030 zmanjšale za okrog 45 % v primerjavi z letom 1990, če ne upoštevamo emisij in absorpcije zaradi rabe zemljišč, oziroma okrog 47 %, če upoštevamo rabo zemljišč. Da bi uresničili te večje podnebne ambicije, sta v načrtu za uresničitev podnebnih ciljev predvideni vrsta potrebnih ukrepov v vseh sektorjih gospodarstva in revizija ključnih zakonodajnih instrumentov.
- (7) Komisija je v sporočilu z dne 28. novembra 2018 z naslovom „Čist planet za vse – Evropska strateška dolgoročna vizija za uspešno, sodobno, konkurenčno in podnebno nevtralno gospodarstvo“ izjavila, da je energetska učinkovitost ključno področje ukrepanja, brez katerega ni mogoče doseči popolnega razogljičenja gospodarstva Unije. Potreba po tem, da izkoristimo stroškovno učinkovite priložnosti za prihranke energije, je Unijo pripeljala do sedanje politike energetske učinkovitosti. Decembra 2018 je bil v sklopu sveznja „Čista energija za vse Evropejce“, katerega cilji so bili postaviti energetska učinkovitost na prvo mesto, prevzeti vodilno vlogo na področju energije iz obnovljivih virov v svetovnem merilu in zagotoviti pošteno obravnavo odjemalcev, vključen nov krovni cilj Unije za leto 2030 glede povečanja energetske učinkovitosti, in sicer za vsaj 32,5 % glede na projekcije porabe energije v letu 2030.
- (8) Iz ocene učinka, priložene načrtu za uresničitev podnebnih ciljev, je razvidno, da bo treba pri izboljšavah energetske učinkovitosti, če naj se uresničijo večje podnebne ambicije, znatno preseči sedanjih 32,5 %.
- (9) Unija lahko s svojim ambicioznejšim ciljem za leto 2030 glede povečanja energetske učinkovitosti zniža cene energije in odločilno pripomore k zmanjšanju emisij TGP, ob hkratnem spodbujanju in uvajanju elektrifikacije, vodika, e-goriv in drugih tehnologij, potrebnih za zeleni prehod, zlasti v prometnem sektorju. Celo ob hitro rastoči proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov se lahko z energetska učinkovitostjo zmanjšajo potreba po novih zmogljivostih za proizvodnjo električne energije ter stroški, povezani s shranjevanjem, prenosom in distribucijo. Večja energetska učinkovitost je zlasti pomembna tudi za zanesljivost oskrbe z energijo v Uniji, saj zmanjšuje odvisnost Unije od uvoza goriv iz tretjih držav. Energetska učinkovitost je eden od najčistejših in stroškovno najučinkovitejših ukrepov za zmanjšanje te odvisnosti.
- (10) Seštevek nacionalnih prispevkov, ki so jih države članice sporočile v nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih, ne dosega cilja Unije 32,5 %. Ti prispevki bi skupaj prinesli zmanjšanje porabe primarne energije za 29,7 % in zmanjšanje porabe končne energije za 29,4 % v primerjavi s projekcijami za leto 2030 iz referenčnega scenarija EU iz leta 2007. To bi za EU-27 pomenilo skupno vrzel v višini 2,8 odstotne točke pri porabi primarne energije in 3,1 odstotne točke pri porabi končne energije.

- (11) Več držav članic je predstavilo ambiciozne nacionalne energetske in podnebne načrte, ki jih je Komisija ocenila kot „zadostne“ in ki so vsebovali ukrepe, s katerimi naj bi bilo tem državam članicam omogočeno, da bodo k doseganju skupnih ciljev za energetske učinkovitost prispevale v obsegu, večjem od povprečja EU. Poleg tega je več držav članic beležilo „zgodnja prizadevanja“ pri doseganju prihrankov energije, tj. prihrankov energije nad povprečnimi začrtanimi poteki Unije v zadnjih letih. V obeh primerih gre za pomembna prizadevanja, ki bi jih bilo treba priznati in vključiti v prihodnje, na modeliranju temelječe projekcije Unije in bi lahko bila zgled za to, kako so vse države članice sposobne izboljšati svoje možnosti za energetske učinkovitost, da bi svojim gospodarstvom in družbam zagotovile znatne koristi.
- (12) V nekaterih primerih se predpostavke, ki jih je Komisija uporabila v svojem referenčnem scenariju EU iz leta 2020, razlikujejo od predpostavk, ki so jih nekatere države članice uporabile za svoje referenčne scenarije, na katerih temeljijo njihovi nacionalni energetske in podnebni načrti. To lahko privede do razhajanj pri izračunu porabe primarne energije, sta pa v zvezi s to porabo ustrezna oba pristopa.
- (13) Čeprav so možnosti za prihranke energije v vseh sektorjih še vedno velike, svojevrsten izziv predstavljajo promet, ki je odgovoren za več kot 30 % porabe končne energije, in stavbe, saj je pri 75 % stavbnega fonda v Uniji energetska učinkovitost slaba. Še en vse pomembnejši sektor je sektor informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT), ki je odgovoren za 5 do 9 % celotne porabe energije na svetu in za več kot 2 % emisij globalno. Leta 2018 so podatkovni centri v EU-28 prispevali 2,7 % odjema električne energije. V tej zvezi je Komisija v sporočilu z dne 19. februarja 2020 z naslovom „Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope“ (v nadaljnjem besedilu: digitalna strategija Unije) poudarila potrebo po energetsko zelo učinkovitih in trajnostnih podatkovnih centrih ter po ukrepih za preglednost pri telekomunikacijskih operaterjih glede njihovega okoljskega odtisa. Poleg tega je treba upoštevati morebitno rast povpraševanja po energiji v industriji, ki bi lahko bila posledica njenega razogljičenja, zlasti v energetsko intenzivnih procesih.
- (14) Za višjo raven ambicij je treba močnejše spodbujati stroškovno učinkovite ukrepe za energetske učinkovitost na vseh področjih energetskega sistema in v vseh zadevnih sektorjih, kjer dejavnost vpliva na povpraševanje po energiji, kot so sektorji prometa, vode in kmetijstva. Izboljšanje energetske učinkovitosti vzdolž celotne energetske verige, vključno s proizvodnjo, prenosom, distribucijo in končno porabo energije, bo koristilo okolju, izboljšalo kakovost zraka in javno zdravje, zmanjšalo emisije TGP, hkrati bo z zmanjšanjem potrebe po uvozu energije, zlasti fosilnih goriv, izboljšalo energetske varnost, znižalo stroške energije v gospodinjstvih in podjetjih, pomagalo pri blažitvi energetske revščine in privedlo do večje konkurenčnosti, večjega števila delovnih mest in povečanja gospodarske dejavnosti v celotnem gospodarstvu. Izboljšanje energetske učinkovitosti bi torej izboljšalo kakovost življenja državljanov, hkrati pa pripomoglo k preoblikovanju odnosov med Unijo in partnerskimi tretjimi državami na področju energije v smeri doseganja podnebne nevtralnosti. To je v skladu z zavezami Unije v okviru energetske unije in svetovne podnebne agende, določene v Pariškem sporazumu. Z izboljšanjem energetske učinkovitosti različnih sektorjev se lahko vzporedno s promoviranjem učinkovitejših, bolj trajnostnih in cenovno dostopnejših opcij spodbujajo prenova mest, tudi izboljšanje stavb, ter spremembe v vzorcih mobilnosti in dostopnosti.
- (15) Ta direktiva je korak naprej v smeri podnebne nevtralnosti do leta 2050, v skladu s katero se energetska učinkovitost obravnava kot svoj vir energije. Načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“ je krovno načelo, ki bi ga bilo treba upoštevati v vseh sektorjih, tudi tistih, ki ne spadajo v energetske sistem, na vseh ravneh, tudi v finančnem sektorju. Rešitve za energetske učinkovitost bi bilo treba upoštevati kot prvo opcijo pri odločitvah o politikah, načrtovanju in naložbah, ko se določajo nova pravila za stran ponudbe in druga področja politike. Načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“ bi bilo sicer treba uporabljati brez poseganja v druge zakonske obveznosti, cilje in načela, vendar te obveznosti, cilji in načela ne bi smeli ovirati njegove uporabe ali voditi do izvzetij od njegove uporabe. Komisija bi morala zagotoviti, da bosta lahko energetska učinkovitost in odzivanje na povpraševanje pod enakimi pogoji konkurirala proizvodnim zmogljivostim. Energetske učinkovitost je treba izboljšati vedno, ko je to bolj stroškovno učinkovito kot enakovredne rešitve na strani ponudbe. To bi moralo pomagati izkoristiti številne prednosti, ki jih ima energetska učinkovitost za Unijo, zlasti za državljane in podjetja. Izvajanje ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti bi moralo biti tudi prednostna naloga pri blažitvi energetske revščine.

- (16) Energetsko učinkovitost bi bilo treba priznati za ključni element in prednostni vidik v prihodnjih odločitvah o naložbah v energetsko infrastrukturo Unije. Pri uporabi načela „energetska učinkovitost na prvem mestu“ bi bilo treba upoštevati predvsem pristop sistemske učinkovitosti ter družbeni in zdravstveni vidik, obenem pa paziti na zanesljivost oskrbe, povezovanje energetskega sistema in prehod na podnebno nevtralnost. Tako bi moralo načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“ pomagati pri povečanju učinkovitosti posameznih sektorjev končne porabe in celotnega energetskega sistema. Z uporabo tega načela bi se morale podpirati tudi naložbe v energetsko učinkovite rešitve, ki prispevajo k okoljskim ciljem iz Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾.
- (17) Načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“ je določeno v Uredbi (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾ in je v središču strategije EU za povezovanje energetskega sistema, predstavljene v sporočilu Komisije z dne 8. julija 2022. Čeprav načelo temelji na stroškovni učinkovitosti, ima njegova uporaba z družbenega vidika širše posledice. Te posledice so lahko glede na okoliščine različne in bi jih bilo treba skrbno oceniti z zanesljivimi metodologijami za analizo stroškov in koristi, pri katerih bi se upoštevale mnogotere koristi energetske učinkovitosti. Komisija je pripravila posebne smernice o delovanju in uporabi tega načela, v katerih so predlagana posebna orodja in primeri uporabe v različnih sektorjih. Izdala je tudi priporočilo državam članicam, ki izhaja iz zahtev, določenih v tej direktivi, in poziva h konkretnemu ukrepanju v zvezi z uporabo tega načela. Države članice bi morale to priporočilo upoštevati v največji možni meri in se pri izvajanju načela energetske učinkovitosti v praksi ravnati po njem.
- (18) Načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“ pomeni izbrati celosten pristop, pri katerem se upoštevajo skupna učinkovitost povezanega energetskega sistema, zanesljivost oskrbe in stroškovna učinkovitost ter spodbujajo najučinkovitejše rešitve za podnebno nevtralnost v celotni vrednostni verigi (od proizvodnje energije prek transporta po omrežju do porabe končne energije), zato da se učinkovitost doseže tako pri porabi primarne energije kot pri porabi končne energije. Pri tem pristopu naj bi bili pozorni na učinkovitost sistema in dinamično rabo energije, kjer se viri na strani povpraševanja in prožnost sistema štejejo kot rešitve za energetsko učinkovitost.
- (19) Da bi načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“ učinkovalo, ga morajo nacionalni, regionalni, lokalni in sektorski odločevalci dosledno uporabljati pri vseh zadevnih scenarijih ter odločitvah o politikah, načrtovanju in večjih naložbah (tj. naložbah velikega obsega z vrednostjo nad 100 000 000 EUR na naložbo ali 175 000 000 EUR pri projektih prometne infrastrukture), ki vplivajo na porabo energije ali oskrbo z njo. Za ustrezno uporabo načela so potrebni pravilna metodologija analize stroškov in koristi, vzpostavitev omogočitvenih pogojev za energetsko učinkovite rešitve in ustrezno spremljanje. Analize stroškov in koristi, ki bi jih bilo treba sistematično razvijati in izvajati, bi morale temeljiti na najbolj ažurnih informacijah o cenah energije in bi morale vključevati scenarije za naraščanje cen, kot je zaradi manjše količine pravic iz sistema Unije za trgovanje z emisijami (EU ETS) na podlagi Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁸⁾, da bi se zagotovila spodbuda za uporabo ukrepov za energetsko učinkovitost. Pri uresničevanju ciljev politike bi morale imeti prednost rešitve na strani povpraševanja, kadar bi bile stroškovno učinkovitejše od naložb v infrastrukturo za oskrbo z energijo. Prožnost na strani povpraševanja lahko prinese znatne gospodarske, okoljske in družbene koristi odjemalcem in širši družbi, tudi lokalnim skupnostim, izboljša učinkovitost energetskega sistema in zniža stroške energije, npr. z znižanjem stroškov obratovanja sistema, katerega posledica so nižje pristojbine za vse odjemalce. Države članice bi morale pri uporabi načela „energetska učinkovitost na prvem mestu“ upoštevati morebitne koristi od prožnosti na strani povpraševanja in, kjer je ustrezno, v svojih prizadevanjih za večjo učinkovitost povezanega energetskega sistema razmisliti o odzivanju na povpraševanje tako na centralizirani kot decentralizirani ravni, shranjevanju energije in pametnih rešitvah.

⁽⁶⁾ Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L 198, 22.6.2020, str. 13).

⁽⁷⁾ Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

⁽⁸⁾ Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

- (20) Komisija bi morala pri ocenjevanju vrednosti projektov zaradi uporabe načela „energetska učinkovitost na prvem mestu“ v svojem poročilu Evropskemu parlamentu in Svetu zlasti oceniti, ali se mejne vrednosti učinkovito uporabljajo v posamezni državi članici in na kakšen način.
- (21) Načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“ bi bilo treba vselej uporabljati sorazmerno, zahteve, določene v tej direktivi, pa ne bi smele povzročati prekrivanja ali nasprotja med obveznostmi držav članic, kadar uporabo tega načela neposredno zagotavlja druga zakonodaja. To bi lahko zadevalo projekte skupnega interesa, vključene na seznam Unije na podlagi člena 3 Uredbe (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁹⁾, ki uvaja zahtevo, da se pri razvoju in oceni teh projektov upošteva načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“.
- (22) Pravičen prehod na podnebno nevtralno Unijo do leta 2050 je osrednjega pomena za evropski zeleni dogovor. Energetska revščina je osrednji pojem v svežnju „Čista energija za vse Evropejce“, namenjena pa je lažšanju pravičnega energetskega prehoda. Komisija je v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999 in Direktivo (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁰⁾ v Priporočilu (EU) 2020/1563 o energijski revščini ⁽¹¹⁾ podala okvirne smernice glede ustreznih kazalnikov za merjenje energetske revščine in glede opredelitve pojma „znatno število gospodinjstev z energetsko revščino“. Direktiva 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾ in Direktiva (EU) 2019/944 določata, da morajo države članice sprejeti ustrezne ukrepe za odpravo energetske revščine povsod, kjer se ugotovi, da obstaja, vključno z ukrepi, ki rešujejo širši kontekst revščine. To je pomembno zlasti glede na vse višje cene energije in inflacijski pritisk, saj bodo za reševanje sistemskih izzivov v energetskem sistemu Unije potrebni tako kratkoročni kot dolgoročni ukrepi.
- (23) Uporaba načela „energetska učinkovitost na prvem mestu“ bi morala koristiti ljudem, ki jih je prizadela ali jim grozi energetska revščina, ranljivim odjemalcem, vključno s končnimi porabniki, gospodinjstvom z nizkimi in srednjimi dohodki, in ljudem, ki živijo v socialnih stanovanjih. Ukrepe za energetska učinkovitost bi bilo treba prednostno izvajati za izboljšanje položaja teh posameznikov in gospodinjstev ter za blažitev energetske revščine, pri čemer z njimi ne bi smeli spodbujati nesorazmernega zviševanja cen stanovanj, mobilnosti ali energije. Zaradi celostnega pristopa k oblikovanju politik ter izvajanju politik in ukrepov morajo države članice zagotoviti, da druge politike in ukrepi ne bodo imeli škodljivega učinka na te posameznike in gospodinjstva.
- (24) Ta direktiva je del širšega okvira politik energetske učinkovitosti, v katerem so obravnavane možnosti za energetska učinkovitost na konkretnih področjih politike, med drugim na področju stavb (Direktiva 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹³⁾), izdelkov (Direktiva 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁴⁾) ter uredbi (EU) 2017/1369 ⁽¹⁵⁾ in (EU) 2020/740 ⁽¹⁶⁾ Evropskega parlamenta in Sveta) in upravljanja (Uredba (EU) 2018/1999). Te politike so zelo pomembne za doseganje prihrankov energije pri nadomeščanju izdelkov oziroma gradnji ali prenovi stavb.

⁽⁹⁾ Uredba (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo, spremembi uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 ter direktiv 2009/73/ES in (EU) 2019/944 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 347/2013 (UL L 152, 3.6.2022, str. 45).

⁽¹⁰⁾ Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, str. 125).

⁽¹¹⁾ Priporočilo Komisije (EU) 2020/1563 z dne 14. oktobra 2020 o energijski revščini (UL L 357, 27.10.2020, str. 35).

⁽¹²⁾ Direktiva 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 2003/55/ES (UL L 211, 14.8.2009, str. 94).

⁽¹³⁾ Direktiva 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o energetski učinkovitosti stavb (UL L 153, 18.6.2010, str. 13).

⁽¹⁴⁾ Direktiva 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovo izdelkov, povezanih z energijo (UL L 285 31.10.2009, str. 10).

⁽¹⁵⁾ Uredba (EU) 2017/1369 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2017 o vzpostavitvi okvira za označevanje z energijskimi nalepkami in razveljavitvi Direktive 2010/30/EU (UL L 198, 28.7.2017, str. 1).

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU) 2020/740 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 2020 o označevanju pnevmatik glede na izkoristek goriva in druge parametre, spremembi Uredbe (EU) 2017/1369 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1222/2009 (UL L 177, 5.6.2020, str. 1).

- (25) Za doseganje ambicioznega cilja povečanja energetske učinkovitosti je treba odpraviti ovire, da bi olajšali naložbe v ukrepe za energetske učinkovitost. V podprogramu „Prehod na čisto energijo“ programa Unije LIFE, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/783 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁷⁾, bodo finančna sredstva namenjena podpori razvoja dobre prakse Unije pri izvajanju politik energetske učinkovitosti za odpravo vedenjskih, tržnih in regulativnih ovir za energetske učinkovitost.
- (26) Evropski svet je v sklepih, sprejetih na zasedanju 23. in 24. oktobra 2014, podprl cilj 27-odstotnega povečanja energetske učinkovitosti na ravni Unije do leta 2030, ki naj bi bil pregledan do leta 2020, pri čemer bi se upošteval cilj 30 % na ravni Unije. Evropski parlament je v svoji resoluciji z dne 15. decembra 2015 z naslovom „Evropski energetski uniji naproti“ pozval Komisijo, naj oceni tudi, ali bi bilo mogoče v istem obdobju uresničiti 40-odstotni cilj za povečanje energetske učinkovitosti.
- (27) Po projekcijah iz sporočila Komisije z dne 28. novembra 2018 z naslovom „Čist planet za vse – Evropska strateška dolgoročna vizija za uspešno, sodobno, konkurenčno in podnebno nevtravno gospodarstvo“ naj bi 32,5-odstotno povečanje energetske učinkovitosti, ki je cilj Unije za leto 2030, in drugi instrumenti politike iz obstoječega okvira do leta 2030 prinesli okrog 45-odstotno zmanjšanje emisij TGP. Za večjo podnebno ambicijo 55-odstotnega zmanjšanja emisij TGP do leta 2030 je v oceni učinka načrta za uresničitev podnebnih ciljev ocenjeno, kakšna raven prizadevanj bi bila potrebna na različnih področjih politike. Ugotovljeno je bilo, da bi glede na izhodiščno vrednost doseganje ciljne vrednosti za emisije TGP na stroškovno učinkovit način pomenilo, da je treba porabo primarne energije zmanjšati za najmanj 39 do 41 %, porabo končne energije pa za 36 do 37 %.
- (28) Cilj povečanja energetske učinkovitosti je bil prvotno določen in izračunan z uporabo projekcij za leto 2030 iz referenčnega scenarija EU iz leta 2007 kot izhodiščne vrednosti. Zaradi spremembe v Eurostatovi metodologiji izračuna energetske bilance in izboljšav v poznejših projekcijah na podlagi modeliranja je potrebna sprememba izhodiščne vrednosti. Zato je ob enakem pristopu za določitev cilja, tj. tako, da ga primerjamo s projekcijami prihodnje izhodiščne vrednosti, ambicija cilja Unije glede povečanja energetske učinkovitosti za leto 2030 določena glede na projekcije za leto 2030 iz referenčnega scenarija EU iz leta 2020, v katerih so upoštevani nacionalni prispevki iz nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov. Zaradi te posodobljene izhodiščne vrednosti bo morala Unija v letu 2030 svojo ambicijo glede energetske učinkovitosti povečati še za najmanj 11,7 % v primerjavi z ravno prizadevanj iz referenčnega scenarija EU iz leta 2020. Novi način izražanja ravni ambicij za cilje Unije ne vpliva na dejansko raven prizadevanj, ki je potrebna, in ustreza zmanjšanju za 40,5 % pri porabi primarne energije in za 38 % pri porabi končne energije v primerjavi s projekcijami za leto 2030 iz referenčnega scenarija EU iz leta 2007.
- (29) Metodologija izračuna porabe primarne energije in porabe končne energije je sicer skladna z novo Eurostatovo metodologijo, vendar imajo kazalniki, ki se uporabljajo za namen te direktive, drugačen obseg, saj pri ciljnih vrednostih za porabo primarne energije in porabo končne energije izključujejo energijo okolice in vključujejo porabo energije v mednarodnem letalstvu. Uporaba novih kazalnikov pomeni tudi, da so spremembe porabe energije v plavžih zdaj upoštevane samo v porabi primarne energije.
- (30) Potrebo po izboljšanju energetske učinkovitosti Unije bi bilo treba izraziti v obliki porabe primarne energije in porabe končne energije, ki naj bi bila dosežena v letu 2030, pri tem pa označiti dodatno raven prizadevanj, ki so potrebna v primerjavi z že veljavnimi ukrepi ali ukrepi, načrtovanimi v nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih. Po projekcijah v referenčnem scenariju EU iz leta 2020 je treba v letu 2030 doseči 864 Mtoe porabe končne energije in 1 124 Mtoe porabe primarne energije (brez energije okolice in vključno z mednarodnim letalstvom). Rezultat dodatnega 11,7-odstotnega zmanjšanja v letu 2030 je 763 Mtoe in 992,5 Mtoe. To v primerjavi z letom 2005 pomeni, da bi bilo treba porabo končne energije v Uniji zmanjšati za približno 25 %, porabo primarne energije pa za približno 34 %. Za leti 2020 in 2030 na ravni držav članic ni predvidenih zavezujočih ciljev in države članice bi morale svoj prispevek k doseganju cilja Unije glede povečanja energetske učinkovitosti določiti ob upoštevanju formule iz te direktive. Države članice bi morale imeti proste roke pri

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) 2021/783 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi Programa za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1293/2013 (UL L 172, 17.5.2021, str. 53).

določanju svojih nacionalnih ciljev, ki temeljijo na porabi primarne energije ali porabi končne energije, prihrankih primarne energije ali prihrankih končne energije ali na energetske intenzivnosti. S to direktivo se spreminja način, na katerega bi morale države članice izražati svoj nacionalni prispevek k cilju Unije. Prispevke držav članic k cilju Unije bi bilo treba izražati v obliki porabe primarne energije in porabe končne energije, da bi zagotovili usklajenost in spremljanje napredka. Napredek pri doseganju ciljev Unije za leto 2030 je treba redno ocenjevati, kar je določeno v Uredbi (EU) 2018/1999.

- (31) Komisija bi morala do 30. novembra 2023 posodobiti referenčni scenarij EU iz leta 2020 na podlagi najnovejših podatkov Eurostata. Države članice, ki bi želele uporabiti posodobljeni referenčni scenarij, bi morale svoje posodobljene nacionalne prispevke priglasiti do 1. februarja 2024 v sklopu iterativnega procesa, določenega v Uredbi (EU) 2018/1999.
- (32) Zaželeno je, da se cilji povečanja energetske učinkovitosti dosežejo kot rezultat skupnega izvajanja konkretnih ukrepov Unije in nacionalnih ukrepov, ki spodbujajo energetske učinkovitost na različnih področjih. Države članice bi morale določiti nacionalne politike in ukrepe za povečanje energetske učinkovitosti. Komisija bi morala te politike in ukrepe in individualna prizadevanja posamezne države članice oceniti skupaj s podatki o doseženem napredku ter tako presoditi, kakšna je verjetnost izpolnitve splošnega cilja Unije in v kakšnem obsegu individualna prizadevanja zadostujejo za izpolnitev skupnega cilja.
- (33) Javni sektor je odgovoren za približno 5 do 10 % skupne porabe končne energije v Uniji. Letni izdatki javnih organov znašajo približno 1 800 000 000 000 EUR. To pomeni okrog 14 % bruto domačega proizvoda Unije. Zato je javni sektor pomemben dejavnik pri spodbujanju preusmeritve trga k učinkovitejšim izdelkom, stavbam in storitvam ter pri spreminjanju vedenja državljanov in podjetij pri porabi energije. Poleg tega se lahko z manjšo porabo energije na podlagi ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti sprostijo javna sredstva za druge namene. Javni organi na nacionalni, regionalni in lokalni ravni bi morali biti zgled energetske učinkovitosti.
- (34) Če naj bi bil javni sektor za zgled drugim, bi si moral postaviti lastne cilje za razogljčenje in energetske učinkovitost. Izboljšave energetske učinkovitosti v javnem sektorju bi morale odražati prizadevanja, ki so potrebna na ravni Unije. Da bi Unija lahko dosegla ciljno vrednost porabe končne energije, bi morala do leta 2030 zmanjšati porabo končne energije za 19 % v primerjavi s povprečno porabo energije v letih 2017, 2018 in 2019. Obveznost letnega zmanjšanja porabe energije v javnem sektorju za najmanj 1,9 % bi morala zagotoviti, da bo javni sektor odigral svojo zgledno vlogo. Državam članicam je še naprej prepuščena popolna prožnost glede izbire ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti, s katerimi bi dosegli zmanjšanje porabe končne energije. Zahteva za letno zmanjšanje porabe končne energije pomeni manjše upravno breme od določitve metod za merjenje prihrankov energije.
- (35) Da bi države članice izpolnile svojo obveznost, bi morale posebno pozornost posvetiti porabi končne energije pri vseh storitvah in v vseh objektih javnih organov. Za določitev obsega naslovnikov bi morale države članice uporabiti opredelitev „javnih organov“ iz te direktive, pri čemer „ki jih neposredno financirajo ti organi“ pomeni, da so ti subjekti v glavnem financirani z javnimi sredstvi, „ki jih upravljajo ti organi“ pa, da ima nacionalni, regionalni ali lokalni organ večino glasov pri odločitvah glede izbire upravnega odbora subjekta. To obveznost je mogoče izpolniti z zmanjšanjem porabe končne energije na katerem koli področju javnega sektorja, vključno s prometom, javnimi stavbami, zdravstvom, prostorskim načrtovanjem, upravljanjem voda in ravnanjem z odpadno vodo, čiščenjem odplak in odpadne vode, ravnanjem z odpadki, daljinskim ogrevanjem in hlajenjem, distribucijo, dobavo in shranjevanjem energije, javno razsvetljavo, načrtovanjem infrastrukture, izobraževanjem in storitvami na področju sociale. Države članice lahko pri prenosu te direktive v nacionalno pravo vključijo še druge vrste storitev. Da bi zmanjšale upravno breme za javne organe, bi morale države članice vzpostaviti digitalne platforme ali orodja za zbiranje združenih podatkov o porabi v javnih organih, javnosti omogočiti dostop do teh podatkov in jih sporočiti Komisiji. Države članice bi morale načrtovanje in letno poročanje v zvezi s porabo javnih organov zagotavljati v zbirni obliki in po sektorjih.

- (36) Države članice bi morale spodbujati energetska učinkovita sredstva mobilnosti, kot je vlak, kolo, hojo ali skupno mobilnost, med drugim v svojih praksah javnega naročanja, ter v ta namen obnoviti in razogljčiti vozni park, spodbujati prehod na druge oblike prevoza in te načine prevoza vključiti v načrtovanje mobilnosti v mestih.
- (37) Države članice bi morale dajati zgled s tem, da bi poskrbele, da se bodo vse pogodbe o zagotavljanju prihranka energije, vsi energetski pregledi in vsi sistemi upravljanja z energijo v javnem sektorju izvajali skladno z evropskimi ali mednarodnimi standardi ali da se bodo v energetsko intenzivnih delih javnega sektorja v velikem obsegu uporabljali energetski pregledi. Države članice bi morale določiti smernice in postopke za uporabo teh instrumentov.
- (38) Javni organi so pozvani, naj pridobijo podporo subjektov, kot so agencije za trajnostno energijo, ustanovljene na lokalni ali regionalni ravni, kadar je ustrezno. Organizacija teh agencij navadno odraža posamične potrebe javnih organov, ki so pristojni za določeno regijo ali ki delujejo na določenem področju javnega sektorja. Centralizirane agencije lahko bolje zadovoljujejo potrebe in delujejo učinkoviteje v drugih ozirih, npr. v manjših ali centraliziranih državah članicah ali glede zapletenih ali medregionalnih vidikov, kot je daljinsko ogrevanje in hlajenje. Agencije za trajnostno energijo lahko opravljajo naloge točk "vse na enem mestu" (v nadaljnjem besedilu: točka VEM). Te agencije so pogosto pristojne za pripravo lokalnih ali regionalnih načrtov razogljčenja, ki lahko zajemajo še druge ukrepe za razogljčenje, kot je zamenjava ogrevalnih kotlov na fosilna goriva, in za podporo javnim organom pri izvajanju politik v zvezi z energijo. Agencije za trajnostno energijo ali drugi subjekti, ki pomagajo regionalnim in lokalnim upravnim organom, lahko imajo jasne pristojnosti, cilje in vire na področju trajnostne energije. Agencije za trajnostno energijo bi lahko spodbudili, naj razmislijo o pobudah v okviru Konvencije županov, v kateri sodelujejo organi lokalne samouprave, ki so se prostovoljno zavezali za izvajanje podnebnih in energetskih ciljev Unije, ter o drugih obstoječih tonamenskih pobudah. Načrte razogljčenja bi bilo treba povezati z ozemeljskimi razvojnimi načrti in upoštevati celovito oceno, ki bi jo morale opraviti države članice.
- (39) Države članice bi morale podpirati javne organe pri načrtovanju in uvažanju ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti, tudi na regionalni in lokalni ravni, z dajanjem smernic, spodbujanjem tako razvoja sposobnosti kot priložnosti za usposabljanje ter s podpiranjem sodelovanja med javnimi organi, tudi med agencijami. V ta namen bi države članice lahko vzpostavile nacionalne strokovne centre za zapletena vprašanja, kot je svetovanje lokalnim ali regionalnim energetskim agencijam glede daljinskega ogrevanja in hlajenja. Zahteva, da se stavbe spremenijo v skoraj ničenergijske, ne izključuje ali prepoveduje razlikovanja med ravnmi skoraj ničenergijskih stavb pri novih ali prenovljenih stavbah. Skoraj ničenergijske stavbe, vključno s stroškovno optimalno ravno, so opredeljene v Direktivi 2010/31/EU.
- (40) Državam članicam, ki v katerem koli letu do konca leta 2026 prenovijo več kot 3 % skupne tlorisne površine svojih stavb, bi bilo treba dati možnost, da v katerem koli od naslednjih treh let presežek štejejo v okvir letne stopnje prenove. Država članica, ki po 1. januarju 2027 prenovi več kot 3 % skupne tlorisne površine svojih stavb, bi morala imeti možnost, da v katerem koli od naslednjih dveh let presežek šteje v okvir letne stopnje prenove. Ta možnost se ne bi smela uporabljati za namene, ki niso v skladu s splošnimi cilji in ravno ambicioznosti te direktive.
- (41) Države članice bi morale javne organe spodbujati, da bi upoštevali širše koristi, ki presegajo prihranke energije, kot je kakovost okolja v zaprtih prostorih, pa tudi izboljšanje kakovosti življenja ljudi in udobje v prenovljenih javnih stavbah, zlasti šolah, vrtcih, domovih za nego, varovanih stanovanjih, bolnišnicah in socialnih stanovanjih.
- (42) Stavbe in promet so poleg industrije glavni porabniki energije in glavni vir emisij. Stavbe so odgovorne za okrog 40 % skupne porabe energije v Uniji in za 36 % TGP iz energije v Uniji. Cilj sporočila Komisije z dne 14. oktobra 2020 z naslovom „Val prenove“, v katerem je obravnavan dvojni izziv energetske učinkovitosti in učinkovite rabe virov na eni strani in cenovne dostopnosti na drugi v stavbnem sektorju, je podvojiti stopnjo prenove. V njem je poudarek na energetsko najmanj učinkovitih stavbah, energetski revščini in javnih stavbah. Poleg tega so stavbe ključne za doseganje cilja Unije v zvezi z doseganjem podnebne nevtralnosti do leta 2050. Stavbe, ki so v lasti javnih organov, predstavljajo znaten delež stavbnega fonda in so zelo izpostavljene v javnosti. Zato je primerno določiti letno stopnjo prenove stavb, ki so v lasti javnih organov in se nahajajo na ozemlju države članice, da bi se

izboljšala njihova energetska učinkovitost ter da bi se spremenile vsaj v skoraj ničenergijske ali ničenergijske stavbe. Države članice se pozivajo, naj določijo višjo stopnjo prenove, kadar je to v okviru prenove njihovega stavbnega fonda glede na njihovo dolgoročno strategijo prenove ali nacionalne programe prenove stroškovno učinkovito ali glede na oboje. Stopnja prenove ne bi smela posegati v obveznosti v zvezi s skoraj ničenergijskimi stavbami iz Direktive 2010/31/EU. Države članice bi morale imeti možnost, da za nekatere stavbe, kot so stavbe s posebno arhitekturno ali zgodovinsko vrednostjo, uporabijo manj stroge zahteve. Pri naslednjem pregledu Direktive 2010/31/EU bi morala Komisija oceniti napredek držav članic pri prenovi javnih stavb. Razmisliti bi morala o predložitvi zakonodajnega predloga o reviziji stopnje prenove, v katerem bi bil upoštevan napredek držav članic, bistven gospodarski ali tehnični razvoj ali po potrebi Unijine zaveze za razogljičenje in ničelno onesnaževanje. Obveznost prenove stavb javnih organov, določena v tej direktivi, dopolnjuje takšno obveznost iz Direktive 2010/31/EU, v skladu s katero morajo države članice zagotoviti, da se pri večji prenovi obstoječih stavb izboljša njihova energetska učinkovitost in da potem te stavbe izpolnjujejo zahteve glede skoraj ničenergijskih stavb.

- (43) Sistemi za avtomatizacijo in nadzor stavb ter druge rešitve za zagotovitev aktivnega upravljanja z energijo so pomembna orodja, s katerimi javni organi izboljšujejo in vzdržujejo energetske učinkovitost stavb ter poskrbijo za potrebne pogoje v zaprtih prostorih v stavbah, ki so v njihovi lasti ali jih uporabljajo, v skladu z Direktivo 2010/31/EU.
- (44) Spodbujanje zelene mobilnosti je ključni del evropskega zelenega dogovora. Zagotovitev polnilne infrastrukture je eden od nujnih elementov prehoda. Polnilna infrastruktura v stavbah je še zlasti pomembna, saj so v stavbah redno in za dlje časa parkirana električna vozila, zaradi česar je polnjenje lažje in učinkovitejše. Javni organi bi si morali po najboljših močeh prizadevati za namestitev polnilne infrastrukture v stavbah, ki so v njihovi lasti ali jih uporabljajo, v skladu z Direktivo 2010/31/EU.
- (45) Da bi lahko države članice določile stopnjo prenove, morajo imeti pregled nad stavbami, ki ne dosegajo ravni skoraj ničenergijskih stavb. Zato bi morale objaviti in posodabljati popis javnih stavb, ki vključuje, kadar je primerno, tudi socialna stanovanja, v okviru splošne podatkovne zbirke energetskih izkaznic. Ta popis bi moral omogočati tudi zasebnim akterjem, vključno s podjetji za energetske storitve, da predlagajo rešitve za prenovo, ki jih lahko zbere opazovalnica EU za stavbni fond.
- (46) V popis bi lahko bili vključeni podatki iz popisov obstoječega stavbnega fonda. Države članice bi morale ustrezno ukrepati, da bi bilo omogočeno lažje zbiranje podatkov, popis pa dostopen zasebnim akterjem, tudi podjetjem za energetske storitve, ki bi tako imeli aktivno vlogo pri rešitvah za prenovo. Z zbiranjem razpoložljivih podatkov v javni skupni rabi v zvezi z značilnostmi stavbnega fonda, prenovo stavb in energetske učinkovitostjo lahko opazovalnica EU za stavbni fond na podlagi primerljivih podatkov zagotovi boljše poznavanje energetske učinkovitosti stavbnega sektorja.
- (47) Leta 2020 je več kot polovica svetovnega prebivalstva živela na mestnih območjih. Do leta 2050 naj bi ta delež dosegel 68 %. Poleg tega bo treba do leta 2050 polovico mestne infrastrukture šele zgraditi. Mesta in mestna območja so središča gospodarske dejavnosti, ustvarjanja znanja, inovacij in novih tehnologij. Vplivajo na kakovost življenja državljanov, ki živijo ali delajo v njih. Države članice bi morale tehnično in finančno podpirati mestne skupnosti. Več občin in drugih javnih organov v državah članicah je že uvedlo celostne pristope glede varčevanja in oskrbe z energijo ter trajnostne mobilnosti, npr. z akcijskimi načrti za trajnostno energijo ali načrti za trajnostno mobilnost v mestih, kot so načrti, pripravljeni v okviru pobude Konvencije županov, ter celostne mestne pristope, ki zajemajo več kot le posamezne posege pri stavbah ali načinih prevoza. Potrebna so nadaljnja prizadevanja na področju izboljšanja energetske učinkovitosti mobilnosti v mestih, tako v potniškem kot tovornem prometu, ki porabita približno 40 % vse energije v cestnem prometu.

- (48) V okviru te direktive se še vedno v celoti uporabljajo vsa načela iz direktiv 2014/23/EU ⁽¹⁸⁾, 2014/24/EU ⁽¹⁹⁾ in 2014/25/EU ⁽²⁰⁾ Evropskega parlamenta in Sveta.
- (49) Javni naročniki in naročniki, ki oddajajo javna naročila gradenj, blaga ali storitev, bi morali dajati zgled pri nakupu nekaterih izdelkov in storitev ter nakupu in najemanju stavb ter sprejemati energetske učinkovite odločitve o nakupu, uporabljati pa bi morali tudi načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“, tudi pri tistih javnih naročilih in koncesijah, za katere v tej direktivi niso določene posebne zahteve. To bi se moralo uporabljati za javne naročnike in naročnike, ki spadajo na področje uporabe direktiv 2014/23/EU, 2014/24/EU ali 2014/25/EU. Države članice bi morale odpraviti ovire za javno naročanje znotraj države članice ali čezmejno, če se na tak način lahko zmanjšajo stroški, z ustvarjanjem poslovnih priložnosti za dobavitelje in ponudnike energetskih storitev pa dosežejo večje koristi notranjega trga.
- (50) Vsi javni subjekti, ki javna sredstva vlagajo prek javnega naročanja, bi morali biti pri oddaji naročil in podelitvi koncesij za zgled, in sicer tako, da bi izbirali izdelke, stavbe, gradbena dela in storitve z največjo energetsko učinkovitostjo, tudi pri tistih naročilih, za katera ne veljajo posebne zahteve iz Direktive 2009/30/ES. V tej zvezi se je treba pri vseh postopkih za oddajo javnih naročil in podelitev koncesij z vrednostjo nad mejnimi vrednostmi iz člena 8 Direktive 2014/23/EU, člena 4 Direktive 2014/24/EU ter člena 15 Direktive 2014/25/EU ozirati na energetsko učinkovitost izdelkov, stavb in storitev, ki jo določa pravo Unije ali nacionalno pravo, in v ta namen pri postopkih za oddajo javnega naročila prednostno upoštevati načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“.
- (51) Pomembno je tudi, da države članice spremljajo, kako javni naročniki in naročniki pri naročanju izdelkov, stavb, gradbenih del in storitev upoštevajo zahteve glede energetske učinkovitosti, in v ta namen zagotovijo, da so informacije o tem, kako uspešne ponudbe, katerih vrednost presega mejne vrednosti iz direktiv o javnem naročanju, vplivajo na energetsko učinkovitost, dostopne javnosti. To bi deležnikom in državljanom omogočilo, da na pregleden način ocenijo, kakšno vlogo ima javni sektor, ko je treba zagotoviti, da je pri javnem naročanju energetska učinkovitost na prvem mestu.
- (52) Čeprav morajo države članice zagotoviti, da javni naročniki in naročniki kupujejo le izdelke, stavbe, gradbena dela in storitve z visoko energetsko učinkovitostjo, jim to ne bi smelo preprečevati, da bi kupovale blago, potrebno za zaščito javne varnosti in odzivanje na izredne razmere na področju javne varnosti ali javnega zdravja.
- (53) V evropskem zelenem dogovoru je priznana vloga krožnega gospodarstva pri prispevanju k splošnim ciljem Unije za razogljičenje. Javni sektor, zlasti pa prometni sektor, bi k tem ciljem moral prispevati z izkoriščanjem svoje kupne moči, da bi, kadar je primerno, z razpoložljivimi orodji za zelena javna naročila izbral okolju prijazno izdelke, stavbe, gradbena dela in storitve ter tako pomembno prispeval k zmanjšanju porabe energije in okoljskim učinkom.
- (54) Pomembno je, da države članice nudijo potrebno podporo javnim organom pri uvajanju zahtev glede energetske učinkovitosti v javno naročanje in, kadar je primerno, pri uporabi zelenih javnih naročil, in sicer tako, da jim nudijo potrebne smernice in metodologije za izvajanje ocen stroškov skozi celoten življenjski cikel ter okoljskih učinkov in stroškov. Dobro zasnovana orodja, zlasti digitalna, naj bi omogočila lažje postopke za oddajo javnega naročila in zmanjšala upravne stroške, zlasti v manjših državah članicah, ki morda nimajo zadostnih zmogljivosti za pripravo razpisov. V tej zvezi bi morale države članice za namene izmenjave dobrih praks dejavno spodbujati uporabo digitalnih orodij in sodelovanje med javnimi naročniki, tudi čezmejno.

⁽¹⁸⁾ Direktiva 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb (UL L 94, 28.3.2014, str. 1).

⁽¹⁹⁾ Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65).

⁽²⁰⁾ Direktiva 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštne storitve ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 243).

- (55) Glede na to, da stavbe emisije TGP prispevajo pred obdobjem uporabe in po njem, bi morale države članice upoštevati tudi emisije ogljika iz stavb skozi celoten življenjski cikel. To bi moralo potekati v kontekstu prizadevanj za to, da bi v okviru zglede vlog javnega sektorja namenili več pozornosti učinkovitosti skozi celoten življenjski cikel, vidikom krožnega gospodarstva in okoljskim vidikom. Javno naročanje je lahko torej priložnost za reševanje vprašanja ogljika, vgrajenega v stavbah, skozi njihov življenjski cikel. V tej zvezi so javni naročniki pomembni akterji, ki lahko v postopkih za oddajo javnega naročila ukrepajo tako, da kupujejo nove stavbe, pri katerih se obravnava potencial globalnega segrevanja skozi celoten življenjski cikel.
- (56) S potencialom globalnega segrevanja skozi celoten življenjski cikel se merijo emisije TGP, povezane s stavbami v različnih fazah njihovega življenjskega cikla. Zato se z njim meri skupen prispevek stavbe k emisijam, ki povzročajo podnebne spremembe. To se včasih imenuje „ocena ogljičnega odtisa“ ali „merjenje ogljika v celotni življenjski dobi“. V njem so emisije ogljika, vsebovane v gradbenih materialih, povezane s posrednimi in neposrednimi emisijami ogljika v fazi uporabe. Stavbe so pomembna banka materialov, saj več desetletij služijo kot skladišče ogljično intenzivnih virov, zato je pomembno preučiti zasnove, ki omogočajo ponovno uporabo v prihodnosti in recikliranje ob koncu obdobja uporabe v skladu z novim akcijskim načrtom za krožno gospodarstvo. Države članice bi morale za obravnavo trajnostnosti gradbenih proizvodov spodbujati krožnost, trajnost in prilagodljivost gradbenega materiala.
- (57) Potencial globalnega segrevanja se izraža kot številčni kazalnik v kg CO₂eq/m² (notranje uporabne tlorisne površine) za vsako fazo življenjskega cikla kot enoletno povprečje 50-letnega obdobja iz referenčne študije. Izbira podatkov, opredelitev scenarija in izračuni se izvedejo v skladu s standardom EN 15978. Obseg uporabe elementov stavb in tehnične opreme je določen v kazalniku 1.2 skupnega okvira EU za trajnostne gradnje (Level(s)). Kadar obstaja nacionalno orodje za izračun ali kadar se zahteva za razkritja ali pridobitev gradbenega dovoljenja, bi morala biti omogočena uporaba tega orodja za zagotavljanje zahtevanih informacij. Možna bi morala biti tudi uporaba drugih orodij za izračunavanje, če izpolnjujejo minimalna merila iz skupnega okvira EU za trajnostne gradnje.
- (58) V Direktivi 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²¹⁾ so navedena pravila o obratih, ki prispevajo k proizvodnji energije ali uporabljajo energijo v proizvodne namene, in v njej je določeno, da morajo biti informacije o energiji, ki je bila uporabljena ali proizvedena v obratu, vključene v vloge za integrirano dovoljenje v skladu s členom 12(1), točka (b), navedene direktive. Poleg tega člen 11 navedene direktive določa, da je učinkovita uporaba energije eno od splošnih načel, ki urejajo osnovne obveznosti operaterja, in eno od meril za določanje najboljših razpoložljivih tehnik iz Priloge III k navedeni direktivi. Na učinkovitost delovanja energetskih sistemov v danem trenutku vpliva zmožnost nemotenega in prožnega dovajanja energije iz različnih virov z različno vztrajnostjo in različnimi zagonskimi časi v omrežje. S povečanjem učinkovitosti bo mogoče bolje izkoristiti energijo iz obnovljivih virov.
- (59) Izboljšanje energetske učinkovitosti lahko prispeva k boljšim gospodarskim rezultatom. Države članice in Unija bi si morale prizadevati zmanjšati porabo energije ne glede na stopnjo gospodarske rasti.
- (60) Obveznost prihranka energije, določeno s to direktivo, bi bilo treba povečati in jo uporabljati tudi po letu 2030. To vlagatelj zagotavlja stabilnost, kar spodbuja dolgoročne naložbe in dolgoročne ukrepe za energetsko učinkovitost, kot je temeljita prenova stavb z dolgoročnim ciljem olajšanja stroškovno učinkovite pretvorbe obstoječih stavb v skoraj ničenergijske stavbe. Obveznost prihrankov energije ima pomembno vlogo pri spodbujanju rasti, ustvarjanju delovnih mest, konkurenčnosti in blažitvi energetske revščine na lokalni ravni. Morala bi zagotoviti, da bo Unija z ustvarjanjem novih priložnosti ter pretrganjem povezave med porabo energije in rastjo lahko dosegla svoje energetske in podnebne cilje. Sodelovanje z zasebnim sektorjem je pomembno, da se oceni, pod kakšnimi pogoji bi lahko pritegnili zasebne naložbe v projekte energetske učinkovitosti, ter razvili nove prihodkovne modele za inovacije na področju energetske učinkovitosti.

⁽²¹⁾ Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja) (UL L 334, 17.12.2010, str. 17).

- (61) Ukrepi za izboljšanje energetske učinkovitosti pozitivno vplivajo tudi na kakovost zraka, saj energetske učinkovitejše stavbe prispevajo k zmanjšanju povpraševanja po gorivih za ogrevanje, vključno s trdimi gorivi. Ukrepi za energetske učinkovitost zato prispevajo k izboljšanju kakovosti notranjega in zunanega zraka ter stroškovno učinkovitemu doseganju ciljev politike Unije glede kakovosti zraka, kot je določeno zlasti z Direktivo (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²²⁾.
- (62) Da bi države članice zagotovile stalen in predvidljiv prispevek k doseganju energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030 ter cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050, morajo v celotnem obdobju obveznosti do leta 2030 doseči skupni prihranek energije pri končni porabi, ki je enak novemu letnemu prihranku v višini najmanj 0,8 % porabe končne energije do 31. decembra 2023 in najmanj 1,3 % od 1. januarja 2024 ter 1,5 % od 1. januarja 2026 in 1,9 % od 1. januarja 2028. To zahtevo bi bilo mogoče izpolniti z novimi ukrepi politike, ki se sprejmejo v obdobju obveznosti od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2030, ali z novimi posameznimi ukrepi, ki so rezultat ukrepov politik, sprejetih med ali pred prejšnjim obdobjem, pod pogojem, da se posamezni ukrepi, ki zagotovijo prihranke energije, uvedejo v naslednjem obdobju. Države članice bi morale imeti možnost v ta namen uporabiti sheme obveznosti energetske učinkovitosti ali alternativne ukrepe politike ali oboje.
- (63) V obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2023 bi morali od Cipra in Malte zahtevati, da dosežeta skupni prihranek energije pri končni porabi, ki je enak novemu prihranku v višini 0,24 % letne porabe končne energije glede na povprečje zadnjega triletnega obdobja pred 1. januarjem 2019. V obdobju od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2030 bi morali od Cipra in Malte zahtevati, da dosežeta skupni prihranek energije pri končni porabi v višini 0,45 % letne porabe končne energije glede na povprečje zadnjega triletnega obdobja pred 1. januarjem 2019.
- (64) Ob uporabi sistema obveznosti bi morale države članice med operaterji prenosnih sistemov, operaterji distribucijskih sistemov, distributerji energije, podjetji za maloprodajo energije in distributerji goriva za prevoz ali podjetji za maloprodajo goriva za prevoz na podlagi objektivnih in nediskriminatornih meril določiti zavezanca. Določitev nekaterih kategorij takih subjektov ali njihovo izvzetje se ne bi smelo šteti za nezdržljivo z načelom nediskriminacije. Zato se lahko države članice same odločijo, ali bodo take subjekte ali samo nekatere njihove kategorije določile kot zavezance. Da bi države članice opolnomočile in zaščitile ljudi, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljive odjemalce, ljudi iz gospodinjstev z nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudi, ki živijo v socialnih stanovanjih, ter ukrepe politike prednostno izvedle pri njih, lahko od zavezancev zahtevajo, da dosežejo prihranke energije pri teh ljudeh. V ta namen lahko države članice določijo tudi ciljne vrednosti za zmanjšanje stroškov energije. Zavezanci bi lahko te ciljne vrednosti dosegli s spodbujanjem uvedbe ukrepov, ki vodijo v prihranke energije in finančne prihranke pri računih za energijo, kot so ukrepi za izolacijo in ogrevanje, ter s podpiranjem pobud na področju varčevanja z energijo, nastalih v skupnostih na področju energije iz obnovljivih virov in energetskih skupnostih državljanov.
- (65) Države članice bi morale pri zasnovi ukrepov politike za izpolnitev obveznosti prihrankov energije upoštevati podnebne in okoljske standarde in prednostne naloge Unije ter spoštovati načelo, da se ne škoduje bistveno, v smislu Uredbe (EU) 2020/852. Ne bi smele spodbujati dejavnosti, ki niso okoljsko trajnostne, kot je uporaba fosilnih goriv. Namen obveznosti prihrankov energije je okrepiti odziv na podnebne spremembe s spodbudami za države članice za izvajanje kombinacije trajnostnih in čistih politik, ki bo odporna in bo blažila podnebne spremembe. Zato se lahko pod določenimi pogoji in v prehodnem obdobju po prenosu te direktive v skladu z njeno prilogo prihranki energije, nastali zaradi ukrepov politike v zvezi z uporabo neposrednega zgorevanja fosilnih goriv, štejejo za upravičene prihranke energije v skladu z obveznostjo prihrankov energije. Tako bo mogoče obveznost prihrankov energije uskladiti s cilji evropskega zelenega dogovora, načrta za uresničitev podnebnih ciljev in vala prenove, ob odražanju potrebe po ukrepih, ki jih je Mednarodna agencija za energijo ugotovila v svojem poročilu o ničelnih neto emisijah. Cilj omejitve je spodbuditi države članice, da bi uporabljale javna sredstva samo za trajnostne tehnologije, ki bodo primerne za prihodnost. Pomembno je, da države članice zagotovijo jasen okvir politike in gotovost glede naložb za tržne akterje. Uvedba metodologije izračuna v skladu z obveznostjo prihrankov energije bi morala vsem tržnim akterjem omogočiti, da svoje tehnologije prilagodijo v razumnem roku. Kadar države

⁽²²⁾ Direktiva (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatere onesnaževala zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES (UL L 344, 17.12.2016, str. 1).

članice podpirajo uvajanje učinkovitih tehnologij na osnovi fosilnih goriv ali zgodnje nadomeščanje take tehnologije, npr. s shemami subvencioniranja ali sistemi obveznosti energetske učinkovitosti, pri tem nastali prihranki energije morda niso več upravičeni v okviru obveznosti prihrankov energije. Čeprav prihranki energije, ki izhajajo iz npr. spodbujanja soproizvodnje na podlagi zemeljskega plina, ne bi bili upravičeni v okviru obveznosti prihrankov energije, se ta omejitev ne bi uporabljala za posredno uporabo fosilnih goriv, npr. kadar bi proizvodnja električne energije vključevala proizvodnjo fosilnih goriv. Še naprej bi morali biti upravičeni ukrepi politike, usmerjeni v spremembe vedenja za zmanjšanje porabe fosilnih goriv, npr. prek informacijskih kampanj in okolju prijazne vožnje. Ukrepi politike, ki so usmerjeni v prenovu stavb, lahko vključujejo ukrepe, kot je nadomeščanje ogrevalnih sistemov na fosilna goriva skupaj z izboljšavami ovoj stavb. Ti ukrepi bi morali biti omejeni na tehnologije, ki omogočajo doseganje zahtevanih prihrankov energije v skladu z nacionalnimi gradbenimi predpisi, ki veljajo v državi članici. Kljub temu bi morale države članice spodbujati nadgradnjo ogrevalnih sistemov v okviru celovite energetske prenove v skladu z dolgoročnim ciljem ogljične nevtralnosti, tj. spodbujati bi morale zmanjšanje povpraševanja po ogrevanju in zadovoljitev preostalega povpraševanja po ogrevanju z brezogljnim virom energije. Države članice lahko pri obračunavanju prihrankov, potrebnih za izpolnitev dela obveznosti prihrankov energije pri ljudeh, ki jih je prizadela energetska revščina, upoštevajo svoje podnebne razmere.

- (66) Ukrepi držav članic za izboljšanje energetske učinkovitosti pri prevozu se lahko upoštevajo pri izpolnjevanju obveznosti glede njihovega prihranka energije pri končni porabi. Pri tem gre lahko za namenske politike, ki med drugim spodbujajo učinkovitejša vozila, prehod na kolesarjenje, hojo in javni prevoz, ali za načrtovanje mobilnosti in urbanistično načrtovanje, ki zmanjšujeta potrebo po prevozu. Upoštevajo se lahko tudi sheme za spodbujanje uporabe novih, učinkovitejših vozil ali ukrepi politike za spodbujanje prehoda na goriva z nižjimi ravnmi emisij – razen shem ali ukrepov politike v zvezi z uporabo neposrednega zgorevanja fosilnih goriv, ki zmanjšujejo porabo energije na kilometer –, če so skladni s pravili o pomembnosti in dodatnosti v tej direktivi. Ukrepi politike za spodbujanje uvajanja novih vozil na fosilna goriva se ne bi smeli šteti za upravičene ukrepe v okviru obveznosti prihrankov energije.
- (67) Z ukrepi držav članic, sprejetimi na podlagi Uredbe (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²³⁾, s katerimi se preverljivo ter merljivo ali ocenljivo izboljša energetska učinkovitost, lahko države članice stroškovno učinkovito izpolnijo svojo obveznost glede prihrankov energije iz te direktive.
- (68) Države članice bi morale v svojih sistemih obveznosti imeti možnost, da zavezancem dovolijo, da prispevajo v nacionalni sklad za energetska učinkovitost, ki bi se lahko uporabljal za prednostno izvajanje ukrepov politike pri ljudeh, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcih, ljudeh v gospodinjstvih z nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudeh, ki živijo v socialnih stanovanjih, ali da to od njih zahtevajo, namesto da bi od njih terjale, da dosežejo količino skupnega prihranka energije pri končni porabi, zahtevanega v okviru obveznosti prihrankov energije iz te direktive.
- (69) Države članice in zavezanci bi morali izkoristiti vsa razpoložljiva sredstva in tehnologije, razen če gre za uporabo tehnologij na osnovi neposrednega zgorevanja fosilnih goriv, da bi dosegli zahtevani skupni prihranek energije pri končni porabi, med drugim s spodbujanjem pametnih in trajnostnih tehnologij pri učinkovitih sistemih za daljinsko ogrevanje in hlajenje, učinkovite infrastrukture za ogrevanje in hlajenje, učinkovitih in pametnih stavb, električnih vozil in industrij ter energetskih pregledov ali enakovrednih sistemov upravljanja, če so prihranki energije, ki se uveljavljajo, skladni s to direktivo. Države članice bi si morale pri oblikovanju in izvajanju alternativnih ukrepov politike prizadevati za veliko mero prožnosti. Države članice bi morale spodbujati ukrepe, s katerimi se dosežejo prihranki energije v dolgi življenjski dobi.

⁽²³⁾ Uredba (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma ter o spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 (UL L 156, 19.6.2018, str. 26).

- (70) Z dolgoročnimi ukrepi za energetske učinkovitost se prihranki energije zagotavljajo tudi po letu 2020, vendar bi z njimi morali doseči nove prihranke po letu 2020, če naj bi prispevali k cilju Unije za leto 2030 glede povečanja energetske učinkovitosti. Po drugi strani pa se prihranki energije, doseženi po 31. decembru 2020, ne bi smeli upoštevati v skupnem prihranku energije pri končni porabi, zahtevanem za obdobje od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2020.
- (71) Dodatnost je osnovno načelo, na katerem temelji obveznost prihrankov energije, določena v tej direktivi, saj zagotavlja, da države članice sprejmejo politike in ukrepe, ki so specifično oblikovani za namen izpolnjevanja obveznosti prihrankov energije. Novi prihranki bi morali biti dodani prihrankom, do katerih bi prišlo v vsakem primeru, tako da se slednji ne bi smeli upoštevati pri izpolnjevanju obveznosti prihrankov energije. Pri izračunu učinka uvedenih ukrepov bi se morali upoštevati le neto prihranki, ki ustrezajo spremembi porabe energije, ki jo je mogoče neposredno pripisati zadevnemu ukrepu za energetske učinkovitost, ki se izvaja zaradi obveznosti prihrankov energije, kot je določeno v tej direktivi. Za izračun neto prihrankov bi morale države članice določiti izhodiščni scenarij, ki bi ustrezal razvoju razmer v odsotnosti zadevnega ukrepa. Zadevni ukrep politike bi moral biti ocenjen glede na ta izhodiščni scenarij. Države članice bi morale upoštevati minimalne zahteve iz zadevnega zakonodajnega okvira na ravni Unije in dejstvo, da se lahko v istem obdobju izvedejo drugi ukrepi politike, ki prav tako lahko vplivajo na količino prihrankov energije, zaradi česar vseh sprememb, zaznanih od uvedbe določenega ukrepa politike, ni mogoče pripisati zgolj temu ukrepu politike. Ukrepi zavezanca, udeležene ali pooblaščen strani bi morali dejansko prispevati k doseganju prihrankov energije, ki se uveljavljajo, da se izpolni zahteva glede pomembnosti.
- (72) Pomembno je, da se pri obračunavanju prihrankov energije, kadar jeto ustrezno, upoštevajo vsi koraki v energetski verigi, da bi bile možnosti za prihranke energije pri prenosu in distribuciji električne energije večje. V študijah in na posvetovanjih z deležniki se je pokazalo veliko možnosti. Toda fizične in gospodarske razmere se med državami članicami zelo razlikujejo in pri več državah članicah pogosto tudi interno, operaterjev sistemov pa je zelo veliko. Te okoliščine govorijo v prid decentraliziranemu pristopu v skladu z načelom subsidiarnosti. Nacionalni regulativni organi razpolagajo s potrebnim znanjem, pravnimi pristojnostmi in upravno zmogljivostjo za spodbujanje razvoja energetske učinkovitega omrežja električne energije. Tudi subjekti, kot sta Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (ENTSO-E) in Evropsko telo za operaterje distribucijskih sistemov, lahko koristno prispevajo k uvajanju ukrepov za energetske učinkovitost in bi morali svoje člane podpirati pri takem uvajanju.
- (73) Podobno velja za zelo veliko število operaterjev sistemov zemeljskega plina. Vloga zemeljskega plina, stopnja dobave in pokritost ozemlja se med državami članicami zelo razlikujejo. V teh primerih so nacionalni regulativni organi najprimernejši za spremljanje in usmerjanje razvoja sistemov v smeri večje učinkovitosti, subjekti, kot je Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za plin, pa lahko koristno prispevajo k uvajanju ukrepov za energetske učinkovitost in bi morali svoje člane podpirati pri takem uvajanju.
- (74) Podjetja za energetske storitve imajo pomembno vlogo tako pri razvoju, zasnovi in realizaciji projektov, ki omogočajo varčevanje z energijo ter zmanjšanje stroškov energije, delovanja in vzdrževanja v sektorjih, kot so stavbni, industrijski in prometni, kot pri zagotovitvi sredstev zanje.
- (75) Upoštevanje povezave med vodo in energijo je zlasti pomembno za obravnavanje medsebojno odvisne porabe energije in vode ter vse večjega pritiska na oba vira. Učinkovito upravljanje z vodami lahko bistveno prispeva k prihranku energije, pri tem pa zagotavlja ne le podnebne, temveč tudi ekonomske in socialne koristi. V vodnem sektorju in sektorju odpadnih voda Unije se porabi 3,5 % električne energije, ta delež pa naj bi se še povečal. Obenem se zaradi uhajanja vode izgubi 24 % vse porabljene vode v Uniji in energetski sektor je s 44 % porabljene vode njen največji odjemalec. Temeljito bi bilo treba preučiti možnosti za prihranke energije z uporabo pametnih tehnologij in procesov v vseh industrijskih, stanovanjskih in komercialnih vodnih ciklih in načinih uporabe in jih, kadar koli bi to bilo stroškovno učinkovito, izkoristiti, pri tem pa upoštevati načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“. Poleg tega bi lahko z naprednimi tehnologijami za namakanje, zbiranje deževnice in ponovno uporabo vode občutno zmanjšali porabo vode v kmetijstvu, stavbah in industriji ter količino energije, porabljene za ravnanje z vodo in njen prevoz.

- (76) Politike energetske učinkovitosti bi morale biti v skladu s členom 9 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) vključujoče, zato bi morale vsem odjemalcem, ki jih je prizadela energetska revščina, zagotavljati enak dostop do ukrepov za energetske učinkovitosti. Izboljšave na področju energetske učinkovitosti bi bilo treba prednostno izvajati pri ljudeh, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcih in končnih porabnikih, ljudeh iz gospodinjstev z nizkimi ali srednje visokimi dohodki, ljudeh, ki živijo v socialnih stanovanjih, starejših in ljudeh, ki živijo na podeželskih in oddaljenih območjih ter v najbolj oddaljenih regijah. V tej zvezi bi morali biti posebej pozorni na določene skupine, ki jih bolj ogroža energetska revščina ali ki bi lahko bolj občutile škodljive učinke energetske revščine, kot so ženske, invalidi, starejši, otroci in osebe z manjšinskim rasnim ali etničnim poreklom. Države članice lahko od zavezancev zahtevajo, da v ukrepe za prihranke energije vključijo socialne cilje, povezane z energetske revščino, ta možnost pa je že razširjena na alternativne ukrepe politike in nacionalne sklade za energetske učinkovitosti. To bi morala postati obveznost, zato da se zaščitijo in opolnomočijo ranljivi odjemalci in končni porabniki ter ublaži energetska revščina, pri čemer bi morali državam članicam dopustiti, da ohranijo popolno prožnost glede vrste ukrepa politike, njegovega obsega, področja uporabe in vsebine. Če shema obveznosti energetske učinkovitosti ne dopušča ukrepov, ki se nanašajo na posamezne odjemalce energije, lahko država članica ukrepe za ublažitev energetske revščine sprejme zgolj v okviru alternativnih ukrepov politike. Države članice bi morale v sklopu svoje kombinacije politik zagotoviti, da drugi ukrepi politike ne bodo škodljivo vplivali na ljudi, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljive odjemalce, končne porabnike, in, kadar je ustrezno, ljudi, ki živijo v socialnih stanovanjih. Države članice bi morale čim bolj izkoristiti naložbe javnih sredstev v ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti, tudi finančna sredstva in instrumente na ravni Unije.
- (77) Vsaka država članica bi morala opredeliti pojem ranljivih odjemalcev, ki se lahko nanaša na energetske revščino in med drugim na to, da se v času krize takim odjemalcem ne sme odklopiti električna energija. Pojem ranljivih odjemalcev lahko vključuje ravni dohodkov, delež razpoložljivega dohodka, namenjen izdatkom za energijo, energetske učinkovitosti bivalnih prostorov, kritično odvisnost od električne opreme iz zdravstvenih razlogov, starost ali druga merila. To državam članicam omogoča, da vključijo ljudi iz gospodinjstev z nizkimi dohodki.
- (78) Glede na Priporočilo (EU) 2020/1563 približno 34 milijonov gospodinjstev v Uniji leta 2019 ni moglo ustrezno ogrevati svojega doma. V evropskem zelenem dogovoru se socialni razsežnosti prehoda daje prednost, saj je zavezan načelu „nihče ni zapostavljen“. Zeleni prehod, vključno s čistim prehodom, vpliva na ženske drugače kot na moške in lahko še posebej prizadene nekatere prikrajšane skupine, med njimi invalide. Ukrepi za energetske učinkovitosti bi zato morali imeti osrednjo vlogo v vsaki stroškovno učinkoviti strategiji za odpravo energetske revščine in zmanjšanje ranljivosti odjemalcev ter dopolnjujejo socialne politike na ravni držav članic. Da bi ukrepi za energetske učinkovitosti trajnostno zmanjšali energetske revščine najemnikov, bi bilo treba upoštevati stroškovno učinkovitost teh ukrepov ter njihovo cenovno dostopnost za lastnike nepremičnin in najemnike, na ravni držav članic pa bi bilo treba zagotoviti ustrezno finančno in tehnično podporo za te ukrepe. Države članice bi morale pri ugotavljanju in blažitvi energetske revščine podpirati regionalno in lokalno raven. V skladu s cilji Pariškega sporazuma se mora stavbni fond Unije dolgoročno spremeniti v skoraj ničenergijske stavbe. Zdajšnje stopnje prenove stavb ne zadoščajo in v stavbah, v katerih bivajo državljani z nizkimi dohodki, ki živijo v energetske revščini, je zato najtežje uvesti spremembe. Ukrepi, ki jih ta direktiva določa glede obveznosti prihranka energije, shem obveznosti energetske učinkovitosti in alternativnih ukrepov politike, so zato še posebej pomembni.
- (79) Države članice bi si morale prizadevati zagotoviti, da ukrepi za spodbujanje ali omogočanje energetske učinkovitosti, zlasti tisti, ki se nanašajo na stavbe in mobilnost, ne privedejo do nesorazmernega zvišanja cen storitev, povezanih s takimi ukrepi, ali do večje socialne izključenosti.
- (80) Da se izkoristijo možnosti za prihranke energije v nekaterih segmentih trga, kjer se energetske pregledi na splošno ne ponujajo komercialno, kot je za mala in srednja podjetja (MSP), bi morale države članice razviti programe za spodbujanje in podpiranje MSP, da opravijo energetske preglede in izvedejo iz teh pregledov izhajajoča priporočila. Energetske pregledi bi morali biti obvezni in redni za podjetja s povprečno letno porabo energije nad določenim pragom, ker se lahko na ta način dosežejo znatni prihranki energije. Pri energetskih pregledih bi bilo treba upoštevati ustrezne evropske ali mednarodne standarde, kot je EN ISO 50001 (sistemi upravljanja z energijo) ali EN 16247-1 (energetski pregledi) ali – kadar je zajet energetske pregled – EN ISO 14000 (sistemi upravljanja z okoljem) in tako zagotoviti, da so skladni s to direktivo, ki ne presega zahtev teh ustreznih standardov. Trenutno je v pripravi

poseben evropski standard za energetske preglede. Energetski pregledi se lahko izvajajo samostojno ali v okviru širšega sistema okoljskega upravljanja ali pogodbenega zagotavljanja prihranka energije. V vseh takih primerih bi morali ti sistemi izpolnjevati minimalne zahteve, določene v tej direktivi. Poleg tega se lahko za združljive z energetskimi pregledi, tudi tistimi, ki se opravijo v okviru sistemov upravljanja z energijo, štejejo posebni mehanizmi in sistemi, vzpostavljeni za spremljanje emisij in porabe goriva pri nekaterih prevoznikih, npr. EU ETS v sklopu prava Unije, če izpolnjujejo minimalne zahteve, določene v tej direktivi VI. Za podjetja, ki že izvajajo obveznost energetskega pregleda, bi se morali taki pregledi še naprej opravljati vsaj vsaka štiri leta od datuma prejšnjega pregleda v skladu s to direktivo.

- (81) Države članice bi lahko pripravile smernice, ki bi jih podjetja upoštevala pri izvajanju ukrepov za doseg novih letnih prihrankov, opredeljenih med energetskim pregledom.
- (82) Merilo za opredelitev uporabe sistemov upravljanja z energijo in energetskih pregledov bi morala biti povprečna poraba podjetja, da bi bili ti mehanizmi občutljivejši za ugotavljanje ustreznih priložnosti za stroškovno učinkovite prihranke energije. Podjetje, ki ne dosega pragov porabe, opredeljenih za sisteme upravljanja z energijo in energetske preglede, bi bilo treba spodbujati, naj opravlja energetske preglede in izvaja priporočila, ki izhajajo iz teh pregledov.
- (83) Kadar energetske preglede izvajajo notranji strokovnjaki, ti ne bi smeli biti neposredno vključeni v pregledovano dejavnost, da se zagotovi njihova neodvisnost.
- (84) Države članice bi morale spodbujati izvajanje sistemov upravljanja z energijo in energetskih pregledov v javni upravi na nacionalni, regionalni in lokalni ravni.
- (85) Še en pomemben sektor, ki je deležen vse večje pozornosti, je sektor IKT. V letu 2018 je poraba energije podatkovnih centrov v Uniji znašala 76,8 TWh. Do leta 2030 naj bi se povečala na 98,5 TWh, kar pomeni 28-odstotno povečanje. To povečanje v absolutnem smislu je mogoče izraziti tudi v relativnem smislu: v Uniji so podatkovni centri leta 2018 prispevali 2,7 % odjema električne energije, do leta 2030 pa bo ta delež, če bo razvoj sledil sedanji krivulji, znašal 3,21 %. Že v digitalni strategiji Unije se poudarja potreba po energetsko zelo učinkovitih in trajnostnih podatkovnih centrih ter poziva k ukrepom za preglednost pri telekomunikacijskih operaterjih glede njihovega okoljskega odtisa. Države članice bi morale za spodbujanje trajnostnega razvoja v sektorju IKT, predvsem podatkovnih centrov, zahtevati, da se na podlagi skupne predloge Unije zbirajo in objavljajo podatki, ki se nanašajo na energetsko učinkovitost podatkovnih centrov ter na njihov vodni odtis in prožnost na strani povpraševanja. Države članice bi morale zahtevati, da se zbirajo in objavljajo samo podatki o podatkovnih centrih z znatnim dosegi, pri katerih bi bilo mogoče z ustrezno zasnovo novih oziroma s posegi za učinkovitost starih obratov doseči občutno zmanjšanje porabe energije in vode, povečanje systemske učinkovitosti, ki spodbuja razogljičenje omrežja, ali ponovno uporabo odpadne toplote v bližnjih objektih in ogrevalnih omrežjih. Na podlagi tako zbranih podatkov bi lahko, tudi ob upoštevanju že obstoječih pobud v tem sektorju, določili kazalnike trajnosti podatkovnega centra.
- (86) Obveznost poročanja se uporablja za podatkovne centre, ki dosegajo prag iz te direktive. Obveznost poročanja bi bilo treba v vseh primerih, zlasti pa v zvezi s podjetniškimi podatkovnimi centri na kraju samem, razumeti, kot da se nanaša na prostore in opremo, ki služijo predvsem ali izključno za funkcije, povezane s podatki (strežniške sobe), vključno s potrebno pripadajočo opremo, npr. pripadajočim hlajenjem, razsvetljavo, nizi baterij ali neprekinjenim napajanjem. Kakršna koli oprema IT, ki je postavljena ali nameščena v zlasti javno dostopnem, skupnem ali pisarniškem prostoru ali je v podporo drugim korporativnim funkcijam, kot so delovne postaje, prenosniki, fotokopirni stroji, senzorji, varnostna oprema ali bela tehnika in avdiovizualne naprave, bi morala biti izključena iz obveznosti poročanja. Enako bi morala biti izključena strežniška oprema, oprema za povezovanje v mreže in za shranjevanje ter pripadajoča oprema, ki bi bila razmeščena na določenem mestu, kot so posamezni strežniki in posamezna stojala ali točke Wi-Fi in točke za povezovanje v mreže.

- (87) Zbrane podatke bi bilo treba uporabiti za izmeritev vsaj nekaterih osnovnih razsežnosti trajnostnega podatkovnega centra, in sicer: učinkovitost uporabe energije, delež te energije, ki izvira iz obnovljivih virov, ponovna uporaba odpadne toplote, ki jo ta center proizvaja, učinkovitost hlajenja, učinkovitost uporabe ogljika in uporaba sladke vode. Zbrani podatki in kazalniki trajnostnosti bi morali ozaveščati lastnike in operaterje podatkovnih centrov, proizvajalce opreme, razvijalce programske opreme in storitev, uporabnike storitev podatkovnih centrov na vseh ravneh ter subjekte in organizacije, ki uvajajo, uporabljajo ali nabavljajo storitve računalništva v oblaku in storitve podatkovnih centrov. Zbrani podatki in kazalniki trajnostnosti bi morali ustvarjati tudi zavest o dejanskih izboljšavah po prizadevanjih in ukrepih za večjo trajnostnost v novih ali obstoječih podatkovnih centrih. Uporabljati bi jih bilo treba tudi kot osnovo za pregledno načrtovanje in odločanje na podlagi dokazov. Komisija bi morala učinkovitost podatkovnih centrov oceniti na podlagi informacij, ki jih sporočijo podatkovni centri, od katerih se to zahteva.
- (88) Po opravljeni oceni bi morala Komisija pri vzpostavljanju morebitnih sektorskih partnerstev za energetske učinkovitosti na vključujoč in reprezentativen način v sektorjih, kot so sektor IKT, prometni, finančni in gradbeni sektor, povezati ključne deležnike, tudi nevladne organizacije in socialne partnerje.
- (89) Z nudenjem pomoči odjemalcem pri zmanjševanju njihove porabe energije, ki bi ga bilo mogoče doseči z manjšo potrebo stavb po energiji in večjo učinkovitostjo naprav, pa tudi z razpoložljivostjo prevoznih sredstev z nizko porabo energije, ki so vključena v mrežo javnega prevoza, skupno mobilnost in kolesarsko infrastrukturo, bi morali doseči nižje izdatke za odjemalce. Države članice bi morale razmisliti tudi o izboljšanju poveztivosti na podeželskih in oddaljenih območjih.
- (90) Ključno je, da se vse državljane Unije ozavešča, kakšne so koristi večje energetske učinkovitosti in se jim zagotovi točne informacije o tem, kako jo je mogoče doseči. Poleg tega bi morali biti državljani vseh starosti vključeni v energetske prehode preko evropskega podnebne pakta in konference o prihodnosti Evrope. Večja energetska učinkovitost je tudi izrednega pomena za zanesljivost oskrbe z energijo v Uniji, saj zmanjšuje njeno odvisnost od uvoza goriv iz tretjih držav.
- (91) Stroški in koristi vseh sprejetih ukrepov za energetske učinkovitosti, vključno z amortizacijskimi obdobji, bi morali biti popolnoma pregledni za odjemalce.
- (92) Države članice bi morale pri izvajanju te direktive in pri sprejemanju drugih ukrepov na področju energetske učinkovitosti posebno pozornost nameniti sinergiji ukrepov za energetske učinkovitosti in učinkovite porabe naravnih virov, skladno z načeli krožnega gospodarstva.
- (93) Države članice bi si morale z uporabo novih poslovnih modelov in tehnologij prizadevati za spodbujanje in zagotavljanje lažjih pogojev za uveljavitev ukrepov za energetske učinkovitosti, tudi z inovativnimi energetskimi storitvami za velike in male odjemalce.
- (94) Treba je zagotoviti pogoste in boljše povratne informacije o porabi energije, kadar je to tehnično izvedljivo in stroškovno učinkovito glede na že nameščene merilne naprave. Ta direktiva pojasnjuje, da je stroškovna učinkovitost individualnega merjenja odvisna od tega, ali so zadevni stroški sorazmerni z morebitnimi prihranki energije. Pri oceni, ali je individualno merjenje stroškovno učinkovito, bi lahko upoštevali učinek drugih konkretnih in načrtovanih ukrepov v zadevni stavbi, na primer prihodnjo prenovo.
- (95) Ta direktiva tudi pojasni, da bi morale pravice, povezane z obračunom in informacijami o obračunu ali porabi, veljati za odjemalce ogrevanja, hlajenja ali sanitarne tople vode, dobavljene iz centralnega vira, tudi kadar ti nimajo neposrednega individualnega pogodbenega razmerja z dobaviteljem energije.

- (96) Da bi dosegli preglednost pri obračunavanju individualne porabe toplotne energije in tako olajšali izvajanje individualnega merjenja, bi morale države članice zagotoviti, da obstajajo pregledna in javno dostopna nacionalna pravila o delitvi stroškov ogrevanja, hlajenja in porabe sanitarne tople vode v večstanovanjskih in večnamenskih stavbah. Poleg preglednosti bi države članice lahko preučile možnost sprejetja ukrepov za krepitev konkurence pri zagotavljanju storitev individualnega merjenja, s čimer bi pomagale zagotoviti, da so vsi stroški, ki jih nosijo končni porabniki, razumni.
- (97) Omogočeno bi moralo biti daljinsko odčitavanje novo nameščenih toplotnih števecov in delilnikov stroškov ogrevanja, da se zagotovi stroškovno učinkovito in pogosto zagotavljanje informacij o porabi. Določbe te direktive, ki se nanašajo na merjenje za ogrevanje, hlajenje in sanitarno toplo vodo; individualno merjenje ter delitev stroškov za ogrevanje, hlajenje in sanitarno toplo vodo; zahteve v zvezi z daljinskim odčitavanjem; informacije o obračunu in porabi za ogrevanje in hlajenje ter sanitarno toplo vodo; stroške dostopa do informacij o merjenju in obračunu ter porabi za ogrevanje, hlajenje in sanitarno toplo vodo, in minimalne zahteve za informacije o obračunu in porabi za ogrevanje, hlajenje in sanitarno toplo vodo, naj bi se uporabljale le za ogrevanje, hlajenje in sanitarno toplo vodo, ki se dobavljajo iz centralnega vira. Države članice se lahko same odločijo, ali bodo tehnologije mimoidočega odčitavanja obravnavale kot tehnologije z daljinskim odčitavanjem ali ne. Pri napravah z daljinskim odčitavanjem dostop do individualnih stanovanj ali enot za potrebe odčitavanja ni potreben.
- (98) Države članice bi morale upoštevati, da je za uspešno uvajanje novih tehnologij za merjenje porabe energije potrebnih več naložb v izobraževanje ter znanja in spretnosti tako porabnikov kot dobaviteljev energije.
- (99) Pomemben vir informacij za odjemalce o njihovi porabi energije so informacije o obračunu in letni obračuni. Iz podatkov o porabi in stroških lahko odjemalci razberejo tudi druge informacije, na podlagi katerih lahko svoje trenutne pogoje primerjajo z drugimi ponudbami ter se odločijo za uporabo mehanizmov za upravljanje pritožb in alternativnega reševanja sporov. Toda glede na to, da so spori v zvezi z obračuni zelo pogost razlog za pritožbe odjemalcev ter dejavnik, ki prispeva k stalnemu nezadovoljstvu odjemalcev in nesodelovanja odjemalcev z njihovimi ponudniki energije, je treba obračune poenostaviti in jih narediti jasnejše in razumljivejše ter zagotoviti, da ločeni instrumenti, kot so informacije o obračunu, informacijska orodja in letni obračuni, vsebujejo vse informacije, ki jih odjemalci potrebujejo za uravnavanje svoje porabe energije, primerjavo ponudb in zamenjavo dobaviteljev.
- (100) Pri oblikovanju ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti bi morale države članice ustrezno upoštevati potrebo po zagotavljanju pravilnega delovanja notranjega trga in doslednega izvajanja pravnega reda v skladu s PDEU.
- (101) Soproizvodnja z visokim izkoristkom ter učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje imata v Uniji velik potencial za prihranek primarne energije. Države članice bi morale izvesti celovito oceno možnosti za soproizvodnjo z visokim izkoristkom ter učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje. Te ocene bi morale biti usklajene s celovitimi nacionalnimi energetskimi in podnebnimi načrti držav članic ter njihovimi dolgoročnimi strategijami prenove, vključevale pa bi lahko začrtane poteke, ki bi znotraj časovnega okvira, združljivega z doseganjem cilja podnebne nevtralnosti, vodili v nacionalni sektor ogrevanja in hlajenja, temelječ na energiji iz obnovljivih virov in odvečni toploti. Nove elektrarne in obstoječi obrati, ki so obsežno prenovljeni ali katerih dovoljenje je posodobljeno, bi morali biti opremljeni z napravami za soproizvodnjo z visokim izkoristkom, da bi tako ponovno uporabili odvečno toploto, ki nastane pri proizvodnji električne energije, vendar le, kadar je analiza stroškov in koristi ugodna. Podobno bi morali biti drugi objekti z znatnim letnim vnosom energije opremljeni s tehničnimi rešitvami za uporabo odpadne toplote iz objekta, kadar analiza stroškov in koristi pokaže presežek koristi glede na stroške. Ta odvečna toplota bi lahko bila prek omrežij za daljinsko ogrevanje poslana na območja, kjer je potrebna. Merila za energetsko dovoljenje bodo na splošno potrebna v primerih, kadar so potrebna tudi dovoljenja na podlagi Direktive 2010/75/EU in energetskega dovoljenja na podlagi Direktive (EU) 2019/944.

- (102) Morda je ustrezno, da se elektrarne, ki naj bi uporabljale geološko shranjevanje, dovoljeno v skladu z Direktivo 2009/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁴⁾, nahajajo v krajih, kjer ponovna uporaba odvečne toplote v soproizvodnji z visokim izkoristkom ali z dobavljanjem omrežju za daljinsko ogrevanje ali hlajenje ni stroškovno učinkovita. Države članice bi zato morale imeti možnost, da te obrate oprostito obveznosti izvedbe analize stroškov in koristi za namestitev opreme, ki jim omogoča ponovno uporabo odvečne toplote z uporabo naprave za soproizvodnjo z visokim izkoristkom. Prav tako bi morale biti mogoče, da se tudi elektrarne, ki se uporabljajo ob obremenitvenih konicah, in obrate za rezervno proizvodnjo električne energije, ki v petletnem obdobju obratujejo manj kot 1 500 obratovalnih ur na leto kot tekoče povprečje, izvzame od zahteve, da zagotavljajo tudi toploto.
- (103) Ustrezno je, da države članice spodbujajo uvedbo ukrepov in postopkov, s katerimi bi promovirali obrate za soproizvodnjo s skupno nazivno vhodno toplotno močjo pod 5 MW da bi tako spodbudili porazdeljeno pridobivanje energije.
- (104) Države članice bi morale za uporabo nacionalnih celovitih ocen spodbujati ocene možnosti za soproizvodnjo z visokim izkoristkom ter učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje na regionalni in lokalni ravni. Države članice bi morale sprejeti ukrepe za spodbujanje in omogočanje lažjega izkoriščanja ugotovljenih stroškovno učinkovitih možnosti za soproizvodnjo z visokim izkoristkom ter učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje.
- (105) Zahteve za učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje bi morale biti usklajene z dolgoročnimi cilji podnebne politike, podnebnimi in okoljskimi standardi ter prednostnimi nalogami Unije in bi morale spoštovati načelo, da se ne škoduje bistveno, v smislu Uredbe (EU) 2020/852. Cilj vseh sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja bi morala biti izboljšana zmožnost interakcije z drugimi deli energetskega sistema, da bi dosegli čim boljše izrabo energije in preprečili tratenje energije, in sicer z izkoriščanjem vseh možnosti stavb za shranjevanje hladu ali toplote vključno z odvečno toploto iz pomožnih prostorov in bližnjih podatkovnih centrov. Zato bi morali učinkoviti sistemi daljinskega ogrevanja in hlajenja zagotoviti povečanje učinkovitosti primarne energije ter postopno vključevanje energije iz obnovljivih virov in odpadne toplote ter hladu, kot sta opredeljena v Direktivi (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁵⁾. Zato se s to direktivo postopoma uvajajo strožje zahteve za ogrevanje in hlajenje, ki bi se morale uporabljati v posebej določenih obdobjih, trajno pa od 1. januarja 2050.
- (106) Načela za izračun deleža toplote ali hladu iz obnovljivih virov energije pri učinkovitem daljinskem ogrevanju in hlajenju bi morala biti usklajena z Direktivo (EU) 2018/2001 in Eurostatovimi metodologijami za statistično poročanje. V skladu s členom 7(1) Direktive (EU) 2018/2001 bruto končna poraba energije iz obnovljivih virov vključuje bruto končno porabo energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja. Bruto končna poraba energije za toploto ali hlad pri daljinskem ogrevanju ali hlajenju je enaka oskrbi z energijo za toploto ali hlad, dovajano v omrežje, ki oskrbuje končne odjemalce ali distributerje energije.
- (107) Toplotne črpalke so pomembne za razogljičenje oskrbe z ogrevanjem in hlajenjem, tudi pri daljinskem ogrevanju. Metodologija iz Priloge VII k Direktivi (EU) 2018/2001 določa pravila, v skladu s katerimi se energija, zajeta s toplotnimi črpalkami, šteje kot energija iz obnovljivih virov, in preprečuje dvojno štetje električne energije iz obnovljivih virov. Za namene izračuna deleža energije iz obnovljivih virov v omrežju za daljinsko ogrevanje bi se morala vsa toplota, ki izvira iz toplotne črpalke in se dovaja v omrežje, šteti kot energija iz obnovljivih virov pod pogojem, da toplotna črpalka ob namestitvi izpolnjuje minimalna merila učinkovitosti iz Priloge VII k Direktivi (EU) 2018/2001.

⁽²⁴⁾ Direktiva 2009/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o geološkem shranjevanju ogljikovega dioksida in spremembi Direktive Sveta 85/337/EGS, direktiv 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe (ES) št. 1013/2006 (UL L 140, 5.6.2009, str. 114).

⁽²⁵⁾ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

- (108) Soproizvodnja z visokim izkoristkom je opredeljena na podlagi prihranka energije, nastalega pri soproizvodnji namesto pri ločeni proizvodnji toplote in električne energije. Zahteve za soproizvodnjo z visokim izkoristkom bi morale biti usklajene z dolgoročnimi cilji politike. Opredelitev pojmov soproizvodnje in soproizvodnje z visokim izkoristkom, ki se uporablja v zakonodaji Unije, ne bi smela vplivati na uporabo drugačne opredelitve pojmov v nacionalni zakonodaji za namene, ki niso določeni v zadevni zakonodaji Unije. Da bi dosegli čim večji prihranek energije in izkoristili res vse priložnosti zanj, bi bilo treba največjo pozornost nameniti pogojem delovanja naprav za soproizvodnjo.
- (109) Da bi zagotovili preglednost za končnega odjemalca in mu omogočili izbiro med električno energijo iz soproizvodnje in električno energijo, proizvedeno z drugimi tehnikami, bi moral biti izvor električne energije iz soproizvodnje z visokim izkoristkom zajamčen na podlagi harmoniziranih referenčnih vrednosti izkoristkov. Sistemi potrdil o izvoru sami po sebi ne pomenijo pravice do ugodnosti iz nacionalnih podpornih mehanizmov. Pomembno je, da so za vse oblike električne energije, proizvedene s soproizvodnjo z visokim izkoristkom, na voljo potrdila o izvoru. Potrdila o izvoru bi bilo treba razlikovati od tržnih certifikatov.
- (110) V skladu z načelom „najprej pomisli na male“ bi bilo treba upoštevati posebno strukturo sektorja soproizvodnje ter sektorja daljinskega ogrevanja in hlajenja, v katerih deluje veliko proizvajalcev, ki so MSP, še zlasti pri pregledu upravnih postopkov za pridobitev gradbenih dovoljenj za naprave za soproizvodnjo ali s tem povezana omrežja.
- (111) Večina podjetij v Uniji so MSP. Predstavljajo izredno velik potencial prihranka energije za Unijo. Da bi MSP lažje sprejemala ukrepe za energetske učinkovitost, bi morale države članice vzpostaviti ugoden okvir za zagotavljanje tehnične pomoči in ciljnih informacij tem podjetjem.
- (112) Države članice bi morale na podlagi objektivnih, preglednih in nediskriminatornih meril določiti pravila, ki urejajo kritje in delitev stroškov za priključitev na omrežje in ojačitev omrežja, in pravila za tehnične prilagoditve, ki so potrebne za vključitev novih proizvajalcev električne energije iz soproizvodnje z visokim izkoristkom, pri tem pa upoštevati kodekse in smernice, pripravljene v skladu z uredbama (EU) 2019/943 ⁽²⁶⁾ in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁷⁾. Proizvajalcem električne energije iz soproizvodnje z visokim izkoristkom bi moralo biti dovoljeno, da objavijo javni razpis za dela, povezana s priključitvijo na omrežje. Olajšati bi bilo treba dostop do omrežja za električno energijo iz soproizvodnje z visokim izkoristkom, zlasti za naprave za malo soproizvodnjo in mikro soproizvodnjo. Države članice lahko v skladu s členom 3(2) Direktive 2009/73/ES in členom 9(2) Direktive (EU) 2019/944 podjetjem, ki delujejo v elektroenergetskem in plinskem sektorju, naložijo obveznosti javnih storitev, tudi v zvezi z energetske učinkovitostjo.
- (113) Potrebne so določbe o izstavljanju računov, enotni kontaktni točki, alternativnem reševanju sporov, energetski revščini in osnovnih pogodbenih pravicah, da bi jih, kadar je primerno, uskladili z ustreznimi določbami za električno energijo v skladu z Direktivo (EU) 2019/944 ter tako okrepili varstvo potrošnikov in končnim odjemalcem omogočili, da pogostejše prejmejo jasne in aktualne informacije o svojem ogrevanju, hlajenju ali porabi sanitarne vode in da uravnavajo svojo porabo energije.
- (114) Ta direktiva krepi varstvo potrošnikov tako, da uvaja osnovne pogodbene pravice za daljinsko ogrevanje, hlajenje in sanitarno toplo vodo, skladne z ravnmi pravic, varstva in opolnomočenja, ki so bile z Direktivo (EU) 2019/944 uvedene za končne odjemalce v sektorju električne energije. Odjemalcem bi morale biti na voljo jasne in nedvoumne informacije o njihovih pravicah. Več dejavnikov pa jim preprečuje, da bi dostopali do različnih, njim razpoložljivih virov tržnih informacij, te vire razumeli in ravnali v skladu z njimi. Uvedba osnovnih pogodbenih pravic lahko med drugim pripomore k pravilnemu razumevanju izhodiščne kakovosti storitev, ki jih dobavitelj ponuja v pogodbi, vključno s kakovostjo in značilnostmi dobavljene energije. Poleg tega lahko prispeva k minimizaciji skritih ali dodatnih stroškov, ki bi lahko nastali zaradi uvedbe bodisi nadgrajenih bodisi novih storitev po podpisu pogodbe brez jasnega razumevanja in soglasja s strani odjemalca. Te storitve bi se lahko med

⁽²⁶⁾ Uredba (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 54).

⁽²⁷⁾ Uredba (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1775/2005 (UL L 211, 14.8.2009, str. 36).

drugim nanašale na dobavljeno energijo, storitve merjenja in obračunavanja, nakup in namestitve ali pomožne in vzdrževalne storitve ter stroške, povezane z omrežjem, merilnimi napravami, opremo za lokalno ogrevanje ali hlajenje. Zahteve bodo prispevale k izboljšanju primerljivosti ponudb in zagotovile enako raven osnovnih pogodbenih pravic za vse državljane Unije glede ogrevanja, hlajenja in sanitarne tople vode, brez omejevanja nacionalnih pristojnosti.

- (115) Dobavitelji bi morali v primeru načrtovanega odklopa od ogrevanja, hlajenja in sanitarne tople vode zadevnim odjemalcem zagotoviti ustrezne informacije o alternativnih ukrepih, kot so viri podpore za preprečitev odklopa, predplačilni sistemi, energetske pregledi, storitve energetskega svetovanja, alternativni načrti plačil, nasveti za upravljanje dolgov ali moratoriji na odklop.
- (116) Večje varstvo potrošnikov bi moralo biti zagotovljeno z razpoložljivostjo učinkovitih neodvisnih mehanizmov alternativnega reševanja sporov za vse odjemalce, kot je varuh pravic odjemalcev energije, organ za odjemalce ali regulativni organ. Zato bi morale države članice uvesti hitre in učinkovite postopke za obravnavanje pritožb.
- (117) Priznati in dejavno podpirati bi bilo treba prispevek, ki ga k uresničevanju ciljev evropskega zelenega dogovora in načrta za uresničitev podnebnih ciljev dajejo skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov na podlagi Direktive (EU) 2018/2001 in energetske skupnosti državljanov na podlagi Direktive (EU) 2019/944. Zato bi morale države članice upoštevati in spodbujati vlogo skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov in energetskih skupnosti državljanov. Te skupnosti lahko državam članicam pomagajo doseči cilje te direktive tako, da pospešujejo energetske učinkovitosti na lokalni ravni ali na ravni gospodinjstev, pa tudi v javnih stavbah v sodelovanju z lokalnimi organi. Lahko opolnomočajo in vključujejo odjemalce ter nekaterim skupinam gospodinskih odjemalcev, tudi v podeželskih in oddaljenih regijah, omogočajo sodelovanje v projektih in posegih na področju energetske učinkovitosti, pri katerih je ukrepe mogoče kombinirati z vlaganjem v energijo iz obnovljivih virov. Energetske skupnosti imajo lahko pomembno vlogo pri izobraževanju in ozaveščanju državljanov o ukrepih, katerih namen je doseči prihranke energije. Energetske skupnosti lahko ob ustrezni podpori držav članic v boju proti energetske revščini pomagajo tako, da spodbujajo projekte energetske učinkovitosti, zmanjšujejo porabo energije in znižujejo tarife za dobavo.
- (118) Dolgoročne spremembe vedenja pri porabi energije je mogoče doseči z opolnomočenjem državljanov. Energetske skupnosti lahko pomagajo zagotoviti dolgoročne prihranke energije, zlasti med gospodinjstvi, ter več trajnostnih naložb državljanov in malih podjetij. Države članice bi take ukrepe državljanov morale omogočiti s podpiranjem energetskih projektov in organizacij na ravni skupnosti. Poleg tega so lahko strategije za spodbujanje sodelovanja, pri katerih so v proces oblikovanja politik vključeni vsi ustrezni deležniki na nacionalni in lokalni ravni, del lokalnih ali regionalnih načrtov razogljičenja ali nacionalnih načrtov prenove stavb, pri čemer je cilj okrepiti ozaveščenost, pridobili povratne informacije o politikah in povečati javno podporo zanje.
- (119) Priznati bi bilo treba prispevek točk VEM ali podobnih struktur kot mehanizmov, ki lahko številnim ciljnim skupinam, tudi državljanom, MSP in javnim organom, omogočijo, da oblikujejo in izvajajo projekte in ukrepe v zvezi s preходом na čisto energijo. Prispevek točk VEM je lahko zelo pomemben za ranljive odjemalce, ki bi lahko prek teh točk prejeli zanesljive in dostopne informacije o izboljšavah energetske učinkovitosti. Ta prispevek lahko zajema tehnično, upravno in finančno svetovanje in pomoč, olajšanje potrebnih upravnih postopkov ali dostopa do finančnih trgov ter zagotavljanje smernic v zvezi s pravnim okvirom Unije in nacionalnim pravnim okvirom, vključno s pravili in merili javnega naročanja, in taksonomijo EU.
- (120) Komisija bi morala pregledati učinek, ki ga njeni ukrepi v podporo razvoju platform ali forumov, v katere so med drugim vključeni evropski organi za socialni dialog, imajo na spodbujanje programov usposabljanja o energetske učinkovitosti, ter kadar je primerno, predlagati dodatne ukrepe. Obenem bi morala spodbujati razprave evropskih socialnih partnerjev o energetske učinkovitosti, zlasti ozirajoče se na ranljive odjemalce in končne porabnike, tudi tiste, ki jih je prizadela energetska revščina.

- (121) Pravičen prehod na podnebno nevtralno Unijo do leta 2050 je osrednjega pomena za evropski zeleni dogovor. Evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 skupaj razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija, uvršča energijo med osnovne storitve, do katerih ima pravico dostopati vsakdo. Socialno ogroženi morajo imeti na razpolago podporo za dostop do teh storitev, zlasti glede na inflacijski pritisk in znatno zvišanje cen energije.
- (122) Treba je zagotoviti, da bodo ljudje, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivi odjemalci, ljudje iz gospodinjstev z nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudje, ki živijo v socialnih stanovanjih, zaščiteni in da bodo v ta namen lahko dejavno sodelovali pri posegih in ukrepih za izboljšanje energetske učinkovitosti ter z njimi povezanih ukrepov za varstvo ali informiranje potrošnikov, ki jih izvajajo države članice. Razviti bi bilo treba ciljno usmerjene kampanje ozaveščanja, ki bi prikazovale koristi energetske učinkovitosti in nudile informacije o finančni podpori, ki je na voljo.
- (123) Javna finančna sredstva, ki so na razpolago na ravni Unije in na nacionalni ravni, bi bilo treba strateško vlagati v ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti, zlasti v korist ljudi, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcev, ljudi iz gospodinjstev z nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudi, ki živijo v socialnih stanovanjih. Države članice bi morale izkoristiti finančne prispevke, ki bi jih lahko dobile iz Socialnega sklada za podnebje, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2023/955 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁸⁾, in prihodke od pravic iz EU ETS. Ti prihodki bodo državam članicam pomagali izpolnjevati obveznost, da ukrepe za energetske učinkovitost in ukrepe politike v okviru obveznosti prihrankov energije prednostno izvajajo pri ljudeh, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcih, ljudeh iz gospodinjstev z nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudeh, ki živijo v socialnih stanovanjih, vključno s tistimi, ki živijo v podeželskih in oddaljenih regijah.
- (124) Nacionalne sheme financiranja bi bilo treba dopolniti s primernimi shemami za boljše informacije, tehnično in upravno pomočjo ter lažjim dostopom do financiranja, kar bo zlasti ljudem, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivim odjemalcem, ljudem iz gospodinjstev z nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudem, ki živijo v socialnih stanovanjih, omogočilo, da bodo čim bolj uporabili razpoložljiva finančna sredstva.
- (125) Države članice bi morale opolnomočiti in enako varovati vse ljudi ne glede na spol, starost, invalidnost, rasni ali etnični izvor, spolno usmerjenost, vero ali prepričanje ter zagotoviti, da bodo tisti, ki jih je energetska revščina najbolj prizadela, tisti, pri katerih je tveganje, da jih bo prizadela energetska revščina, večje, ali tisti, ki so najbolj izpostavljeni škodljivim učinkom energetske revščine, ustrezno zaščiteni. Poleg tega bi morale države članice zagotoviti, da ukrepi za energetske učinkovitost ne bodo povečali obstoječih neenakosti, zlasti glede energetske revščine.
- (126) V skladu s členom 15(2) Direktive 2012/27/EU so vse države članice izvedle oceno možnosti za energetske učinkovitost svoje plinske in električne infrastrukture ter opredelile dejanske ukrepe in naložbe za stroškovno učinkovite izboljšave energetske učinkovitosti v omrežni infrastrukturi s časovnim razporedom njihove uvedbe. Rezultat je trdna podlaga za uporabo načela „energetska učinkovitost na prvem mestu“ pri njihovih odločitvah v zvezi z načrtovanjem in razvojem omrežja ter naložbami.
- (127) Pristop nacionalnih regulativnih organov za energetiko bi moral biti celosten ter vključevati možne prihranke v sektorjih oskrbe z energijo in končne porabe. Brez poseganja v zanesljivost oskrbe, povezovanje trgov in vnaprejšnje naložbe v odobalna omrežja, potrebne za izkoriščanje odobalne energije iz obnovljivih virov, bi morali nacionalni regulativni organi za energetiko zagotoviti, da se bo v procesih načrtovanja in odločanja uporabljalo načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“ ter da bodo omrežnine in pravila za delovanje omrežja spodbujali izboljšave na področju energetske učinkovitosti. Države članice bi morale zagotoviti tudi, da bodo operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov upoštevali načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“. To bi operaterjem prenosnih in distribucijskih sistemov pomagalo, da bi pri nabavi virov na strani povpraševanja upoštevali boljše rešitve za energetske učinkovitost in dodatne stroške, ki bi pri tem nastali, ter okoljske in

⁽²⁸⁾ Uredba (EU) 2023/955 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o vzpostavitvi Socialnega sklada za podnebje in spremembi Uredbe (EU) 2021/1060 (UL L 130, 16.5.2023, str. 1).

družbeno-gospodarske učinke različnih naložb v omrežje in načrtov obratovanja. Za tak pristop je potreben premik od ozkega gledanja na gospodarsko učinkovitost k čim večji socialni dobrobiti. Načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“ bi moralo biti uporabljeno zlasti v zvezi s pripravo scenarijev za širitev energetske infrastrukture, pri katerih bi rešitve na strani povpraševanja lahko predstavljale izvedljivo alternativo in jih je treba tudi ustrezno oceniti; obenem bi moralo biti načelo neločljivo vključeno v ocene projektov načrtovanja omrežij. Njegovo uporabo bi morali pregledati nacionalni regulativni organi.

- (128) Na voljo bi moralo biti dovolj zanesljivih strokovnjakov s področja energetske učinkovitosti, da se zagotovi učinkovito in pravočasno izvajanje te direktive, na primer pri izpolnjevanju zahtev o energetskih pregledih in izvajanju shem obveznosti energetske učinkovitosti. Zato bi morale države članice v tesnem sodelovanju s socialnimi partnerji, izvajalci usposabljanja in drugimi ustreznimi deležniki uvesti sisteme potrjevanja ali enakovredne sisteme kvalifikacij ali oboje in primerne sisteme usposabljanja, namenjene ponudnikom energetskih storitev, ter energetske preglede in druge ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti. Te sisteme bi bilo treba oceniti vsaka štiri leta od decembra 2024 dalje in jih po potrebi posodobiti, da bi zagotovili potrebno raven usposobljenosti za ponudnike energetskih storitev, energetske pregledovalce, energetske upravljavce in inštalaterje elementov stavb.
- (129) Nadaljevati je treba razvoj trga za energetske storitve ter tako zagotoviti povpraševanje po energetskih storitvah in njihovo ponudbo. Preglednost, ki se lahko na primer zagotovi s sezname potrjenih ponudnikov energetskih storitev in razpoložljivimi vzorci pogodb, izmenjava najboljših praks in smernice veliko prispevajo k uvajanju energetskih storitev in pogodbenega zagotavljanja prihranka energije ter lahko pripomorejo tudi k spodbujanju povpraševanja in h krepitvi zaupanja v ponudnike energetskih storitev. V pogodbi o zagotavljanju prihranka energije se koristnik energetske storitve stroškom naložbe izogne tako, da naložbo, ki jo je izvedla tretja oseba, v celoti ali delno poplača z delom finančne vrednosti prihrankov energije. To lahko pomaga pritegniti zasebni kapital, ki je ključnega pomena za povečanje stopnje prenove stavb v Uniji, prinese na trg strokovno znanje in ustvariti inovativne poslovne modele. Zato bi moralo biti obvezno, da se za nestanovanjske stavbe z uporabno tlorisno površino nad 750 m² oceni, ali bi bilo izvedljivo pri obnovi uporabiti pogodbeno zagotavljanje prihranka energije. To je korak naprej pri krepitvi zaupanja v podjetja za energetske storitve, s katerim se utira pot do večjega števila takih projektov v prihodnosti.
- (130) Spričo ambicioznih ciljev glede prenove v naslednjem desetletju v kontekstu vala prenove je treba okrepiti vlogo neodvisnih tržnih posrednikov, vključno s točkami VEM ali podobnimi mehanizmi za podporo, da bi spodbudili razvoj trga na strani povpraševanja in ponudbe ter spodbujali pogodbeno zagotavljanje prihranka energije pri prenovi zasebnih in javnih stavb. Ključno vlogo v tem smislu bi lahko imele lokalne energetske agencije, ki bi prepoznale morebitne posrednike ali točke VEM in pomagale pri njihovem ustanavljanju. Ta direktiva bi morala prispevati k večji razpoložljivosti izdelkov, storitev in svetovanja, med drugim s spodbujanjem potenciala podjetnikov, da zapolnijo vrzeli na trgu in poiščejo inovativne načine za povečanje energetske učinkovitosti, pri tem pa zagotovijo spoštovanje načela nediskriminacije.
- (131) Pogodbeno zagotavljanje prihranka energije se v več državah članicah še vedno srečuje z znatnimi ovirami, saj še vedno obstajajo regulativne in neregulativne ovire. Zato je treba odpraviti nejasnosti v nacionalnih zakonodajnih okvirih, pomanjkanje strokovnega znanja, zlasti glede razpisnih postopkov, ter konkurenco med posojili in nepovratnimi sredstvi.
- (132) Države članice bi morale javni sektor še naprej podpirati pri uvajanju pogodbenega zagotavljanja prihranka energije in v ta namen zagotoviti vzorčne pogodbe, v katerih bi bili upoštevani razpoložljivi evropski ali mednarodni standardi, smernice za razpisne postopke in priročnik za statistično obravnavo pogodb o zagotavljanju prihranka energije (Guide to the Statistical Treatment of Energy Performance Contracts), ki sta ga maja 2018 v zvezi z obravnavo pogodbenega zagotavljanja prihranka energije v računih države objavila Eurostat in Evropska investicijska banka (EIB), v sklopu katerih so bile podane možnosti za odpravo preostalih regulativnih ovir za te pogodbe v državah članicah.

- (133) Države članice so sprejele ukrepe za ugotovitev in odpravo regulativnih in neregulativnih ovir. Toda bolj si je treba prizadevati, da bi odpravili regulativne in neregulativne ovire pri uporabi pogodbenega zagotavljanja prihranka energije in načinov financiranja s strani tretje osebe, ki pomagajo doseči prihranke energije. Te ovire vključujejo računovodska pravila in prakse, ki preprečujejo, da bi bili kapitalske naložbe in letni finančni prihranki, ki izhajajo iz ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti, v računovodskih izkazih ustrezno izraženi za celotno življenjsko dobo naložbe.
- (134) Države članice so v nacionalnih akcijskih načrtih za energetske učinkovitost za leti 2014 in 2017 poročale o napredku pri odpravljanju regulativnih in neregulativnih ovir za energetske učinkovitost glede razdelitve spodbud med lastniki in najemniki ali med lastniki stavbe ali stavbnih enot. Še naprej bi morale delovati v tej smeri in izkoristiti možnosti za energetske učinkovitost, upoštevajoč statistične podatke Eurostata iz leta 2016, zlasti pa dejstvo, da več kot štirje od desetih Evropejcev živijo v stanovanjih, več kot trije od desetih pa so najemniki.
- (135) Države članice, vključno z regionalnimi in lokalnimi organi, bi bilo treba spodbujati, naj za sprožitev zasebnih in javnih naložb v ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti v celoti izkoristijo evropska sredstva, ki so na voljo v sklopu večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, določenega v Uredbi Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 ⁽²⁹⁾, in Mehanizma za okrevanje in odpornost, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁰⁾, ter finančne instrumente in tehnično pomoč, ki so na voljo v sklopu programa InvestEU, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³¹⁾. Naložbe v energetske učinkovitost lahko prispevajo h gospodarski rasti, zaposlovanju, inovacijam in zmanjšanju energetske revščine v gospodinjstvih, zaradi česar pozitivno vplivajo na ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo ter zeleno okrevanje. Med področji, ki bi lahko bila financirana, so ukrepi za energetske učinkovitost javnih stavb in stanovanj ter zagotavljanje novih spretnosti z razvojem usposabljanja, preusposabljanja in izpopolnjevanja strokovnjakov, zlasti na delovnih mestih, povezanih s prenovo stavb, zaradi spodbujanja zaposlovanja v sektorju energetske učinkovitosti. Komisija bo zagotovila sinergije med različnimi instrumenti financiranja, zlasti sredstvi v okviru deljenega upravljanja in v okviru neposrednega upravljanja, kot sta programa s centralnim upravljanjem Obzorje Evropa in LIFE, ter med nepovratnimi sredstvi, posojili in tehnično pomočjo, da bi bila njihov spodbudni učinek na zasebno financiranje in njihov vpliv na doseganje ciljev politike energetske učinkovitosti čim večja.
- (136) Države članice bi morale spodbujati uporabo finančnih mehanizmov za doseganje ciljev te direktive. Taki finančni mehanizmi bi lahko vključevali finančne prispevke in globe zaradi kršitve nekaterih določb te direktive, sredstva za energetske učinkovitost na podlagi člena 10(3) Direktive 2003/87/ES, sredstva za energetske učinkovitost iz evropskih skladov in programov ter posebne evropske finančne instrumente, kot je evropski sklad za energetske učinkovitost.
- (137) Finančni mehanizmi bi, kadar je ustrezno, lahko temeljili na sredstvih za energetske učinkovitost iz projektnih obveznic Unije, sredstvih za energetske učinkovitost iz EIB in drugih evropskih finančnih institucij, zlasti Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD) in Razvojne banke Sveta Evrope, sredstvih finančnih institucij, nacionalnih sredstvih, tudi z oblikovanjem regulativnih in fiskalnih okvirov, ki spodbujajo izvajanje pobud in programov za energetske učinkovitost, ter prihodkih od dodeljenih letnih emisij na podlagi Odločbe št. 406/2009/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³²⁾.

⁽²⁹⁾ Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (UL L 433 I, 22.12.2020, str. 11).

⁽³⁰⁾ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

⁽³¹⁾ Uredba (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. marca 2021 o vzpostavitvi Programa InvestEU in spremembi Uredbe (EU) 2015/1017 (UL L 107, 26.3.2021, str. 30).

⁽³²⁾ Odločba št. 406/2009/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o prizadevanju držav članic za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, da do leta 2020 izpolnijo zavezo Skupnosti za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (UL L 140, 5.6.2009, str. 136).

- (138) Finančni mehanizmi bi prispevke, sredstva in prihodke iz slednjih lahko uporabili zlasti za omogočanje in spodbujanje naložb zasebnega kapitala, predvsem z opiranjem na institucionalne vlagatelje, pri čemer bi za odobritev financiranja upoštevali merila, ki zagotavljajo uresničevanje tako okoljskih kot socialnih ciljev; uporabili bi lahko inovativne mehanizme financiranja – med drugim jamstva za posojilo za zasebni kapital, jamstva za posojilo zaradi spodbujanja pogodbenega zagotavljanja prihranka energije, nepovratna sredstva, subvencionirana posojila, posebne kreditne linije in sisteme financiranja s strani tretje osebe –, saj zmanjšujejo tveganja pri projektih energetske učinkovitosti in omogočajo stroškovno učinkovite prenove celo gospodinjstvom z nizkimi in srednje visokimi dohodki; lahko bi bili povezani s programi ali agencijami, ki bodo zbirali projekte varčevanja z energijo in ocenjevali njihovo kakovost, zagotavljali tehnično pomoč ter spodbujali trg energetskih storitev in pomagali ustvarjati povpraševanje odjemalcev po teh storitvah.
- (139) Obenem bi finančni mehanizmi lahko zagotavljali ustrezna sredstva za podporo programom usposabljanja in potrjevanja, s katerimi se izboljšujejo in potrjujejo spretnosti na področju energetske učinkovitosti, ter sredstva za raziskave, predstavitev in pospešitev uvedbe tehnologij za proizvodnjo energije na mali in mikro ravni ter za optimizirano povezovanje teh generatorjev v omrežje; lahko bi bili povezani s programi ukrepov za spodbujanje energetske učinkovitosti v vseh stanovanjih, da bi preprečili energetske revščine in lastnike spodbudili, da kar najbolj povečajo energijsko učinkovitost nepremičnin, ki jih oddajajo; hkrati bi lahko zagotavljali ustrezne vire v podporo socialnemu dialogu in določanju standardov z namenom izboljšati energijsko učinkovitost ter poskrbeti za dobre delovne pogoje ter za zdravje in varnost pri delu.
- (140) Za doseganje cilja izboljšanja energetske učinkovitosti stavb javnih organov bi bilo treba uporabiti razpoložljive programe financiranja, finančne instrumente Unije in inovativne mehanizme financiranja. Države članice lahko za razvoj takih mehanizmov na prostovoljni podlagi in ob upoštevanju nacionalnih proračunskih pravil uporabijo prihodke od dodeljenih letnih emisij v skladu z Odločbo št. 406/2009/ES. Komisija in države članice bi morale regionalnim in lokalnim upravam zagotoviti ustrezne informacije o takih unijskih programih financiranja, finančnih instrumentih in inovativnih mehanizmih financiranja.
- (141) Pri uresničevanju cilja povečanja energetske učinkovitosti bi Komisija morala spremljati učinek ustreznih ukrepov na Direktivo 2003/87/ES, da se ohranijo spodbude v okviru EU ETS, ki nagrajujejo nizkoogljične naložbe, ter da se sektorji, vključeni v EU ETS, pripravijo na inovacije, ki bodo potrebne v prihodnosti. Spremljati bo morala učinek na industrijske sektorje iz Priloge k Sklepu Komisije 2014/746/EU ⁽³³⁾, ki so izpostavljeni visokemu tveganju selitve ogljika, da bi zagotovila, da bo ta direktiva spodbujala razvoj teh sektorjev in ga ne ovirala.
- (142) Ukrepe držav članic bi bilo treba podpreti z dobro zasnovanimi in učinkovitimi finančnimi instrumenti Unije v okviru programa InvestEU in s financiranjem iz EIB in EBRD, ki bi morali podpirati naložbe v energijsko učinkovitost vzdolž celotne energetske verige in temeljiti na celoviti analizi stroškov in koristi na podlagi modela diferenciranih diskontnih stopenj. Finančna podpora bi morala biti usmerjena v stroškovno učinkovite metode za povečanje energetske učinkovitosti, ki bi vodile v zmanjšanje porabe energije. EIB in EBRD bi morala skupaj z nacionalnimi spodbujevalnimi bankami oblikovati, pripraviti in financirati programe in projekte, prilagojene sektorju energetske učinkovitosti, tudi za energijsko revna gospodinjstva.
- (143) Medsektorsko pravo daje trdno podlago za varstvo potrošnikov pri širokem naboru sedanjih energetskih storitev in se bo verjetno še razvijalo. Kljub temu bi bilo treba jasno določiti nekatere osnovne pogodbene pravice odjemalcev. Odjemalcem bi morale biti na voljo jasne in nedvoumne informacije o njihovih pravicah, povezanih z energetskim sektorjem.
- (144) Za oceno uspešnosti te direktive bi bilo treba uvesti zahtevo za izvedbo splošnega pregleda te direktive in predložitev poročila Evropskemu parlamentu in Svetu do 28. februarja 2027. Ta pregled bi moral omogočati potrebne prilagoditve in upoštevati razvoj v gospodarstvu in na področju inovacij.

⁽³³⁾ Sklep Komisije 2014/746/EU z dne 27. oktobra 2014 o določitvi seznama sektorjev in delov sektorjev v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta, ki veljajo za izpostavljene visokemu tveganju premestitve emisij CO₂, za obdobje med letoma 2015 in 2019 (UL L 308, 29.10.2014, str. 114).

- (145) Lokalni in regionalni organi bi morali imeti vodilno vlogo pri pripravi in oblikovanju, izvedbi in oceni ukrepov, določenih v tej direktivi, da bi lahko primerno upoštevali posebne značilnosti lokalnega in regionalnega podnebja, kulture in družbe.
- (146) Glede na tehnološki napredek in naraščajoči delež obnovljivih virov energije v sektorju proizvodnje električne energije bi bilo treba prilagoditi privzeti koeficient za prihranke električne energije v kWh, da bi odražal spremembe v faktorju primarne energije za električno energijo in druge nosilce energije. Metodologija izračuna je skladna z Eurostatovimi energetskimi bilancami in opredelitvami, razen metode dodelitve za vložek goriva za toploto in električno energijo v obratih za soproizvodnjo toplote in električne energije, za katere je bila učinkovitost referenčnega sistema, potrebnega za dodelitev porabe goriva, usklajena s podatki Eurostata za leti 2015 in 2020. Izračuni, ki odražajo mešanico virov energije v faktorju primarne energije za električno energijo, temeljijo na letnih povprečnih vrednostih. Za jedrsko električno energijo in toploto se uporablja računovodska metoda „fizične vsebnosti energije“, za proizvodnjo električne energije in toplote iz fosilnih goriv in biomase pa se uporablja „tehnična metoda pretvorbe učinkovitosti“. Za negorljivo energijo iz obnovljivih virov je metoda neposredno enakovredna na podlagi pristopa „skupne primarne energije“. Za izračun deleža primarne energije za električno energijo v soproizvodnji se uporablja metoda iz te direktive. Namesto marginalnega tržnega položaja se uporabi povprečni tržni položaj. Predpostavi se, da je učinkovitost pretvorbe 100-odstotna za negorljive obnovljive vire, 10-odstotna za geotermalne elektrarne in 33-odstotna za jedrske elektrarne. Skupna učinkovitost soproizvodnje se izračuna na podlagi najnovejših podatkov Eurostata. Upoštevajo se izgube pri pretvorbi, prenosu in distribuciji. Za nosilce energije, ki ni električna energija, se izgube pri distribuciji zaradi zapletenosti izračuna in pomanjkanja zanesljivih podatkov pri izračunih ne upoštevajo. Kar zadeva sistemske meje, je faktor primarne energije enak 1 za vse vire energije. Za električno energijo je izbrani koeficient za faktor primarne energije povprečje vrednosti za leti 2024 in 2025, saj bo v prihodnost usmerjeni faktor primarne energije ustrežnejši kazalnik kot pa pretekli faktor. Analiza zajema države članice in Norveško. Podatkovna zbirka za Norveško temelji na podatkih ENTSO-E.
- (147) Prihranki energije, ki izhajajo iz izvajanja prava Unije, se ne bi smeli uveljavljati, razen če izhajajo iz ukrepa, ki presega minimum, ki se zahteva z zadevnim pravnim aktom Unije, in sicer z določitvijo bolj ambicioznih zahtev glede energetske učinkovitosti na ravni držav članic ali okrepljenim izvajanjem ukrepa. Stavbe imajo velik potencial za nadaljnje povečanje energetske učinkovitosti, prenova stavb pa zaradi ekonomije obsega bistveno in dolgoročno prispeva k večjim prihrankom energije. Zato je treba pojasniti, da se lahko uveljavljajo vsi prihranki energije, ki izhajajo iz ukrepov za spodbujanje prenove obstoječih stavb, če presegajo prihranke, do katerih bi prišlo ob odsotnosti ukrepa politike, in če država članica dokaže, da je zavezanec, udeležena ali pooblaščen stran dejansko prispevala k doseganju prihrankov energije, ki se uveljavljajo.
- (148) V skladu s sporočilom Komisije z dne 25. februarja 2015 z naslovom „Okvirna strategija za trdno energetska unijo s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost“ in načeli boljše priprave zakonodaje bi morala imeti pravila glede spremljanja in preverjanja, ki veljajo za izvajanje sistemov obveznosti energetske učinkovitosti in alternativnih ukrepov politike, vključno z zahtevo po preverjanju statistično reprezentativnega vzorca ukrepov, večjo težo.
- (149) Energija, ki se na ali v stavbah proizvaja s tehnologijami za energijo iz obnovljivih virov, prispeva k temu, da se porabi manjša količina energije, pridobljene iz fosilnih goriv. Zmanjšanje porabe energije in uporaba energije iz obnovljivih virov v stavbnem sektorju sta pomembna ukrepa za zmanjšanje energetske odvisnosti Unije in emisij TGP, zlasti z vidika ambicioznih podnebnih in energetskih ciljev za leto 2030 in tudi globalne zaveze, sprejete v okviru Pariškega sporazuma. Za namene obveznosti skupnega prihranka energije lahko države članice v skladu z metodologijo izračuna iz te direktive upoštevajo prihranek energije, ki nastane zaradi ukrepov politike, namenjenih spodbujanju tehnologij za pridobivanje energije iz obnovljivih virov, da bi izpolnile zahteve glede prihranka energije, ki veljajo zanje. Prihranki energije iz ukrepov politike v zvezi z uporabo neposrednega zgorevanja fosilnega goriva se ne smejo šteti.

- (150) Zaradi nekaterih sprememb, ki se uvajajo s to direktivo, bodo morda pozneje potrebne spremembe Uredbe (EU) 2018/1999, da bi zagotovili skladnost med njima. Nove določbe, zlasti tiste v zvezi z določanjem nacionalnih prispevkov, mehanizmi za zapolnitev vrzeli in obveznostmi poročanja, bi bilo treba uskladiti z navedeno uredbo in jih vanjo prenesti, ko se bo spreminjala. Nekatero določbo Uredbe (EU) 2018/1999 bo morda treba tudi ponovno oceniti glede na spremembe, predlagane v tej direktivi. Dodatne zahteve glede poročanja in spremljanja ne bi smele povzročiti nastanka novih vzporednih sistemov poročanja, temveč bi zanje veljal obstoječi okvir spremljanja in poročanja iz Uredbe (EU) 2018/1999.
- (151) Komisija bi morala za spodbujanje praktičnega izvajanja te direktive na nacionalni, regionalni in lokalni ravni še naprej podpirati izmenjavo izkušenj o praksah, primerjalnih analizah, dejavnostih mreženja in inovativnih praksah prek spletne platforme.
- (152) Ker ciljev te direktive, in sicer doseganja ciljev povečanja energetske učinkovitosti Unije in postavljanja temelja za nadaljnje izboljšanje energetske učinkovitosti ter za podnebno nevtralnost, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov predlaganega ukrepa lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (153) Da se omogoči prilagoditev tehničnemu napredku in spremembam pri porazdelitvi energetskih virov, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte v zvezi s pregledom harmoniziranih referenčnih vrednosti izkoristkov, določenih na podlagi te direktive, v zvezi z vrednostmi, metodami izračuna, privzetim koeficientom primarne energije in zahtevami iz prilog k tej direktivi ter v zvezi z dopolnjevanjem te direktive na podlagi vzpostavitve skupne sheme Unije za ocenjevanje trajnostnosti podatkovnih centrov na njenem ozemlju. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje ⁽³⁴⁾. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (154) Uredbo (EU) 2023/955 bi bilo treba spremeniti, da bi se upoštevala opredelitev energetske revščine, določena v tej direktivi. S tem bi bili zagotovljeni skladnost, doslednost, dopolnjevanje in sinergija med različnimi instrumenti in financiranjem, zlasti pri obravnavanju vprašanja gospodinjestev, ki jih je prizadela energetska revščina.
- (155) Obveznost prenosa te direktive v nacionalno pravo bi morala biti omejena na tiste določbe, ki so bile v primerjavi s predhodno direktivo vsebinsko spremenjene. Obveznost prenosa nespremenjenih določb izhaja iz predhodne direktive.
- (156) Ta direktiva ne bi smela posegati v obveznosti držav članic glede rokov za prenos v nacionalno pravo direktiv, navedenih v delu B Priloge XVI –

⁽³⁴⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE I

VSEBINA, PODROČJE UPORABE, OPREDELITEV POJMOV IN CILJI POVEČANJA ENERGETSKE UČINKOVITOSTI

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

1. Ta direktiva določa skupni okvir ukrepov za spodbujanje energetske učinkovitosti v Uniji, da se zagotovi izpolnitev ciljev Unije glede povečanja energetske učinkovitosti, ter omogoča dodatno izboljšanje energetske učinkovitosti. Cilj tega skupnega okvira je prispevati k izvajanju Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁵⁾ ter k zanesljivejši oskrbi z energijo v Uniji, in sicer z zmanjšanjem njene odvisnosti od uvoza energije, med drugim fosilnih goriv.

Ta direktiva določa pravila za uveljavljanje energetske učinkovitosti kot prednostne naloge v vseh sektorjih, za odpravo preprek na trgu energije in pomanjkljivosti trga, ki ovirajo učinkovitost pri oskrbi z energijo, prenosu, shranjevanju in rabi energije. Poleg tega predvideva določitev okvirnih nacionalnih prispevkov k energetski učinkovitosti za leto 2030.

Ta direktiva prispeva k izvajanju načela „energetska učinkovitost na prvem mestu“, s čimer tudi prispeva k Uniji kot vključujoči, pravični in uspešni družbi s sodobnim, konkurenčnim in z viri gospodarnim gospodarstvom.

2. Zahteve iz te direktive so minimalne zahteve in nobeni državi članici ne preprečujejo, da bi ohranila ali uvedla strožje ukrepe. Takšni ukrepi morajo biti skladni s pravom Unije. Kadar so v nacionalni zakonodaji določeni strožji ukrepi, države članice o njej uradno obvestijo Komisijo.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „energija“ pomeni energente, kakor so opredeljeni v členu 2, točka (d), Uredbe (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁶⁾;
- (2) „energetska učinkovitost na prvem mestu“ pomeni energetsko učinkovitost na prvem mestu, kot je opredeljena v členu 2, točka 18, Uredbe (EU) 2018/1999;
- (3) „energetski sistem“ pomeni sistem, ki je primarno zasnovan za storitve oskrbe z energijo za zadovoljitev povpraševanja sektorjev končne porabe po energiji v obliki toplote, goriv ali električne energije;
- (4) „učinkovitost sistema“ pomeni zbir energetsko učinkovitih rešitev, ki hkrati omogočajo stroškovno učinkovito razogljčenje, dodatno prožnost in učinkovito rabo virov;
- (5) „poraba primarne energije“ pomeni bruto razpoložljivo energijo brez mednarodnih pomorskih skladišč, končne neenergetske porabe in energije okolice;

⁽³⁵⁾ Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1).

⁽³⁶⁾ Uredba (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o statistiki energetike (UL L 304, 14.11.2008, str. 1).

- (6) „poraba končne energije“ pomeni vso energijo, ki se dobavi za industrijo, promet, vključno s porabo energije v mednarodnem letalstvu, gospodinjstva, javne in zasebne storitve, kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo ter druge sektorje končne uporabe, izključuje pa porabo energije v mednarodnih pomorskih skladiščih, energijo okolice in dobavo sektorju za pretvorbo in energetske sektorju ter izgube pri prenosu in distribuciji, kot je opredeljeno v Prilogi A k Uredbi (ES) št. 1099/2008;
- (7) „energija okolice“ pomeni energijo okolice, kot je opredeljena v členu 2, točka 2, Direktive (EU) 2018/2001;
- (8) „energetska učinkovitost“ pomeni razmerje med doseženim učinkom, storitvijo, blagom ali energijo ter vloženo energijo;
- (9) „prihranek energije“ pomeni količino prihranjene energije, določeno z meritvijo ali oceno, ali z obojim, porabe pred izvedbo ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti in po njej, ob zagotovljenih normalnih zunanjih pogojih, ki vplivajo na porabo energije;
- (10) „izboljšanje energetske učinkovitosti“ pomeni povečanje energetske učinkovitosti zaradi kakršnih koli tehnoloških, vedenjskih ali gospodarskih sprememb;
- (11) „energetska storitev“ pomeni fizikalni učinek, korist ali ugodnost, ki izhaja iz kombinacije energije in energetske učinkovite tehnologije ali ukrepa, ki lahko vključuje potrebno obratovanje, vzdrževanje in nadzor za opravljanje storitve, in se opravi na podlagi pogodbe ter za katero se je izkazalo, da v običajnih okoliščinah preverljivo in merljivo oziroma ocenljivo izboljša energetske učinkovitost ali prihrani primarno energijo;
- (12) „javni organi“ pomeni nacionalne, regionalne ali lokalne organe in subjekte, ki jih navedeni organi neposredno financirajo in upravljajo, vendar niso industrijske ali poslovne narave;
- (13) „skupna uporabna tlorisna površina“ pomeni tlorisno površino stavbe ali dela stavbe, kjer se uporablja energija za klimatiziranje prostora;
- (14) „javni naročniki“ pomeni javne naročnike, kot so opredeljeni v členu 6(1) Direktive 2014/23/EU, členu 2(1), točka 1, Direktive 2014/24/EU in členu 3(1) Direktive 2014/25/EU;
- (15) „naročniki“ pomeni naročnike, kot so opredeljeni v členu 7(1) Direktive 2014/23/EU in členu 4(1) Direktive 2014/25/EU;
- (16) „sistem upravljanja z energijo“ pomeni sklop medsebojno povezanih ali medsebojno delujočih elementov strategije, v kateri je določen cilj glede energetske učinkovitosti in načrt za doseganje tega cilja, vključno s spremljanjem dejanske porabe energije, ukrepov za povečanje energetske učinkovitosti in merjenja napredka;
- (17) „evropski standard“ pomeni standard, ki ga sprejme Evropski odbor za standardizacijo, Evropski odbor za elektrotehnično standardizacijo ali Evropski inštitut za telekomunikacijske standarde, in je na voljo za javno uporabo;
- (18) „mednarodni standard“ pomeni standard, ki ga sprejme Mednarodna organizacija za standardizacijo in je na voljo za javno uporabo;
- (19) „zavezanec“ pomeni distributerja energije, podjetje za maloprodajo energije ali operaterja prenosnega sistema, ki ga zavezuje nacionalni sistem obveznosti energetske učinkovitosti iz člena 9;
- (20) „pooblaščen stran“ pomeni pravni subjekt, ki ga vlada ali drug javni organ pooblasti, da pripravi, upravlja ali vodi program financiranja v imenu vlade ali drugega javnega organa;
- (21) „udeležena stran“ pomeni podjetje ali javni organ, ki se je s prostovoljnim sporazumom zavezal, da bo dosegel nekatere cilje, ali ki je zajet v instrumentu nacionalne regulativne politike;

- (22) „javni organ izvajalec“ pomeni organ, za katerega velja javno pravo in je odgovoren za izvajanje ali spremljanje obdavčitve energije in ogljikovega dioksida, finančnih programov in instrumentov, davčnih spodbud, standardov in norm, sistemov za energetska označevanje, usposabljanja ali izobraževanja;
- (23) „ukrep politike“ pomeni regulativni, finančni, davčni, prostovoljni instrument ali instrument o obveščanju, ki ga država članica uradno uvede in izvaja, da bi ustvarila podporni okvir, zahteve ali spodbude, s katerimi bi zagotovila, da bi udeleženci na trgu nudili ali kupovali energetske storitve ter izvajali druge ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti;
- (24) „posamezni ukrep“ pomeni ukrep, ki zagotovi preverljivo ter merljivo ali ocenljivo izboljšanje energetske učinkovitosti ter je sprejet kot rezultat ukrepa politike;
- (25) „distributer energije“ pomeni fizično ali pravno osebo, tudi operaterja distribucijskega sistema, ki je odgovorna za prenos energije zaradi dobave končnim odjemalcem ali distribucijskim postajam, ki energijo prodajajo končnim odjemalcem;
- (26) „operater distribucijskega sistema“ pomeni operaterja distribucijskega sistema, kot je opredeljen v členu 2, točka 29, Direktive (EU) 2019/944 za električno energijo oziroma členu 2, točka 6, Direktive 2009/73/EC za plin;
- (27) „podjetje za maloprodajo energije“ pomeni fizično ali pravno osebo, ki prodaja energijo končnim odjemalcem;
- (28) „končni odjemalec“ pomeni fizično ali pravno osebo, ki kupuje energijo za lastno končno porabo;
- (29) „ponudnik energetskih storitev“ pomeni fizično ali pravno osebo, ki opravlja energetske storitve ali ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti v objektu ali prostorih končnega odjemalca;
- (30) „mala in srednja podjetja“ ali „MSP“ pomeni podjetja, kot so opredeljena v členu 2(1) Priloge k Priporočilu Komisije 2003/361/ES ⁽³⁷⁾;
- (31) „mikropodjetje“ pomeni podjetje, kot je opredeljeno v členu 2(3) Priloge k Priporočilu 2003/361/ES;
- (32) „energetski pregled“ pomeni sistematični postopek za namene ustrezne seznanitve z diagramom porabe energije stavbe ali skupine stavb, industrijskega ali komercialnega procesa ali obrata ali zasebne ali javne storitve, s katerim se opredelijo in ocenijo stroškovno učinkovite možnosti za prihranek energije, ugotovijo možnosti za stroškovno učinkovito rabo ali proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ter v okviru katerega se poroča o ugotovitvah;
- (33) „pogodbeno zagotavljanje prihranka energije“ pomeni pogodbeni dogovor med koristnikom in ponudnikom ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti, ki se preverja in spremlja v vsem obdobju pogodbe in v okviru katerega se dela, dobava ali storitev v ta ukrep plačujejo sorazmerno s stopnjo izboljšanja energetske učinkovitosti, dogovorjeno s pogodbo, ali drugim dogovorjenim merilom za energetska učinkovitost, kot so finančni prihranki;
- (34) „sistem pametnega merjenja“ pomeni sistem naprednega merjenja, kot je opredeljen v členu 2, točka 23, Direktive (EU) 2019/944, ali inteligentni merilni sistem, kot je opredeljen v Direktivi 2009/73/ES;
- (35) „operater prenosnega sistema“ pomeni operaterja prenosnega sistema, kot je opredeljen v členu 2, točka 35, Direktive (EU) 2019/944 za električno energijo oziroma členu 2, točka 4, Direktive 2009/73/EC za plin;
- (36) „soproizvodnja“ pomeni postopek sočasne proizvodnje toplotne in električne ali mehanske energije v istem postopku;
- (37) „ekonomsko upravičeno povpraševanje“ pomeni povpraševanje, ki ne presega potreb po ogrevanju ali hlajenju ter bi se po tržnih pogojih lahko zadovoljilo tudi s postopki proizvodnje energije, ki niso soprodukcija;

⁽³⁷⁾ Priporočilo Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).

- (38) „koristna toplota“ pomeni toploto, proizvedeno v postopku sproizvodnje za zadovoljitev ekonomsko upravičenega povpraševanja po ogrevanju ali hlajenju;
- (39) „električna energija iz sproizvodnje“ pomeni električno energijo, proizvedeno v postopku, ki je povezan s proizvodnjo koristne toplote, in izračunano v skladu s splošnimi načeli iz Priloge II;
- (40) „sproizvodnja z visokim izkoristkom“ pomeni sproizvodnjo, ki izpolnjuje merila iz Priloge III;
- (41) „celotni izkoristek“ pomeni letno vsoto proizvedene električne in mehanske energije ter koristne toplote, deljeno z vložkom goriva, ki se porabi za proizvodnjo toplote v sproizvodnji ter bruto proizvodnjo električne in mehanske energije;
- (42) „razmerje med električno energijo in toploto“ pomeni razmerje med električno energijo iz sproizvodnje in koristno toploto pri polnem obratovanju sproizvodnje, izračunano z uporabo obratovalnih podatkov določene naprave;
- (43) „naprava za sproizvodnjo“ pomeni napravo, ki lahko obratuje po postopku sproizvodnje;
- (44) „naprava za malo sproizvodnjo“ pomeni napravo za sproizvodnjo z obstoječo zmogljivostjo pod 1 MW_e;
- (45) „naprava za mikrosproizvodnjo“ pomeni napravo za sproizvodnjo z največjo zmogljivostjo pod 50 kW_e;
- (46) „učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje“ pomeni sistem daljinskega ogrevanja ali hlajenja, ki izpolnjuje merila iz člena 26;
- (47) „učinkovito ogrevanje in hlajenje“ pomeni sistem ogrevanja in hlajenja, ki v primerjavi z izhodiščnim scenarijem za nespremenjeno stanje znatno in glede na oceno iz analize stroškov in koristi iz te direktive stroškovno učinkovito zmanjša vnos potrebne primarne energije za dobavo enote energije znotraj ustrezne sistemske meje, pri čemer se upošteva energija, potrebna za ekstrakcijo, pretvorbo, prevoz in distribucijo;
- (48) „učinkovito individualno ogrevanje in hlajenje“ pomeni sistem dobave za individualno ogrevanje in hlajenje, ki v primerjavi z učinkovitim daljinskim ogrevanjem in hlajenjem znatno zmanjša vnos primarne energije iz neobnovljivih virov, potrebne za dobavo enote energije znotraj ustrezne sistemske meje, ali zahteva enak vnos primarne energije iz neobnovljivih virov, vendar ob nižjih stroških, pri čemer se upošteva energija, potrebna za ekstrakcijo, pretvorbo, prevoz in distribucijo;
- (49) „podatkovni center“ pomeni podatkovni center, kot je opredeljen v Prilogi A, točka 2.6.3.1.16, k Uredbi (ES) št. 1099/2008;
- (50) „obsežna prenova“ pomeni prenovo, katere stroški presegajo 50 % vrednosti naložbe za novo primerljivo napravo;
- (51) „agregator“ pomeni neodvisnega agregatorja, kot je opredeljen v členu 2, točka 19, Direktive (EU) 2019/944;
- (52) „energetska revščina“ pomeni pomanjkanje dostopa gospodinjstva do osnovnih energetskih storitev, ki zagotavljajo osnovno raven življenja in zdravja ter dostojne standarde zanju – vključno z ustreznim ogrevanjem, toplo vodo, hlajenjem, razsvetljavo in energijo za pogon gospodinskih aparatov –, glede na ustrezne nacionalne okoliščine, obstoječo nacionalno socialno politiko in druge zadevne nacionalne politike, ter je posledica kombinacije različnih dejavnikov, vključno s cenovno nedostopnostjo, nezadostnim razpoložljivim prihodkom, visokimi izdatki za energijo in slabo energetske učinkovitostjo gospodinjstev;
- (53) „končni porabnik“ pomeni fizično ali pravno osebo, ki kupuje ogrevanje, hlajenje ali sanitarno toplo vodo za svojo končno porabo, ali fizično ali pravno osebo, ki zaseda posamezno stavbo ali enoto v večstanovanjski ali večnamenski stavbi, ki se oskrbuje z ogrevanjem, hlajenjem ali sanitarno toplo vodo iz osrednjega vira, kadar ta oseba nima neposredne ali individualne pogodbe z dobaviteljem energije;

- (54) „ločene spodbude“ pomeni odsotnost pravične in razumne porazdelitve finančnih obveznosti in nagrajevanja v zvezi z naložbami v energetska učinkovitost med zadevnimi akterji, npr. lastniki in najemniki ali različnimi lastniki stavbnih enot ali lastniki in najemniki ali različnimi lastniki večstanovanjskih ali večnamenskih stavb;
- (55) „strategija sodelovanja“ pomeni strategijo, ki določa cilje, pripravlja tehnike in določa postopek za vključitev vseh ustreznih deležnikov na nacionalni ali lokalni ravni, vključno s predstavniki civilne družbe, kot so potrošniške organizacije v proces oblikovanja politik, in sicer z namenom večje ozaveščenosti, pridobivanja povratnih informacij o teh politikah in njihovega boljšega sprejemanja v javnosti;
- (56) „statistično pomemben delež in reprezentativni vzorec ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti“ pomeni takšen delež in vzorec, zaradi katerega je treba podskupino statistične populacije zadevnih ukrepov za prihranke energije vzpostaviti tako, da bo odražala celotno populacijo vseh ukrepov za prihranke energije in tako omogočala ustrezno zanesljive zaključke glede zaupanja v celotno skupino ukrepov.

Člen 3

Načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“

1. Države članice v skladu z načelom „energetska učinkovitost na prvem mestu“ zagotovijo, da se pri odločitvah o načrtovanju, politikah in večjih naložbah v vrednosti nad 100 000 000 EUR na naložbo ali 175 000 000 EUR pri projektih prometne infrastrukture preučijo rešitve energetske učinkovitosti, tudi viri na strani povpraševanja in prožnost sistema, in sicer v zvezi z naslednjimi sektorji:
 - (a) energetske sistemi in
 - (b) neenergetski sektorji, kot je stavbni, prometni in vodni sektor, sektor informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) ter kmetijski in finančni sektor, kadar ti sektorji vplivajo na porabo energije in energetska učinkovitost.
2. Komisija do 11. oktobra 2027 opravi oceno pragov iz odstavka 1 z namenom popravljanja navzdol, pri tem pa upošteva možen razvoj v gospodarstvu in na trgu energije. Komisija do 11. oktobra 2028 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, ki mu, kadar je primerno, sledijo zakonodajni predlogi.
3. Države članice se pri uporabi tega člena spodbujajo k upoštevanju Priporočila Komisije (EU) 2021/1749 ⁽³⁸⁾.
4. Države članice zagotovijo, da pristojni organi spremljajo uporabo načela „energetska učinkovitost na prvem mestu“, kadar je primerno pa tudi povezanost sektorja in medsektorske učinke, kadar sta za odločitve o politiki, načrtovanju in naložbah potrebna odobritev in spremljanje.
5. Države članice pri uporabi načela „energetska učinkovitost na prvem mestu“:
 - (a) spodbujajo in, kadar je potrebna ocena stroškov in koristi, zagotavljajo uporabo metodologij stroškov in koristi, ki omogočajo ustrezno oceno širših koristi rešitev energetske učinkovitosti, kadar je primerno, pri čemer upoštevajo celotni življenjski cikel in dolgoročne perspektive, sistemsko in stroškovno učinkovitost, zanesljivost oskrbe in kvantifikacije z družbenega, zdravstvenega in gospodarskega vidika ter vidika podnebne nevtralnosti ter načela trajnosti in krožnega gospodarstva pri prehodu na podnebno nevtralnost, ter zadevne metodologije objavijo;
 - (b) obravnavajo vpliv na energetska revščino;

⁽³⁸⁾ Priporočilo Komisije (EU) 2021/1749 z dne 28. septembra 2021 o energijski učinkovitosti na prvem mestu: od načel do prakse – smernice in primeri za njihovo izvajanje pri sprejemanju odločitev v sektorju energije in širše (UL L 350, 4.10.2021, str. 9).

- (c) določijo subjekt ali subjekte, ki so odgovorni za spremljanje uporabe načela „energetska učinkovitost na prvem mestu“ in vpliva regulativnih okvirov, tudi finančnih ureditev, ter odločitev o načrtovanju, politikah in večjih naložbah iz odstavka 1 na porabo energije, energetska učinkovitost in energetske sisteme;
- (d) v okviru svojih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih poročil o napredku, predloženih v skladu s členom 17 Uredbe (EU) 2018/1999, poročajo Komisiji o načinih upoštevanja načela „energetska učinkovitost na prvem mestu“ pri nacionalnih in, kadar je ustrezno, regionalnih in lokalnih odločitvah o načrtovanju, politikah in večjih naložbah v zvezi z nacionalnimi in regionalnimi energetskimi sistemi, pri tem pa vključijo vsaj naslednje:
 - (i) oceno uporabe in prednosti načela „energetska učinkovitost na prvem mestu“ v energetskih sistemih, zlasti glede porabe energije;
 - (ii) seznam ukrepov, sprejetih za odpravo nepotrebnih regulativnih ali neregulativnih ovir za uresničevanje načela „energetska učinkovitost na prvem mestu“ ter rešitev na strani povpraševanja, in sicer tudi z opredelitvijo nacionalne zakonodaje in ukrepov, ki so v nasprotju z navedenim načelom.

6. Komisija do 11. aprila 2024 sprejme smernice za skupni splošni okvir, vključno s postopkom za nadzor, spremljanje in poročanje, ki jih lahko države članice uporabijo za pripravo metodologij za oceno stroškov in koristi iz odstavka 5, točka (a), za namene primerljivosti, hkrati pa državam članicam omogočajo, da se prilagodijo nacionalnim in lokalnim okoliščinam.

Člen 4

Cilji povečanja energetske učinkovitosti

1. Države članice skupaj zagotovijo zmanjšanje porabe energije v letu 2030 za najmanj 11,7 % v primerjavi s projekcijami iz referenčnega scenarija EU iz leta 2020, tako da bo poraba končne energije v Uniji v letu 2030 znašala največ 763 Mtoe. Države članice si po najboljših močeh prizadevajo, da skupaj prispevajo k okvirnemu cilju Unije glede porabe primarne energije, ki naj bi v letu 2030 znašala največ 992,5 Mtoe.

2. Vsaka država članica določi okvirni nacionalni prispevek k energetske učinkovitosti, ki temelji na porabi končne energije, da bi skupaj dosegle zavezujoč cilj Unije glede porabe končne energije iz odstavka 1 tega člena, in si po najboljših močeh prizadeva za skupno prispevanje k okvirnim ciljem Unije glede porabe primarne energije v Uniji iz zadevnega odstavka. Države članice uradno obvestijo Komisijo o teh prispevkih in okvirnem začrtanem poteku za te prispevke v okviru posodobitev svojih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, predloženih v skladu s členom 14(2) Uredbe (EU) 2018/1999, in v okviru svojih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, priglasenih v skladu s členom 3 in členi 7 do 12 navedene uredbe. Države članice ob tem tudi izrazijo svoje prispevke kot absolutno raven porabe primarne energije leta 2030. Države članice pri določitvi svojih okvirnih nacionalnih prispevkov k energetske učinkovitosti upoštevajo zahteve iz odstavka 3 tega člena in razložijo, kako in na podlagi katerih podatkov so bili ti prispevki izračunani. V ta namen lahko uporabijo formulo iz Priloge I k tej direktivi.

Države članice v nacionalnih prispevkih k energetske učinkovitosti sporočijo deleže porabe primarne energije in porabe končne energije v sektorjih končne porabe energije, kot je opredeljeno v Uredbi (ES) št. 1099/2008, vključno z industrijo, stanovanjskim sektorjem, storitvami in prometom. Države članice navedejo tudi projekcije porabe energije v IKT.

3. Države članice pri določitvi svojih okvirnih nacionalnih prispevkov k energetske učinkovitosti iz odstavka 2 upoštevajo:

- (a) cilj Unije za leto 2030, da poraba končne energije ne sme preseči 763 Mtoe in poraba primarne energije 992,5 Mtoe;

- (b) ukrepe iz te direktive;
- (c) druge ukrepe za spodbujanje energetske učinkovitosti v državah članicah in na ravni Unije;
- (d) vse ustrezne dejavnike, ki vplivajo na prizadevanja za učinkovitost:
 - (i) zgodnja prizadevanja in ukrepi na področju energetske učinkovitosti;
 - (ii) pravična porazdelitev prizadevanj po vsej Uniji;
 - (iii) energetska intenzivnost gospodarstva;
 - (iv) neizkoriščene možnosti za stroškovno učinkovit prihranek energije;
- (e) druge nacionalne okoliščine, ki vplivajo na porabo energije, zlasti:
 - (i) spremembe in napovedi v zvezi z BDP in demografijo;
 - (ii) spremembe pri uvozu in izvozu energije, spremembe v mešanici virov energije in uvedba novih trajnostnih goriv;
 - (iii) razvoj vseh obnovljivih virov energije, jedrske energije, zajemanje in shranjevanje ogljika;
 - (iv) razogljčenje energetske intenzivnih panog;
 - (v) raven ambicij v nacionalnih načrtih za razogljčenje ali podnebno nevtralnost;
 - (vi) možnosti prihranka energije v gospodarstvu;
 - (vii) trenutne podnebne razmere in napovedi glede podnebnih sprememb.

4. Država članica pri uporabi zahtev iz odstavka 3 zagotovi, da je njen prispevek v Mtoe največ 2,5 % višji od tega, kar bi znašal, če bi bil izračunan na podlagi formule iz Priloge I.

5. Komisija oceni, ali je skupni prispevek držav članic vsaj enak zavezujočemu cilju Unije glede porabe končne energije iz odstavka 1 tega člena. Kadar Komisija v okviru ocene osnutkov posodobljenih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov v skladu s členom 9(2) Uredbe (EU) 2018/1999 ali najpozneje do 1. marca 2024, ob upoštevanju posodobljenega referenčnega scenarija EU iz leta 2020 skladno s tem odstavkom ugotovi, da je ta prispevek nezadosten, vsaki državi članici predloži popravljen okvirni nacionalni prispevek k energetske učinkovitosti za porabo končne energije, in sicer na podlagi:

- (a) preostalega skupnega zmanjšanja porabe končne energije, potrebnega za doseg zavezujočega cilja Unije iz odstavka 1;
- (b) relativne intenzivnosti TGP na enoto BDP v letu 2019 v zadevnih državah članicah;
- (c) BDP zadevnih držav članic v letu 2019.

Komisija pred uporabo formule iz Priloge I za mehanizem, določen v tem odstavku, ter najpozneje do 30. novembra 2023, posodobi referenčni scenarij EU iz leta 2020 na podlagi najnovejših podatkov Eurostata, ki jih države članice predložijo v skladu s členom 4(2), točka (b), in členom 14 Uredbe (EU) 2018/1999.

Ne glede na člen 37 te direktive države članice, ki želijo posodobiti svoje okvirne nacionalne prispevke k energetske učinkovitosti na podlagi odstavka 2 tega člena in pri tem uporabijo posodobljeni referenčni scenarij EU iz leta 2020, prigrasijo svoje posodobljene okvirne nacionalne prispevke k energetske učinkovitosti najpozneje do 1. februarja 2024. Kadar želi država članica posodobiti svoj okvirni nacionalni prispevek k energetske učinkovitosti, zagotovi, da je njen prispevek v Mtoe največ 2,5 % višji od tega, kar bi znašal, če bi bil izračunan na podlagi formule iz Priloge I, pri čemer bi se uporabil posodobljeni referenčni scenarij EU iz leta 2020.

Države članice, ki jim je Komisija predložila popravljene okvirni nacionalni prispevek k energetske učinkovitosti, v okviru posodobitev celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, predloženih v skladu s členom 14(2) Uredbe (EU) 2018/1999, posodobijo svoje okvirne nacionalne prispevke k energetske učinkovitosti v skladu z odstavkom 2 tega člena, tako da navedejo popravljene okvirni nacionalni prispevek k energetske učinkovitosti za porabo končne energije skupaj s posodobitvijo svojega okvirnega načrtanega poteka za navedeni prispevek ter kadar je ustrezno, njihove dodatne ukrepe. Komisija v skladu z navedeno uredbo od držav članic zahteva, da brez odlašanja predložijo popravljene okvirni prispevek k energetske učinkovitosti in kadar je ustrezno, njihove dodatne ukrepe za zagotavljanje uporabe mehanizma iz tega odstavka.

Če je država članica priglasila okvirni nacionalni prispevek k energetske učinkovitosti za porabo končne energije v Mtoe, ki je enak ali nižji od tega, kar bi znašal, če bi bil izračunan na podlagi formule iz Priloge I, Komisija tega prispevka ne popravi.

Komisija pri uporabi mehanizma iz tega odstavka zagotovi, da med vsoto nacionalnih prispevkov vseh držav članic in zavezujočim ciljem Unije iz odstavka 1 ni več razhajanj.

6. Kadar Komisija na podlagi svoje ocene v skladu s členom 29(1) in (3) Uredbe (EU) 2018/1999 ugotovi, da doseženi napredek v smeri doseganja prispevkov k energetske učinkovitosti ni zadosten, države članice, ki so nad svojimi okvirnimi načrtani poteki za porabo končne energije iz odstavka 2 tega člena, zagotovijo, da se v roku enega leta od prejema ocene Komisije izvedejo dodatni ukrepi, da bi se vrnilo na pravo pot za doseg svojih prispevkov k energetske učinkovitosti. Med temi dodatnimi ukrepi je vsaj eden od naslednjih:

- (a) nacionalni ukrepi za doseganje prihrankov energije vključno z okrepljeno pomočjo pri razvoju projektov za izvajanje ukrepov naložb v energetske učinkovitost;
- (b) povečanje obveznosti prihrankov energije iz člena 8 te direktive;
- (c) prilagoditev obveznosti javnega sektorja;
- (d) prostovoljni finančni prispevek v nacionalni sklad za energetske učinkovitost iz člena 30 te direktive ali kakšen drug poseben instrument za energetske učinkovitost, pri čemer so letni prispevki enaki naložbam, ki so potrebne za doseg okvirnega načrtanega poteka.

Če je poraba končne energije države članice nad okvirnim načrtanim potekom porabe končne energije iz odstavka 2 tega člena, v svoje celovito nacionalno energetske in podnebno poročilo o napredku, predloženo v skladu s členom 17 Uredbe (EU) 2018/1999, vključi pojasnilo o ukrepih, ki jih bo uporabila za zapolnitev vrzeli, da bi zagotovila, da bo dosegla svoje nacionalne prispevke k energetske učinkovitosti, ter o tem, koliko energije bo po pričakovanjih prihranjene.

Komisija oceni, ali nacionalni ukrepi iz tega odstavka zadostujejo za doseg ciljnih vrednosti Unije za energetske učinkovitost. Kadar se šteje, da nacionalni ukrepi ne zadostujejo, Komisija, kot je primerno, predlaga ukrepe in izvaja svoja pooblastila na ravni Unije, da bi zagotovila zlasti doseganje cilja Unije za energetske učinkovitost za leto 2030.

7. Komisija do 31. decembra 2026 oceni metodološke spremembe v podatkih, sporočenih v skladu z Uredbo (ES) št. 1099/2008, v metodologiji za izračun energetske bilance in v energetskih modelih za evropsko uporabo energije ter po potrebi predlaga tehnične prilagoditve izračuna za cilje Unije za leto 2030, da bi ohranila raven ambicij iz odstavka 1 tega člena.

POGLAVJE II

ZGLEDNA VLOGA JAVNEGA SEKTORJA

Člen 5

Vodilna vloga javnega sektorja pri doseganju energetske učinkovitosti

1. Države članice zagotovijo, da se skupna poraba končne energije vseh javnih organov vsako leto zmanjša za najmanj 1,9 % v primerjavi z letom 2021.

Države članice se lahko odločijo, da bodo javni prevoz ali oborožene sile izključile iz obveznosti iz prvega pododstavka.

Za namene prvega in drugega pododstavka države članice določijo izhodiščno vrednost za leto 2021, ki vključuje porabo končne energije vseh javnih organov, razen v javnem prevozu ali pri oboroženih silah. Zmanjšanje porabe energije v javnem prevozu in pri oboroženih silah je okvirno in se lahko še vedno upošteva pri izpolnjevanju obveznosti iz prvega pododstavka, tudi če je izključeno iz izhodiščne vrednosti v skladu s tem členom.

2. Med prehodnim obdobjem, ki se konča 11. oktobra 2027, je ciljna vrednost iz odstavka 1 okvirna. Med tem prehodnim obdobjem lahko države članice uporabljajo podatke o ocenjeni porabi ter do istega datuma prilagodijo izhodiščno vrednost in uskladijo ocenjeno porabo končne energije vseh javnih organov z dejansko porabo končne energije vseh javnih organov.

3. Obveznost iz odstavka 1 do 31. decembra 2026 ne vključuje porabe energije javnih organov v lokalnih upravnih enotah z manj kot 50 000 prebivalci ter do 31. decembra 2029 porabe energije javnih organov v lokalnih upravnih enotah z manj kot 5 000 prebivalci.

4. Država članica lahko pri izračunu porabe končne energije svojih javnih organov upošteva podnebne variacije v tej državi članici.

5. Države članice v posodobitve svojih nacionalnih energetske in podnebne načrtov, priglašeni v skladu s členom 3 in členi 7 do 12 Uredbe (EU) 2018/1999, ki jih predložijo v skladu s členom 14(2) navedene uredbe, vključijo količino zmanjšanja porabe energije, ki jo morajo doseči vsi javni organi, razčlenjeno po sektorjih, in ukrepe, ki jih nameravajo sprejeti, da bi dosegli ta zmanjšanja. Države članice v okviru svojih celovitih nacionalnih energetske in podnebne načrtov o napredku, predloženih v skladu s členom 17 Uredbe (EU) 2018/1999, Komisiji sporočijo doseženo zmanjšanje porabe končne energije vsako leto.

6. Države članice zagotovijo, da regionalni in lokalni upravni organi v svojih orodjih za dolgoročno načrtovanje, kot so načrti za razogljičenje ali trajnostno energijo, sprejmejo posebne ukrepe za energetske učinkovitost po posvetovanju z ustreznimi deležniki, vključno, kadar je primerno, tudi z agencijami za energijo, in javnostjo, med drugim zlasti z ranljivimi skupinami, ki jih ogroža energetska revščina ali so bolj občutljive za njene učinke.

Države članice zagotovijo tudi, da pristojni organi pri oblikovanju in izvajanju ukrepov za energetske učinkovitost sprejmejo ukrepe za ublažitev znatnih neposrednih ali posrednih negativnih vplivov, ki jih imajo ukrepi za energetske učinkovitost na energetske revne gospodinjstva, gospodinjstva z nizkimi dohodki ali ranljive skupine.

7. Države članice podpirajo javne organe. Taka podpora lahko brez poseganja v pravila o državni pomoči vključuje finančno in tehnično podporo, namenjeno sprejemanju ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti in spodbujanju javnih organov, da upoštevajo širše koristi, ki presegajo prihranke energije, na primer kakovost notranjega okolja, tudi na regionalni in lokalni ravni, in sicer z zagotavljanjem smernic, spodbujanjem razvijanja sposobnosti, pridobivanja spretnosti in priložnosti za usposabljanje ter s spodbujanjem sodelovanja med javnimi organi.

8. Države članice spodbujajo javne organe k upoštevanju emisij ogljika skozi življenjski cikel ter ekonomskih in socialnih koristi naložb in dejavnosti politike javnih organov.

9. Države članice spodbujajo javne organe k izboljšanju energetske učinkovitosti stavb, ki so v lasti ali rabi javnih organov, tudi z zamenjavo starih in neučinkovitih grelnikov.

Člen 6

Stavbe javnih organov kot zgled

1. Vsaka država članica brez poseganja v člen 7 Direktive 2010/31/EU zagotovi, da se vsako leto prenovijo najmanj 3 % skupne tlorisne površine stavb v lasti javnih organov, ki se ogrevajo in/ali hladijo, in se tako spremenijo v vsaj skoraj ničenergijske stavbe oziroma ničenergijske stavbe v skladu s členom 9 Direktive 2010/31/EU.

Države članice se lahko odločijo, katere stavbe bodo vključile v zahtevo glede 3-odstotne prenove, pri čemer pri izbiri stavb za prenovo ustrezno upoštevajo stroškovno učinkovitost in tehnično izvedljivost.

Države članice lahko socialna stanovanja izvzamejo iz obveznosti prenove iz prvega pododstavka, kadar prenove ne bi bile stroškovno nevtralne ali bi povzročile zvišanje najemnin za ljudi, ki živijo v socialnih stanovanjih, razen če ta zvišanja najemnine niso višja od ekonomskih prihrankov pri računu za energijo.

Kadar javni organi zasedajo stavbo, ki ni v njihovi lasti, se z lastnikom pogajajo, zlasti ko dosežejo sprožitveno točko, kot je podaljšanje najema, sprememba namembnosti, večja popravila ali vzdrževalna dela, da bi določili pogodbene klavzule, v skladu s katerimi bi stavba postala vsaj skoraj ničenergijska stavba ali ničenergijska stavba.

Stopnja najmanj 3% se izračuna na podlagi skupne tlorisne površine stavb, ki imajo skupno uporabno tlorisno površino več kot 250 m² in so v lasti javnih organov ter 1. januarja 2024 niso skoraj ničenergijske stavbe.

2. Države članice lahko za naslednje kategorije stavb uporabljajo zahteve, ki so manj stroge od zahtev iz odstavka 1:

- (a) stavbe, ki so uradno zaščitene kot del zaščitenega okolja ali zaradi njihovega posebnega arhitekturnega ali zgodovinskega pomena, če bi izpolnjevanje določenih minimalnih zahtev glede energetske učinkovitosti nesprejemljivo spremenilo njihov značaj ali videz;
- (b) stavbe v lasti oboroženih sil ali osrednje vlade, ki se uporabljajo za namene nacionalne obrambe, vendar v to kategorijo ne spadajo posamezni bivalni prostori ali poslovne stavbe, ki jih uporabljajo oborožene sile in drugi uslužbenci nacionalnih obrambnih organov;
- (c) stavbe, ki se uporabljajo za obredne namene ali verske dejavnosti.

Države članice se lahko odločijo, da nobene stavbe, ki ni navedena v prvem pododstavku tega odstavka, ne prenovijo do ravni iz odstavka 1, če ocenijo, da preoblikovanje te stavbe v skoraj ničenergijsko stavbo ni tehnično, ekonomsko ali funkcionalno izvedljivo. Kadar se tako odločijo, države članice prenove te stavbe ne upoštevajo pri izpolnjevanju zahteve iz odstavka 1.

3. Da bi pospešili prihranke energije in spodbudili zgodnje ukrepanje, lahko država članica, ki prenovi več kot 3 % skupne tlorisne površine svojih stavb v skladu z odstavkom 1 v katerem koli letu do 31. decembra 2026, presežek prišteje k letni stopnji prenove v enem od naslednjih treh let. Država članica, ki prenovi več kot 3 % skupne tlorisne površine svojih stavb po 1. januarju 2027, lahko presežek prišteje k letni stopnji prenove v katerem koli od naslednjih dveh let.

4. Države članice lahko v okvir letne stopnje prenove stavb štejejo nove stavbe, ki so v lasti kot nadomestilo za določene stavbe javnih organov, porušene v enem od predhodnih dveh let. To se uporablja samo, kadar bi bile v primerjavi s prenovo takih stavb stroškovno učinkovitejše in bolj trajnostne v smislu energije in emisij ogljika skozi življenjski cikel. Vsaka država članica jasno določi in objavi splošna merila, metodologije in postopke, na podlagi katerih se ugotovijo taki izjemni primeri.

5. Države članice do 11. oktobra 2025 za namene tega člena pripravijo in objavijo javno dostopen popis ogrevanih in/ali hlajenih stavb v lasti ali rabi javnih organov s skupno uporabno tlorisno površino več kot 250 m². Države članice ta popis posodobijo vsaj vsaki dve leti. Popis je povezan s pregledom stavbnega fonda, opravljenim v okviru nacionalnih načrtov prenove stavb v skladu z Direktivo 2010/31/EU in ustreznimi podatkovnimi zbirkami.

Z zbiranjem javno dostopnih in razpoložljivih podatkov v zvezi z značilnostmi stavbnega fonda, prenovo stavb in energetske učinkovitosti lahko opazovalnica EU za stavbni fond na podlagi primerljivih podatkov zagotovi boljše poznavanje energetske učinkovitosti stavbnega sektorja.

Popis vsebuje vsaj naslednje podatke:

- (a) tlorisno površino v m²;
- (b) izmerjeno letno porabo energije za ogrevanje, hlajenje, električno energijo in toplo vodo, če so ti podatki na voljo;
- (c) energetske izkaznice vsake stavbe, izdane v skladu z Direktivo 2010/31/EU.

6. Države članice se lahko odločijo, da namesto pristopa iz odstavkov 1 do 4 uporabijo alternativni pristop, da bi vsako leto dosegle raven prihranka energije v stavbah javnih organov, ki je vsaj enaka ravni, zahtevani v odstavku 1.

Za uporabo tega alternativnega pristopa države članice:

- (a) zagotovijo, da se, kadar je ustrezno, za stavbe, ki predstavljajo najmanj 3 % skupne tlorisne površine ogrevanih in/ali hlajenih stavb v lasti javnih organov, vsako leto uvede izkaz o prenovi stavb. Prenova teh stavb v skoraj ničenergijske stavbe se izvede najpozneje do leta 2040;
- (b) prihranke energije, ki bi jih ustvarile na podlagi odstavkov 1 do 4, ocenijo z uporabo ustreznih standardnih vrednosti za porabo energije referenčnih stavb javnih organov pred prenovo za spremembo v skoraj ničenergijske stavbe iz Direktive 2010/31/EU.

Države članice, ki se odločijo za uporabo alternativnega pristopa, Komisijo do 31. decembra 2023 uradno obvestijo o svojih predvidenih prihrankih energije, s katerimi naj bi do 31. decembra 2030 dosegle enako raven prihrankov energije v stavbah iz odstavka 1.

Člen 7

Javno naročanje

1. Države članice zagotovijo, da javni naročniki in naročniki pri sklepanju pogodb o javnih naročilih in koncesijah z vrednostjo, ki je enaka ali večja kot mejne vrednosti iz člena 8 Direktive 2014/23/EU, člena 4 Direktive 2014/24/EU in člena 15 Direktive 2014/25/EU, kupujejo le izdelke, storitve, stavbe in gradbena dela z visoko energetske učinkovitostjo v skladu z zahtevami iz Priloge IV k tej direktivi, razen če je to tehnično neizvedljivo.

Države članice zagotovijo tudi, da javni naročniki in naročniki pri oddaji javnih naročil z vrednostjo, ki je enaka ali višja kot mejne vrednosti iz prvega pododstavka, uporabijo načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“ v skladu s členom 3, tudi pri tistih javnih naročilih in koncesijah, za katere v Prilogi IV niso navedene posebne zahteve.

2. Obveznosti iz odstavka 1 tega člena se ne uporabljajo, če slabijo javno varnost ali ovirajo odzivanje na izredne razmere v javnem zdravju. Obveznosti iz odstavka 1 tega člena se uporabljajo za pogodbe oboroženih sil le, kolikor njihova uporaba ni v nasprotju z naravo in glavnim ciljem dejavnosti oboroženih sil. Obveznosti se ne uporabljajo za pogodbe za naročilo vojaške opreme, kakor je opredeljena v Direktivi 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁹⁾.

3. Države članice ne glede na člen 29(4) te Direktive zagotovijo, da javni naročniki in naročniki pri razpisih za storitve z znatnim energetskega vidika ocenijo izvedljivost sklepanja dolgoročnih pogodb, ki zagotavljajo dolgoročni prihranek energije.

4. Brez poseganja v odstavek 1 tega člena lahko države članice pri nakupu svežnja izdelkov, ki v celoti spada na področje uporabe delegiranega akta, sprejetega na podlagi Uredbe (EU) 2017/1369, zahtevajo, da ima skupna energetska učinkovitost prednost pred energetske učinkovitostjo posameznih izdelkov znotraj tega svežnja, in sicer z nakupom svežnja izdelkov, ki izpolnjuje merilo pripadnosti najvišjemu razredu energetske učinkovitosti.

5. Države članice lahko zahtevajo, da javni naročniki in naročniki pri sklepanju pogodb iz odstavka 1 tega člena, kadar je primerno, v praksah javnega naročanja upoštevajo širše vidike trajnostnosti, socialne in okoljske vidike ter vidike krožnega gospodarstva, da bi dosegli Unijine cilje glede razogljičenja in ničelnega onesnaževanja. Kadar je primerno, države članice v skladu s Prilogo IV od javnih naročnikov in naročnikov zahtevajo, da upoštevajo merila Unije za zelena javna naročila ali enakovredna nacionalna merila, ki so na voljo.

Da bi zagotovile preglednost pri uporabi zahtev glede energetske učinkovitosti v postopku javnega naročanja, države članice zagotovijo da javni naročniki in naročniki javnosti omogočijo dostop do informacij o vplivu naročil z vrednostjo, ki je enaka ali večja kot mejne vrednosti iz odstavka 1, na energetske učinkovitosti; te informacije objavijo v ustreznih obvestilih na portalu TED (Tenders Electronic Daily) v skladu z direktivami 2014/23/EU, 2014/24/EU in 2014/25/EU ter Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2019/1780 ⁽⁴⁰⁾. Javni naročniki lahko od ponudnikov zahtevajo razkritje informacij o potencialu globalnega segrevanja skozi celoten življenjski cikel nove stavbe in stavbe v prenovi ter o nizkoogljičnih materialih in krožnosti materialov, ki so bili uporabljeni za te stavbe. Javni naročniki lahko javnosti omogočijo dostop do teh podatkov o naročilih, zlasti za nove stavbe s tlorisno površino nad 2 000 m².

Države članice podpirajo javne naročnike in naročnike pri uvajanju zahtev glede energetske učinkovitosti, tudi na regionalni in lokalni ravni, z zagotavljanjem jasnih pravil in smernic, vključno z metodologijami ocenjevanja stroškov skozi življenjski cikel ter okoljskih vplivov in stroškov, vzpostavitev strokovnih centrov za podporo ter spodbujanjem uporabe združenega in digitalnega naročanja, kjer je mogoče.

⁽³⁹⁾ Direktiva 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju postopkov za oddajo nekaterih naročil gradenj, blaga in storitev, ki jih oddajo naročniki na področju obrambe in varnosti, ter spremembi direktiv 2004/17/ES in 2004/18/ES (UL L 216, 20.8.2009, str. 76).

⁽⁴⁰⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2019/1780 z dne 23. septembra 2019 o standardnih obrazcih za objavo obvestil na področju javnega naročanja in razveljavitvi Izvedbene uredbe (EU) 2015/1986 („e-obrazci“) (UL L 272, 25.10.2019, str. 7).

6. Kadar je primerno, lahko Komisija nacionalnim organom in uradnikom, pristojnim za javno naročanje, da na voljo dodatne smernice za uporabo zahtev za energetske učinkovitost v postopku javnega naročanja. Taka podpora lahko okrepi obstoječe forumе z namenom podpore držav članic, na primer z usklajenim ukrepanjem, in jim pomaga pri upoštevanju meril za zelena javna naročila.

7. Države članice sprejmejo pravne in regulativne določbe ter upravne prakse v zvezi z javnimi nakupi ter letno pripravo proračuna in obračunavanjem, ki so potrebne za zagotovitev, da se posamezni javni organi ne odvrnejo od naložb v izboljšanje energetske učinkovitosti ter od uporabe pogodbenega zagotavljanja prihranka energije in mehanizmov financiranja s strani tretje osebe na dolgoročni pogodbeni osnovi.

8. Države članice odpravijo regulativne ali neregulativne ovire za energetske učinkovitost, zlasti v zvezi s pravnimi in regulativnimi določbami ter upravnimi praksami v zvezi z javnimi nakupi ter letno pripravo proračuna in obračunavanjem za zagotovitev, da se posamezni javni organi ne odvrnejo od naložb v izboljšanje energetske učinkovitosti ter od uporabe pogodbenega zagotavljanja prihranka energije in mehanizmov financiranja s strani tretje osebe na dolgoročni pogodbeni osnovi.

Države članice v okviru celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih poročil o napredku, predloženih v skladu s členom 17 Uredbe (EU) 2018/1999, poročajo Komisiji o ukrepih za odpravo ovir za uvajanje izboljšav energetske učinkovitosti.

POGLAVJE III

UČINKOVITOST RABE ENERGIJE

Člen 8

Obveznost prihranka energije

1. Države članice morajo doseči skupni prihranek energije pri končni porabi, ki ustreza vsaj:
 - (a) novim letnim prihrankom v obdobju od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2020 v višini 1,5 % letne količine prodane energije končnim odjemalcem, glede na povprečje v zadnjih treh letih pred 1. januarjem 2013. Iz tega izračuna se lahko deloma ali v celoti izključi količina prodane energije, ki se porabi za prevoz;
 - (b) novim letnim prihrankom v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2030 v višini:
 - (i) 0,8 % letne porabe končne energije v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2023, glede na povprečje v zadnjih treh letih pred 1. januarjem 2019;
 - (ii) 1,3 % letne porabe končne energije v obdobju od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2025, glede na povprečje v zadnjih treh letih pred 1. januarjem 2019;
 - (iii) 1,5 % letne porabe končne energije v obdobju od 1. januarja 2026 do 31. decembra 2027, glede na povprečje v zadnjih treh letih pred 1. januarjem 2019;
 - (iv) 1,9 % letne porabe končne energije v obdobju od 1. januarja 2028 do 31. decembra 2030, glede na povprečje v zadnjih treh letih pred 1. januarjem 2019.

Z odstopanjem od prvega pododstavka, točka (b)(i), morata Ciper in Malta doseči nove letne prihranke v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2023 v višini 0,24 % letne porabe končne energije, glede na povprečje v zadnjih treh letih pred 1. januarjem 2019.

Z odstopanjem od prvega pododstavka, točke (b)(ii), (iii) in (iv), morata Ciper in Malta doseči nove letne prihranke v obdobju od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2030 v višini 0,45 % letne porabe končne energije, glede na povprečje v zadnjih treh letih pred 1. januarjem 2019.

Države članice določijo, kako bo izračunana količina novih prihrankov razporejena v posameznem obdobju, navedenem v prvem pododstavku, točki (a) in (b), če se do konca posameznega obdobja obveznosti dosežejo zahtevani celotni skupni prihranki energije pri končni porabi.

Države članice še naprej dosegajo nove letne prihranke v skladu s stopnjo prihranka iz prvega pododstavka, točka (b)(iv), v desetletnih obdobjih po letu 2030.

2. Države članice dosežejo zahtevano količino prihrankov iz odstavka 1 tega člena bodisi z uvedbo sistema obveznosti energetske učinkovitosti iz člena 9 bodisi s sprejetjem alternativnih ukrepov politike iz člena 10. Države članice lahko shemo obveznosti energetske učinkovitosti kombinirajo z alternativnimi ukrepi politik. Države članice zagotovijo, da se prihranki energije, ki izhajajo iz ukrepov politike iz členov 9 in 10 ter člena 30(14), izračunajo v skladu s Prilogo V.

3. Države članice sisteme obveznosti energetske učinkovitosti, alternativne ukrepe politike ali kombinacijo obojih oziroma programe ali ukrepe, ki se financirajo iz nacionalnega sklada za energetske učinkovitost, prednostno izvajajo pri, med drugim, ljudeh, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcih, ljudeh iz gospodinjstev z nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudeh, ki živijo v socialnih stanovanjih. Države članice zagotovijo, da ukrepi politike, ki se izvajajo v skladu s tem členom, nimajo škodljivega učinka na te osebe. Kadar je ustrezno, države članice za odpravo škodljivih učinkov ter zagotovitev pravičnega in vključujočega energetskega prehoda čim bolj izkoristijo financiranje, vključno z javnim financiranjem, instrumente financiranja na ravni Unije in prihodke od pravic v skladu s členom 24(3)(b).

Za namene doseganja prihrankov energije, ki se zahtevajo v skladu z odstavkom 1, ter brez poseganja v Uredbo (EU) 2019/943 in Direktivo (EU) 2019/944 države članice za namene oblikovanja takih ukrepov politike upoštevajo in spodbujajo vlogo skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov in energetskih skupnosti državljanov pri prispevanju k izvajanju teh ukrepov politike.

Države članice določijo in dosežejo delež potrebnih skupnih prihrankov energije pri končni porabi pri ljudeh, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcih, ljudeh iz gospodinjstev z nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudeh, ki živijo v socialnih stanovanjih. Ta delež mora biti vsaj enak deležu energetske revnih gospodinjstev po ocenah v njihovih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih, pripravljenih v skladu s členom 3(3), točka (d), Uredbe (EU) 2018/1999. Države članice pri oceni deleža energetske revščine v svojih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih upoštevajo vse naslednje kazalnike:

- (a) nezmožnost ustreznega ogrevanja doma (Eurostat, SILC [ilc_mdcs01]);
- (b) zaostala plačila računov za komunalne storitve (Eurostat, SILC, [ilc_mdcs07]);
- (c) skupno število prebivalcev, ki živijo v bivališču s puščajočo streho, vlago v zidovih, tleh ali temeljih ali gnilobo v okenskih okvirjih ali tleh (Eurostat, SILC [ilc_mdho01]);
- (d) stopnja tveganja revščine (Eurostat, raziskavi SILC in ECHP [ilc_li02]) (mejna vrednost: 60 % mediane ekvivalentnega dohodka po socialnih transferjih).

Če država članica ni uradno sporočila deleža energetske revnih gospodinjstev po ocenah v svojem nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu, je delež zahtevane skupne količine prihrankov energije pri končni porabi pri ljudeh, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcih, ljudeh iz gospodinjstev z nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudeh, ki živijo v socialnih stanovanjih, najmanj enak aritmetični sredini deleža kazalnikov iz tretjega pododstavka za leto 2019 oziroma, če niso na razpolago za leto 2019, za linearno ekstrapolacijo njihovih vrednosti za zadnja tri leta, ki so na razpolago.

4. Države članice informacije o uporabljenih kazalnikih, deležu aritmetične sredine in rezultatih ukrepov politike, sprejetih v skladu z odstavkom 3 tega člena, vključijo v posodobitve svojih celovitih nacionalnih energetske in podnebne načrte, predložene v skladu s členom 14(2) Uredbe (EU) 2018/1999, v naslednje celovite nacionalne energetske in podnebne načrte, priglašene v skladu s členom 3 ter členi 7 do 12 navedene uredbe, ter v zadevna celovita nacionalna energetska in podnebna poročila o napredku, predložena v skladu s členom 17 navedene uredbe.

5. Države članice lahko pri izračunu upoštevajo prihranke energije, ki izhajajo iz ukrepov politike, bodisi uvedenih do 31. decembra 2020 ali po tem datumu, če ti ukrepi privedejo do novih posameznih ukrepov, ki se izvedejo po 31. decembru 2020. Prihranki energije, doseženi v katerem koli obdobju obveznosti, se ne štejejo v količino zahtevanih prihrankov energije za prejšnja obdobja obveznosti, določena v odstavku 1.

6. Če države članice izpolnijo vsaj svojo obveznost skupnega prihranka končne porabe energije iz odstavka 1, prvi pododstavek, točka (b)(i), lahko zahtevano količino prihrankov energije iz navedene točke izračunajo na enega ali več od naslednjih načinov:

- (a) uporabijo letno stopnjo prihranka pri prodaji energije končnim odjemalcem ali pri porabi končne energije glede na povprečje v zadnjih treh letih pred 1. januarjem 2019;
- (b) iz osnove za izračun deloma ali v celoti izključijo energijo, ki se porabi za prevoz;
- (c) uporabijo katero koli od možnosti iz odstavka 8.

7. Kadar se države članice odločijo, da bodo uporabile eno od možnosti iz odstavka 6 v zvezi z zahtevanimi prihranki energije iz odstavka 1, prvi pododstavek, točka (b)(i), določijo:

- (a) svojo letno stopnjo prihranka, ki jo bodo uporabile pri izračunu svojih skupnih prihrankov energije pri končni porabi in s katero bodo zagotovile, da njihova končna količina neto prihrankov energije ne bo manjša od tiste, ki se zahteva na podlagi navedene točke;
- (b) svojo osnovo za izračun, iz katere lahko deloma ali v celoti izključijo energijo, ki se porabi za prevoz.

8. Vsaka država članica lahko ob upoštevanju odstavka 9:

- (a) opravi izračun, zahtevan v odstavku 1, prvi pododstavek, točka (a), z uporabo vrednosti 1 % v letih 2014 in 2015, 1,25 % v letih 2016 in 2017 ter 1,5 % v letih 2018, 2019 in 2020;
- (b) izključi iz izračuna vso ali del količine prodane energije, ki se v obdobju obveznosti iz odstavka 1, prvi pododstavek, točka (a) porabi za industrijske dejavnosti, navedene v Prilogi I k Direktivi 2003/87/ES, ali vso ali del končne energije, ki se v navedenih dejavnostih porabi v obdobju obveznosti iz točke (b)(i) navedenega pododstavka;
- (c) pri količini zahtevanih prihrankov energije upošteva prihrank energije odstavka 1, prvi pododstavek, točki (a) in (b)(i), dosežen v sektorjih pretvorbe, distribucije in prenosa energije, vključno z infrastrukturo za učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje, zaradi izvajanja zahtev iz člena 25(4), člena 26(7), točka (a), in člena 27(1), (5) do (9) in (11). Države članice obvestijo Komisijo o svojih nameravanih ukrepih politike iz te točke za obdobje od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2030 v svojih celovitih nacionalnih energetske in podnebne načrtih, priglašeni v skladu s členom 3 ter členi 7 do 12. Učinek teh ukrepov se izračuna v skladu s Prilogo V in se vključi v te načrte;
- (d) pri količini zahtevanih prihrankov energije upošteva prihrank energije, ki izhaja iz posameznih ukrepov, ki se po novem izvajajo od 31. decembra 2008 in imajo učinek še leta 2020 v zvezi z obdobjem obveznosti iz odstavka 1, prvi pododstavek, točka (a), in po letu 2020 v zvezi z obdobjem iz točke (b)(i) navedenega pododstavka, ter jih je mogoče meriti in preverjati;

- (e) pri količini zahtevanih prihrankov energije upošteva prihrank energije, ki izhaja iz ukrepov politike, če je mogoče dokazati, da so ti ukrepi privedli do posameznih ukrepov, ki so se izvedli od 1. januarja 2018 in do 31. decembra 2020 ter zagotavljajo prihranke po 31. decembru 2020;
- (f) iz izračuna količine zahtevanih prihrankov energije v skladu z odstavkom 1, prvi pododstavek, točki (a) in (b)(i), izključi 30 % preverljive količine energije, ki je bila proizvedena na ali v stavbah za lastno uporabo zaradi ukrepov politike, ki spodbujajo namestitev novih tehnologij za energijo iz obnovljivih virov;
- (g) pri količini zahtevanih prihrankov energije v skladu z odstavkom 1, prvi pododstavek, točki (a) in (b)(i), upošteva prihrank energije, ki presega prihrank energije, ki se zahteva za obdobje obveznosti od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2020, če so ti prihranki rezultat posameznih ukrepov, izvedenih v okviru ukrepov politike iz členov 9 in 10, ki so jih države članice sporočile v svojih nacionalnih akcijskih načrtih za energetska učinkovitost in o katerih so poročale v svojih poročilih o napredku v skladu s členom 26.

9. Države članice ločeno uporabijo in izračunajo učinek možnosti, izbranih na podlagi odstavka 8, za obdobje iz odstavka 1, prvi pododstavek, točki (a) in (b)(i):

- (a) za izračun količine prihrankov energije, zahtevanih za obdobje obveznosti iz odstavka 1, prvi pododstavek, točka (a), lahko države članice uporabijo možnosti iz odstavka 8, točke (a) do (d). Vse možnosti, izbrane na podlagi odstavka 8, skupaj ne predstavljajo več kot 25 % količine prihrankov energije iz odstavka 1, prvi pododstavek, točka (a);
- (b) za izračun količine prihrankov energije, zahtevanih za obdobje obveznosti iz odstavka 1, prvi pododstavek, točka (b)(i), lahko države članice uporabijo možnosti iz odstavka 8, točke (b) do (g), če imajo posamezni ukrepi iz odstavka 8, točka (d), preverljiv in merljiv učinek tudi po 31. decembru 2020. Vse možnosti, izbrane na podlagi odstavka 8, skupaj ne predstavljajo več kot 35 % količine prihrankov energije, izračunanih v skladu z odstavkoma 6 in 7.

Ne glede na to, ali države članice iz svoje osnove za izračun deloma ali v celoti izključijo energijo, ki se porabi za prevoz, ali izkoristijo možnosti iz odstavka 8, zagotovijo, da izračunana neto količina novih prihrankov, ki jo morajo doseči pri porabi končne energije v obdobju obveznosti iz odstavka 1, prvi pododstavek, točka (b)(i), od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2023, ni manjša od količine, ki izhaja iz uporabe stopnje letnega prihranka iz navedene točke.

10. Države članice v posodobitvah svojih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, predloženih v skladu s členom 14(2) Uredbe (EU) 2018/1999, v svojih naslednjih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih, priglašeni v skladu s členom 3 ter členi 7 do 12 Uredbe (EU) 2018/1999 in v skladu s Prilogo III k Uredbi (EU) 2018/1999, ter v ustreznih poročilih o napredku opišejo izračun količine prihrankov energije, ki naj bi jih dosegle v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2030, in po potrebi razložijo, kako so določile stopnjo letnega prihranka in osnovo za izračun ter kako in v kakšnem obsegu so uporabile možnosti iz odstavka 8 tega člena.

11. Države članice količino zahtevanih prihrankov energije iz odstavka 1, prvi pododstavek, točka (b), in odstavka 3 tega člena, opis ukrepov politike, ki bodo izvedeni, da bi dosegli zahtevano skupno količino skupnih prihrankov energije pri končni porabi, in svoje metodologije izračuna v skladu s Prilogo V k tej direktivi uradno sporočijo Komisiji v okviru posodobitev svojih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, predloženih v skladu s členom 14(2) Uredbe (EU) 2018/1999, ter v okviru svojih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, priglašeni v skladu s členom 3 ter členi 7 do 12 Uredbe (EU) 2018/1999. Države članice uporabljajo predlogo poročila, ki jo državam članicam da na razpolago Komisija.

12. Če Komisija na podlagi ocene celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih poročil o napredku v skladu s členom 29 Uredbe (EU) 2018/1999 ali osnutka ali dokončne različice posodobitve zadnjega priglašenega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta, predloženega v skladu s členom 14 Uredbe (EU) 2018/1999, ali ocene naslednjega osnutka in dokončne različice celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, priglašenih v skladu s členom 3 ter členi 7 do 12 Uredbe (EU) 2018/1999, ugotovi, da ukrepi politike ne zagotavljajo zahtevanih skupnih prihrankov energije pri končni porabi do konca obdobja obveznosti, lahko v skladu s členom 34 Uredbe (EU) 2018/1999 izda priporočila državam članicam, za katere meni, da njihovi ukrepi politike ne zadostujejo za izpolnitev njihovih obveznosti prihrankov energije.

13. Če država članica do konca vsakega obdobja obveznosti iz odstavka 1 ne doseže zahtevanih skupnih prihrankov energije pri končni porabi, preostanek prihrankov energije doseže poleg skupnih prihrankov energije pri končni porabi, zahtevanih do konca naslednjega obdobja obveznosti.

Če pa država članica do konca vsakega obdobja obveznosti iz odstavka 1 preseže zahtevane skupne prihranke energije pri končni porabi, sme prenesti upravičeno količino največ 10 % takšnega presežka v naslednje obdobje obveznosti, ne da bi se zato povečala zaveza glede cilja.

14. V okviru posodobitev svojih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, predloženih v skladu s členom 14(2) Uredbe (EU) 2018/1999, ustreznih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih poročil o napredku, predloženih v skladu s členom 17 navedene uredbe, ter celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, priglašenih v skladu s členom 3 ter členi 7 do 12 navedene uredbe, države članice, kadar je ustrezno, vključno z dokazi in izračuni dokažejo:

- (a) da se v primeru prekrivanja učinka ukrepov politike ali posameznih ukrepov prihrankov energije ne šteje dvojno;
- (b) kako prihranki energije, doseženi v skladu z odstavkom 1, prvi pododstavek, točka (b), tega člena, prispevajo k doseganju njihovega nacionalnega prispevka v skladu s členom 4;
- (c) da so sprejeti ukrepi politike za izpolnitev njihove obveznosti prihrankov energije, ki so zasnovani v skladu s tem členom, in da so ti ukrepi politike upoštevni in primerni za doseg zahtevane količine kumulativnih prihrankov energije pri končni porabi do konca vsakega obdobja obveznosti.

Člen 9

Sheme obveznosti energetske učinkovitosti

1. Če se države članice odločijo, da bodo svoje obveznosti glede doseganja količine prihrankov, ki se zahteva na podlagi člena 8(1), izpolnile s sistemom obveznosti energetske učinkovitosti, zagotovijo, da zavezanci iz odstavka 3 tega člena, ki delujejo na ozemlju posamezne države članice, brez poseganja v člen 8(8) in (9), izpolnjujejo svojo zahtevo glede skupnega prihranka energije pri končni porabi iz člena 8(1).

Kadar je ustrezno se države članice lahko odločijo, da lahko zavezanci svoje obveznosti prihranka v celoti ali deloma izpolnijo s prispevkom v nacionalni sklad za energetske učinkovitosti v skladu s členom 30(14).

2. Če se države članice odločijo, da bodo svoje obveznosti glede doseganja količine prihrankov, ki se zahteva na podlagi člena 8(1), izpolnile s sistemom obveznosti energetske učinkovitosti, lahko za izvajalca, ki bo upravljal sistem, imenujejo javni organ.

3. Države članice med operaterji prenosnih sistemov, operaterji distribucijskih sistemov, distributerji energije, podjetji za maloprodajo energije in distributerji goriva za prevoz ali podjetji za maloprodajo goriva za prevoz, ki delujejo na njihovem ozemlju, na podlagi objektivnih in nediskriminatornih meril določijo zavezanca. Količino prihrankov energije, ki je potrebna za izpolnitev obveznosti, zavezanci dosežejo pri končnih odjemalcih, ki jih neodvisno od izračuna na podlagi člena 8(1) določi država članica, oziroma, če se država članica tako odloči, prek potrjenih prihrankov drugih strani, kot je opisano v odstavku 11, točka (a), tega člena.

4. Kadar so podjetja za maloprodajo energije določena kot zavezanci na podlagi odstavka 3, države članice zagotovijo, da ta podjetja pri izpolnjevanju svojih obveznosti ne ustvarjajo preprek, ki odjemalce ovirajo pri zamenjavi dobavitelja.

5. Države članice lahko od zavezancev zahtevajo, da določen delež svoje obveznosti dosežejo pri ljudeh, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcih, ljudeh iz gospodinjstev z nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudeh, ki živijo v socialnih stanovanjih. Države članice lahko od zavezancev zahtevajo tudi, da dosežejo cilje znižanja stroškov energije, kadar se zaradi teh ciljev ustvarijo prihranki energije pri končni porabi in so izračunane v skladu s Prilogo V, in prihranke energije s spodbujanjem ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti, vključno z ukrepi finančne podpore za blažitev učinkov cene ogljika na MSP in mikropodjetja.

6. Države članice lahko od zavezancev zahtevajo, da v sodelovanju s socialnimi službami, regionalnimi organi, lokalnimi organi ali občinami spodbujajo ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti pri ljudeh, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcih, ljudeh iz gospodinjstev z nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudeh, ki živijo v socialnih stanovanjih. Med te ukrepe spada tudi ugotavljanje in zadovoljevanje posebnih potreb določenih skupin, ki jih ogroža energetska revščina ali so bolj občutljive za njene učinke. Da bi zaščitile ljudi, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljive odjemalce in, če je ustrezno, ljudi, ki živijo v socialnih stanovanjih, države članice spodbujajo zavezanca k izvajanju ukrepov, kot so prenova stavb, vključno s socialnimi stanovanji, zamenjava gospodinskih aparatov, finančna podpora in spodbude za ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti v skladu z nacionalnimi shemami financiranja in podpore ali energetskimi pregledi. Države članice zagotovijo upravičenost ukrepov za individualne enote v večstanovanjskih stavbah.

7. Države članice pri uporabi odstavkov 5 in 6 od zavezancev zahtevajo, da vsako leto poročajo o prihrankih energije, ki so jih zavezanci dosegli z ukrepi, ki se spodbujajo pri ljudeh, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcih, ljudeh iz gospodinjstev z nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudeh, ki živijo v socialnih stanovanjih, ter zahtevajo zbirne statistične informacije o njihovih končnih odjemalcih, iz katerih so razvidne spremembe v prihrankih energije glede na predhodno sporočene informacije, in o zagotovljeni tehnični in finančni podpori.

8. Države članice prihranke energije, ki jih zahtevajo od vsakega zavezanca, izrazijo v porabi primarne energije ali porabi končne energije. Metoda, s katero se izrazi zahtevana količina prihrankov energije, se uporabi tudi za izračun prihrankov, ki jih uveljavljajo zavezanci. Pri pretvorbi količine prihrankov energije se uporabijo spodnje kurilne vrednosti iz Priloge VI k Izvedbeni uredbi Komisije (EU) 2018/2066 ⁽⁴¹⁾ in faktor primarne energije v skladu s členom 31, razen če je možna utemeljena raba drugih pretvorbenih faktorjev.

9. Države članice vzpostavijo sisteme za merjenje, nadziranje in preverjanje, v okviru katerih se dokumentirano preveri vsaj statistično pomemben delež in reprezentativen vzorec ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti, ki so jih uvedli zavezanci. Merjenje, nadziranje in preverjanje se izvaja neodvisno od zavezancev. Kadar je subjekt zavezanec v okviru nacionalnega sistema obveznosti energetske učinkovitosti v skladu s členom 9 in v okviru EU ETS za stavbe in cestni prevoz v skladu z Direktivo 2003/87/ES, sistem spremljanja in preverjanja zagotovi, da se cena ogljika, ki se prenese pri sprostitvi goriva za porabo v skladu z Direktivo 2003/87/ES, upošteva pri izračunu in sporočanju prihrankov energije, doseženih z ukrepi tega subjekta za prihranke energije.

⁽⁴¹⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2018/2066 z dne 19. decembra 2018 o spremljanju emisij toplogrednih plinov in poročanju o njih v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter spremembi Uredbe Komisije (EU) št. 601/2012 (UL L 334, 31.12.2018, str. 1).

10. Države članice v okviru celovitih nacionalnih energetske in podnebne poročila o napredku, predloženih v skladu s členom 17 Uredbe (EU) 2018/1999, obvestijo Komisijo o vzpostavljenih sistemih za merjenje, nadzor in preverjanje, vključno z uporabljenimi metodami, ter o ugotovljenih težavah in njihovem odpravljanju.

11. V okviru sistema obveznosti energetske učinkovitosti države članice lahko dovolijo zavezancem, da storijo naslednje:

- (a) pri svoji obveznosti upoštevajo potrjene prihranke energije, ki so jih dosegli ponudniki energetskih storitev ali druge tretje strani, tudi kadar zavezanci spodbujajo ukrepe prek drugih organov, ki jih je odobrila država, ali prek javnih organov, med katerimi so lahko tudi formalna partnerstva in ki se lahko financirajo iz drugih virov;
- (b) upoštevajo prihranke, dosežene v danem letu, kot da bi bili doseženi v katerem koli od preteklih štirih ali naslednjih treh let, če pri tem nista prekoračeni obdobji obveznosti iz člena 8(1).

Kadar države članice to odobrijo, zagotovijo, da se za potrjevanje prihrankov energije iz prvega pododstavka, točka (a), uporablja postopek odobritve, ki so ga vzpostavile države članice in je jasen, pregleden in odprt za vse udeležence na trgu ter katerega cilj je zmanjšanje stroškov potrjevanja.

Države članice ocenijo vpliv neposrednih in posrednih stroškov shem obveznosti energetske učinkovitosti na konkurenčnost energetske intenzivnih panog, ki so izpostavljene mednarodni konkurenci, in, če je primerno, sprejmejo ukrepe za zmanjšanje tega vpliva.

12. Države članice vsako leto objavijo prihranke energije, ki jih je dosegel vsak zavezanec ali vsaka podkategorija zavezanca, in skupne prihranke, dosežene v okviru sistema.

Člen 10

Alternativni ukrepi politike

1. Kadar se države članice odločijo, da bodo svoje obveznosti glede doseganja prihrankov, ki se zahtevajo na podlagi člena 8(1), izpolnile z alternativnimi ukrepi politike, brez poseganja v člen 8(8) in (9) zagotovijo, da se prihranki energije, ki se zahtevajo na podlagi člena 8(1), dosežejo pri končnih odjemalcih.

2. Za vse ukrepe, razen tistih, ki so povezani z obdavčitvijo, države članice vzpostavijo sisteme za merjenje, nadziranje in preverjanje, v okviru katerih se dokumentirano preveri vsaj statistično pomemben delež in reprezentativni vzorec ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti, ki so jih uvedle udeležene ali pooblašene strani. Merjenje, nadziranje in preverjanje se izvaja neodvisno od udeleženih ali pooblaščenih strani.

3. Države članice v okviru celovitih nacionalnih energetske in podnebne poročila o napredku, predloženih v skladu s členom 17 Uredbe (EU) 2018/1999, obvestijo Komisijo o vzpostavljenih sistemih za merjenje, nadzor in preverjanje, vključno z uporabljenimi metodami, ter o ugotovljenih težavah in njihovem odpravljanju.

4. Pri poročanju o ukrepu obdavčitve države članice prikažejo, kako je bila pri načrtovanju ukrepa obdavčitve zagotovljena učinkovitost cenovnega signala, kot sta davčna stopnja in prepoznavnost skozi čas. Kadar gre za znižanje davčne stopnje, države članice pojasnijo, kako bodo ob teh ukrepih obdavčitve vseeno doseženi novi prihranki.

Člen 11

Sistemi upravljanja z energijo in energetski pregledi

1. Države članice zagotovijo, da podjetja, katerih povprečna letna poraba v zadnjih treh letih ob upoštevanju vseh nosilcev energije znaša nad 85 TJ, uporabljajo sistem upravljanja z energijo. Sistem upravljanja z energijo potrdi neodvisen organ v skladu z ustreznimi evropskimi ali mednarodnimi standardi.

Države članice zagotovijo, da imajo podjetja iz prvega pododstavka najpozneje do 11. oktobra 2027 vzpostavljen sistem upravljanja z energijo.

2. Države članice zagotovijo, da se v podjetjih, katerih povprečna letna poraba v zadnjih treh letih ob upoštevanju vseh nosilcev energije znaša nad 10 TJ in ki ne uporabljajo sistema upravljanja z energijo, opravlja energetski pregled.

Te energetske preglede:

- (a) neodvisno in stroškovno učinkovito izvajajo kvalificirani ali akreditirani strokovnjaki v skladu s členom 28 ali
- (b) jih izvajajo in nadzirajo neodvisni organi v skladu z nacionalno zakonodajo.

Države članice zagotovijo, da se v podjetjih iz prvega pododstavka prvi energetski pregled opravi najpozneje do 11. oktobra 2026, naslednji energetski pregledi pa se opravljajo vsaj vsaka štiri leta. Kadar taka podjetja že opravljajo energetske preglede v skladu s prvim pododstavkom, s tem nadaljujejo vsaj vsaka štiri leta v skladu s to direktive.

Zadevna podjetja pripravijo konkreten in izvedljiv akcijski načrt na podlagi priporočil, ki izhajajo iz teh energetskih pregledov. V akcijskem načrtu so opredeljeni ukrepi za izvajanje vsakega priporočila, podanega v okviru revizije, kadar je to tehnično ali ekonomsko izvedljivo. Akcijski načrt se predloži vodstvu podjetja.

Države članice zagotovijo, da se akcijski načrti in raven izvajanja priporočil objavijo v letnem poročilu podjetja in da so javno dostopni, ob upoštevanju prava Unije in nacionalnega prava o varstvu poslovnih skrivnosti in zaupnosti.

3. Kadar je v katerem koli letu letna poraba podjetja iz odstavka 1 večja od 85 TJ in kadar je letna poraba podjetja iz odstavka 2 večja od 10 TJ, države članice zagotovijo, da so te informacije na voljo nacionalnim organom, odgovornim za izvajanje tega člena. Države članice lahko v ta namen spodbujajo uporabo nove ali obstoječe platforme za lažje zbiranje zahtevanih podatkov na nacionalni ravni.

4. Države članice lahko spodbujajo podjetja iz odstavkov 1 in 2, da v letno poročilo vključijo informacije o svoji letni porabi energije v kWh, letni količini porabe vode v kubičnih metrih ter primerjavo njihove porabe energije in vode glede na prejšnja leta.

5. Države članice si prizadevajo, da so vsem končnim odjemalcem na voljo kakovostni energetski pregledi, ki so stroškovno učinkoviti in:

- (a) jih neodvisno izvajajo kvalificirani ali akreditirani strokovnjaki v skladu z merili o usposobljenosti ali
- (b) jih izvajajo in nadzirajo neodvisni organi v skladu z nacionalno zakonodajo.

Energetske preglede iz prvega pododstavka lahko izvajajo notranji strokovnjaki ali energetski pregledovalci, če je zadevna država članica vzpostavila sistem za zagotavljanje njihove kakovosti, vključno, če je primerno, z letnim naključnim izborom najmanj statistično pomembnega deleža vseh energetski pregledov, ki jih izvedejo notranji strokovnjaki ali energetski pregledovalci.

Za zagotavljanje visoke kakovosti energetskih pregledov in sistemov upravljanja z energijo države članice določijo pregledna in nediskriminatorna minimalna merila za energetske preglede v skladu s Prilogo VI in pri tem upoštevajo ustrezne evropske in mednarodne standarde. Države članice imenujejo pristojni organ ali telo, ki zagotavlja, da se upoštevajo časovnice za izvedbo energetskih pregledov iz odstavka 2 tega člena in pravilno uporabljajo minimalna merila iz Priloge VI.

Energetski pregledi ne vključujejo določb o prepovedi posredovanja ugotovitev pregledov kvalificiranemu ali akreditiranemu ponudniku energetskih storitev, če odjemalec temu ne nasprotuje.

6. Države članice oblikujejo programe, da bi MSP, za katere ne velja odstavek 1 ali 2, spodbudila k izvajanju energetskih pregledov ter naknadnemu izvajanju priporočil, ki izhajajo iz teh pregledov, ter jim pri tem zagotovila tehnično pomoč.

Na podlagi preglednih in nediskriminatornih meril ter brez poseganja v pravo Unije o državni pomoči lahko države članice vzpostavijo mehanizme za zagotavljanje energetskih pregledov, kot so centri za energetske preglede za MSP in mikropodjetja, kadar to ne predstavlja konkurence zasebnim pregledovalcem. Zagotovijo lahko tudi druge programe podpore za MSP, tudi kadar so taka podjetja sklenila prostovoljne sporazume, za kritje stroškov energetskih pregledov in izvajanja stroškovno zelo učinkovitih priporočil, ki izhajajo iz energetskih pregledov, če se predlagani ukrepi iz teh priporočil izvedejo.

7. Države članice zagotovijo, da programi iz odstavka 6 vključujejo podporo MSP pri kvantifikaciji številnih koristi ukrepov za energetske učinkovitost pri njihovem delovanju, pri razvoju časovnih načrtov za zagotavljanje energetske učinkovitosti in pri razvoju omrežij za energetske učinkovitost za MSP, pri čemer jim pomagajo neodvisni strokovnjaki.

Države članice MSP seznani, tudi prek posredniških organizacij, ki jih zastopajo, z dejanskimi primeri, kako lahko sistemi upravljanja z energijo ugodno vplivajo na njihovo dejavnost. Komisija pomaga državam članicam s podpiranjem izmenjave najboljših praks na tem področju.

8. Države članice oblikujejo programe, da bi podjetja, ki niso MSP in za katere ne velja odstavek 1 ali 2, spodbudila k izvajanju energetskih pregledov ter naknadnemu izvajanju priporočil, ki izhajajo iz teh pregledov.

9. Za energetske preglede velja, da so skladni z odstavkom 2, kadar:

- (a) so izvedeni neodvisno na podlagi minimalnih meril iz Priloge VI;
- (b) se izvajajo v okviru prostovoljnih sporazumov med organizacijami deležnikov in imenovanim organom ter jih nadzira zadevna država članica ali drugi organi, ki so jih pristojni organi ustrezno pooblastili, oziroma Komisija.

Dostop udeležencev na trgu, ki ponujajo energetske storitve, temelji na preglednih in nediskriminatornih merilih.

10. Podjetja, ki uporabljajo pogodbeno zagotavljanje prihranka energije, so izvzeta iz zahtev določenih v odstavkih 1 in 2 tega člena, če pogodbeno zagotavljanje prihranka energije zajema nujne elemente sistema upravljanja z energijo in če pogodba izpolnjuje zahteve iz Priloge XV.

11. Podjetja, ki izvajajo sistem okoljskega upravljanja, ki ga je potrdil neodvisni organ v skladu z veljavnimi evropskimi ali mednarodnimi standardi, so izvzeta iz zahtev določenih v odstavkih 1 in 2 tega člena, če zadevni sistem okoljskega upravljanja vključuje energetski pregled na podlagi minimalnih meril iz Priloge VI.

12. Energetski pregledi so lahko samostojni ali del širše okoljske presoje. Države članice lahko zahtevajo, da se v energetski pregled vključi ocena tehnične in ekonomske izvedljivosti priključitve na obstoječe ali načrtovano omrežje za daljinsko ogrevanje ali hlajenje.

Brez poseganja v pravo Unije o državni pomoči lahko države članice izvajajo spodbude in programe podpore za izvajanje priporočil, ki izhajajo iz energetskih pregledov, in podobne ukrepe.

Člen 12

Podatkovni centri

1. Države članice do 15. maja 2024 in nato vsako leto od lastnikov in operaterjev podatkovnih centrov, ki se nahajajo na njihovem ozemlju in katerih potreba vgrajene informacijske tehnologije (IT) po energiji je vsaj 500 kW, zahtevajo, da dajo informacije iz Priloge VII na voljo javnosti, razen informacij, za katere velja pravo Unije in nacionalno pravo o varstvu poslovnih skrivnosti in zaupnosti.
2. Odstavek 1 se ne uporablja za podatkovne centre, ki se uporabljajo za namene obrambe in civilne zaščite oziroma zagotavljajo svoje storitve izključno s končnim ciljem obrambe in civilne zaščite.
3. Komisija vzpostavi evropsko podatkovno zbirko o podatkovnih centrih, v kateri so med drugim informacije, ki jih podatkovni centri, od katerih se to zahteva, sporočijo v skladu z odstavkom 1. Evropska podatkovna zbirka je javno dostopna na zbirni ravni.
4. Države članice spodbujajo lastnike in operaterje podatkovnih centrov, ki se nahajajo na njihovem ozemlju in katerih potreba vgrajene IT po energiji je enaka ali večja od 1 MW, da upoštevajo dobre prakse iz najnovejše različice Evropskega kodeksa ravnanja o energetski učinkovitosti podatkovnih središč.
5. Komisija do 15. maja 2025 v tesnem sodelovanju z ustreznimi deležniki oceni razpoložljive podatke o energetski učinkovitosti podatkovnih centrov, ki so ji bili predloženi v skladu z odstavkoma 1 in 3, ter Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, kadar je primerno, skupaj z zakonodajnimi predlogi, ki vsebujejo nadaljnje ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti, vključno z določitvijo minimalnih standardov učinkovitosti in oceno izvedljivosti prehoda na sektor podatkovnih centrov z neto ničelnimi emisijami. V teh predlogih se lahko določi časovni okvir, v katerem morajo obstoječi podatkovni centri izpolnjevati minimalne standarde učinkovitosti.

Člen 13

Merjenje porabe zemeljskega plina

1. Države članice v mejah tehnične izvedljivosti, finančne sprejemljivosti in sorazmerno z morebitnimi prihranki energije zagotovijo, da imajo končni odjemalci zemeljskega plina na voljo individualne števec po konkurenčnih cenah, ki natančno prikazujejo njihovo dejansko količino porabljenе energije in informacije o dejanskem času njene porabe.

Tak individualni števec po konkurenčnih cenah je vedno na voljo, kadar se:

- (a) obstoječi števec zamenja, razen če je to tehnično neizvedljivo ali cenovno neučinkovito glede na ocenjene možne dolgoročne prihranke;
- (b) naredi nova napeljava na novi stavbi ali pri večji prenovi stavbe v smislu Direktive 2010/31/EU.

2. Kadar in kolikor države članice uvedejo sisteme pametnega merjenja in pametne števec za zemeljski plin v skladu z Direktivo 2009/73/ES:

- (a) zagotovijo, da merilni sistemi končnim odjemalcem prikazujejo informacije o dejanskem času porabe in da se pri določitvi minimalnih funkcionalnosti števec in obveznosti, ki jih imajo udeleženci na trgu, v celoti upoštevajo cilji energetske učinkovitosti in koristi za končne odjemalce;

- (b) zagotovijo varnost pametnih števec in sporočanja podatkov ter zasebnost končnih odjemalcev v skladu z ustreznim pravom Unije o varstvu podatkov in zasebnosti;
- (c) zahtevajo, da odjemalci ob namestitvi pametnih števec dobijo ustrezne nasvete in informacije, zlasti o vseh njihovih možnostih za upravljanje odčitavanja števec in spremljanje porabe energije.

Člen 14

Merjenje porabe ogrevanja, hlajenja in sanitarne tople vode

1. Države članice zagotovijo, da imajo končni odjemalci daljinskega ogrevanja, daljinskega hlajenja in sanitarne tople vode na voljo števce po konkurenčnih cenah, ki natančno prikazujejo njihovo dejansko količino porabljene energije.
2. Kadar se stavba pri ogrevanju, hlajenju ali dobavi sanitarne tople vode oskrbuje iz centralnega vira, ki oskrbuje več stavb, ali iz sistema daljinskega ogrevanja ali daljinskega hlajenja, se števec namesti na toplotni izmenjevalnik ali na mesto oddaje.

Člen 15

Individualno merjenje ter delitev stroškov za ogrevanje, hlajenje in sanitarno toplo vodo

1. V večstanovanjskih in večnamenskih stavbah, ki imajo centralni vir ogrevanja ali centralni vir hlajenja ali so oskrbovane iz sistema daljinskega ogrevanja ali daljinskega hlajenja, se individualni števci za merjenje porabe toplote, hlajenja ali sanitarne tople vode namestijo v vsaki stavbni enoti, kadar je tehnično izvedljivo in stroškovno učinkovito v smislu, da je sorazmerno glede na morebitne prihranke energije.

Kadar uporaba individualnih števec tehnično ni izvedljiva ali merjenje porabe ogrevanja v vsaki stavbni enoti ni stroškovno učinkovito, se uporabijo individualni delilniki stroškov ogrevanja na posameznem radiatorju, razen če zadevna država članica dokaže, da namestitev takšnih delilnikov stroškov ogrevanja ne bi bila stroškovno učinkovita. V teh primerih se lahko razmisli o alternativnih stroškovno učinkovitih načinih merjenja porabe toplote. Vsaka država članica jasno določi in objavi splošna merila, metodologije in postopke, na podlagi katerih se ugotovita tehnična neizvedljivost in stroškovna neučinkovitost.

2. V novih večstanovanjskih stavbah in stanovanjskih delih novih večnamenskih stavb, ki imajo centralni vir ogrevanja za sanitarno toplo vodo ali se oskrbujejo iz sistemov daljinskega ogrevanja, se za merjenje porabe sanitarne tople vode ne glede na odstavek 1, prvi pododstavek, namestijo individualni števci.

3. Kadar se večstanovanjske ali večnamenske stavbe oskrbujejo z daljinskim ogrevanjem ali daljinskim hlajenjem ali kadar v njih prevladujejo lastni skupni sistemi ogrevanja ali hlajenja, države članice za zagotovitev preglednosti in točnosti obračunavanja individualne porabe zagotovijo, da so vzpostavljena pregledna, javno dostopna nacionalna pravila o delitvi stroškov ogrevanja, hlajenja in porabe sanitarne tople vode v takšnih stavbah. Kadar je primerno, takšna pravila vključujejo smernice o načinu delitve stroškov za energijo, ki se uporablja za:

- (a) sanitarno toplo vodo;
- (b) toploto, ki se oddaja iz napeljave v stavbi in za ogrevanje skupnih prostorov, kadar so stopnišča in hodniki opremljeni z radiatorji;
- (c) ogrevanje ali hlajenje stanovanj.

Člen 16

Zahteve v zvezi z daljinskim odčitavanjem

1. Za namene členov 14 in 15 morajo biti na novo nameščeni števcji in delilniki stroškov ogrevanja naprave z daljinskim odčitavanjem. Uporabljajo se pogoji za tehnično izvedljivost in stroškovno učinkovitost iz člena 15(1).
2. Števcji in delilniki stroškov ogrevanja, ki jih ni mogoče daljinsko odčitavati, a so že bili nameščeni, se opremijo s funkcijo daljinskega odčitavanja ali pa se do 1. januarja 2027 zamenjajo z napravami z daljinskim odčitavanjem, razen kadar zadevna država članica dokaže, da to ne bi bilo stroškovno učinkovito.

Člen 17

Informacije na računu za zemeljski plin

1. Kadar končni odjemalci nimajo pametnih števcjev za zemeljski plin iz Direktive 2009/73/ES, države članice zagotovijo, da so informacije na računu za zemeljski plin zanesljive, točne in da temeljijo na dejanski porabi v skladu s Prilogo VIII, točka 1.1, kadar je to tehnično izvedljivo in ekonomsko upravičeno.

Ta obveznost se lahko izpolni s sistemom rednega samoodčitavanja končnih odjemalcev, ki odčitane podatke s števca sporočajo dobavitelju energije. Le če končni odjemalec ne sporoči odčitanih podatkov s števca za zadevno obračunsko obdobje, se obračun pripravi na podlagi ocenjene porabe ali pavšalnega zneska.

2. Števcji, nameščeni v skladu z Direktivo 2009/73/ES, omogočajo zagotavljanje točnih informacij na računu na podlagi dejanske porabe. Države članice zagotovijo, da imajo končni odjemalci možnost enostavnega dostopa do dodatnih informacij o pretekli porabi, ki omogočajo podrobno samopreverjanje.

Dodatne informacije o pretekli porabi vključujejo:

- (a) kumulativne podatke za obdobje najmanj treh predhodnih let ali, če je krajše, obdobje od začetka veljavnosti pogodbe o dobavi;
- (b) tudi podrobne podatke o času porabe za vsak dan, teden, mesec in leto.

Podatki iz drugega pododstavka, točka (a), ustrezajo obdobjem, za katera so na voljo informacije o vmesnih obračunih.

Podatki iz drugega pododstavka, točka (b), so dani na voljo končnemu odjemalcu prek spleta ali vmesnika števca za obdobje najmanj zadnjih 24 mesecev ali, če je krajše, obdobje od začetka veljavnosti pogodbe o dobavi.

3. Države članice ne glede na to, ali so bili pametni števcji nameščeni:

- (a) zahtevajo, da kolikor so informacije o obračunu električne energije in pretekli porabi končnih odjemalcev na voljo, se na zahtevo končnega odjemalca dajo na voljo ponudniku energetskih storitev, ki ga imenuje končni odjemalec;
- (b) zagotovijo, da imajo končni odjemalci možnost elektronskega prejemanja informacij o obračunu in obračunov ter da odjemalci na zahtevo prejmejo jasno in razumljivo pojasnilo o tem, kako je bil pripravljen njihov obračun, zlasti kadar obračuni ne temeljijo na dejanski porabi;
- (c) zagotovijo, da končni odjemalci poleg obračuna dobijo na voljo ustrezne informacije o celovitem prikazu tekočih stroškov za porabljeno energijo v skladu s Prilogo VIII;

- (d) lahko določijo, da na zahtevo končnega odjemalca informacije, vključene v navedene obračune, ne štejejo kot zahteva za plačilo. V takšnih primerih države članice zagotovijo, da dobavitelji virov energije nudijo prožno ureditev za dejanska plačila;
- (e) zahtevajo, da se informacije o stroških energije in predračuni zanje odjemalcem zagotavljajo na zahtevo ter pravočasno in v lahko razumljivi obliki, ki odjemalcem omogoča primerjavo ponudb na enaki osnovi.

Člen 18

Informacije o obračunu in porabi za ogrevanje in hlajenje ter sanitarno toplo vodo

1. Kadar so nameščeni števcji ali delilniki stroškov ogrevanja, države članice zagotovijo, da so informacije o obračunu in porabi zanesljive in točne ter da temeljijo na dejanski porabi ali odčitanih podatkih iz delilnikov stroškov ogrevanja v skladu s Prilogo IX, točki 1 in 2, za vse končne porabnike.

Kadar država članica tako določi, se lahko ta obveznost, razen v primeru individualno merjene porabe na podlagi odčitanih podatkov iz delilnikov stroškov ogrevanja v skladu s členom 15, izpolni tako, da se vzpostavi sistem, v katerem končni odjemalec ali končni porabnik sam redno odčitava in sporoča podatke s svojega števca. Samo kadar končni odjemalec ali končni porabnik ne sporoči odčitanih podatkov s števca za zadevno obračunsko obdobje, se obračun pripravi na podlagi ocenjene porabe ali pavšalnega zneska.

2. Države članice:

- (a) zahtevajo, da se informacije o obračunu energije in pretekli porabi ali odčitani podatki iz delilnikov stroškov ogrevanja končnih porabnikov, če so na voljo, na zahtevo končnega porabnika dajo na voljo ponudniku energetskih storitev, ki ga določi končni porabnik;
- (b) zagotovijo, da imajo končni odjemalci možnost, da informacije o obračunu in obračune prejemajo v elektronski obliki;
- (c) zagotovijo, da so v obračunu vsem končnim porabnikom posredujejo jasne in razumljive informacije v skladu s Prilogo IX, točka 3;
- (d) spodbujajo kibernetsko varnost ter zagotovijo zasebnost in varstvo osebnih podatkov končnih porabnikov v skladu z veljavnim pravo Unije.

Države članice lahko določijo, da se na zahtevo končnega odjemalca zagotovitev informacij o obračunu ne šteje kot zahteva za plačilo. V teh primerih države članice zagotovijo prilagodljivo ureditev za dejansko plačilo.

3. Države članice odločijo, kdo je odgovoren za zagotavljanje informacij iz odstavkov 1 in 2 končnim porabnikom, ki nimajo neposredne ali individualne pogodbe z dobaviteljem energije.

Člen 19

Stroški dostopa do informacij o merjenju in obračunavanju porabe zemeljskega plina

Države članice zagotovijo, da končni odjemalci vse svoje obračune za porabo energije in informacije o njih prejmejo brezplačno ter da imajo na ustrezen način in brezplačno dostop do informacij o svoji porabi.

Člen 20

Stroški dostopa do informacij o merjenju in obračunu ter porabi za ogrevanje, hlajenje in sanitarno toplo vodo

1. Države članice zagotovijo, da končni porabniki vse svoje obračune za porabo energije in informacije o njih prejmejo brezplačno ter da imajo na ustrezen način in brezplačno tudi dostop do informacij o svoji porabi.

2. Ne glede na odstavek 1 tega člena se razdelitev stroškov v zvezi z informacijami o obračunu za individualno porabo ogrevanja, hlajenja in sanitarne tople vode v večstanovanjskih in večnamenskih stavbah v skladu s členom 15 opravi nepridobitno. Stroški, ki nastanejo zaradi dodelitve te naloge tretji strani, kot je ponudnik storitev ali lokalni dobavitelj energije, ter zajemajo merjenje, dodelitev stroškov in obračun za dejansko individualno porabo v takšnih stavbah, se lahko prenesejo na končne porabnike, kolikor so ti stroški razumni.

3. Za zagotovitev razumnih stroškov za storitve individualnega merjenja iz odstavka 2 države članice lahko s sprejetjem ustreznih ukrepov spodbudijo konkurenco v tem storitvenem sektorju, na primer priporočijo ali drugače spodbujajo uporabo razpisnih postopkov ali uporabo interoperabilnih naprav in sistemov, ki omogočajo lažjo zamenjavo ponudnika storitev.

POGLAVJE IV

INFORMIRANJE IN KREPITEV MOČI ODJEMALCEV

Člen 21

Osnovne pogodbene pravice glede ogrevanja, hlajenja in sanitarne tople vode

1. Brez poseganja v pravila Unije o varstvu potrošnikov, zlasti v Direktivo 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴²⁾ in Direktivo Sveta 93/13/EGS ⁽⁴³⁾, države članice zagotovijo, da imajo končni odjemalci in, kadar je izrecno navedeno, končni porabniki, zagotovljene pravice iz odstavkov 2 do 9 tega člena.

2. Končni odjemalci imajo pravico do pogodbe s svojim dobaviteljem, v kateri je navedeno naslednje:

- (a) ime, naslov in kontaktne podatke dobavitelja;
- (b) opravljene storitve in raven kakovosti vključenih storitev;
- (c) vrste vzdrževalnih storitev, ki so vključene v pogodbo brez dodatnih stroškov;
- (d) sredstva, prek katerih je mogoče pridobiti najnovejše informacije o vseh veljavnih tarifah, stroških vzdrževanja ter paketnih izdelkih ali storitvah;
- (e) trajanje pogodbe, pogoje za podaljšanje in odstop od pogodbe ter storitev, vključno z izdelki ali storitvami, ki so v paketu s temi storitvami, in ali je dovoljena brezplačna odpoved pogodbe;
- (f) dogovori o nadomestilu in povračilu, ki veljajo, če ni dosežena raven kakovosti storitev iz pogodbe, vključno z nenatančnim ali nepravočasnim izdajanjem računov;
- (g) način za sprožitev izvensodnih postopkov za reševanje sporov v skladu s členom 22;
- (h) informacije o pravicah odjemalcev, vključno z informacijami o obravnavanju pritožb in informacijami, navedenimi v tem odstavku, ki se jasno sporočajo na računu ali na spletnih straneh podjetij in vključujejo kontaktne podatke ali povezavo do spletne strani enotne kontaktne točke iz člena 22(3), točka (e);

⁽⁴²⁾ Direktiva 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov, spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 85/577/EGS in Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 304, 22.11.2011, str. 64).

⁽⁴³⁾ Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL L 95, 21.4.1993, str. 29).

- (i) kontaktni podatki, ki odjemalcu omogočajo, da identificira ustrezne točke VEM iz člena 22(3), točka (a).

Pogoji dobaviteljev so pošteni in se končnim odjemalcem zagotovijo vnaprej. Informacije iz tega odstavka se zagotovijo pred sklenitvijo ali potrditvijo pogodbe. Tudi kadar se pogodbe sklepajo prek posrednikov, je treba navedene podatke posredovati pred sklenitvijo pogodbe.

Končni odjemalci in končni porabniki prejmejo povzetek glavnih pogodbenih pogojev, vključno s cenami in tarifami, v razumljivi obliki ter v jedrnatem in preprostem jeziku.

Končnim odjemalcem se zagotovijo izvod pogodb in jasne informacije, podane na pregleden način, o veljavnih cenah in tarifah ter splošnih pogojih za dostop do storitev ogrevanja, hlajenja in sanitarne tople vode ter njihovo uporabo.

Države članice odločijo, kdo je odgovoren za to, da se končnim porabnikom, ki nimajo neposredne ali individualne pogodbe z dobaviteljem energije, na njihovo zahtevo ter na ustrezen način in brezplačno zagotovijo informacije iz tega odstavka.

3. Končne odjemalce se o kakršnem koli namenu spremembe pogodbenih pogojev ustrezno obvesti vnaprej. Dobavitelji svoje končne odjemalce neposredno in pravočasno ter na pregleden in razumljiv način obvestijo o vsakršni prilagoditvi dobavne cene, razlogih in pogojih za prilagoditev ter njenem obsegu, v vsakem primeru pa najpozneje dva tedna, gospodinske odjemalce pa najpozneje en mesec preden prilagoditev začne učinkovati. Končni odjemalci brez odlašanja obvestijo končne porabnike o novih pogojih.

4. Dobavitelji končnim odjemalcem ponudijo možnost široke izbire načinov plačevanja. Ti načini plačevanja ne diskriminirajo odjemalcev po nepotrebnem. Vse razlike v stroških, povezanih z načini plačevanja ali predplačilnimi sistemi, morajo biti objektivne, nediskriminatorne in sorazmerne ter v skladu s členom 62 Direktive (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁴⁾ ne smejo preseči neposrednih stroškov, ki jih ima prejemnik plačila zaradi uporabe določenega načina plačevanja ali predplačilnega sistema.

5. Gospodinski odjemalci, ki imajo dostop do predplačilnih sistemov, v skladu z odstavkom 4 niso postavljeni v slabši položaj zaradi predplačilnih sistemov.

6. Končnim odjemalcem in, kadar je ustrezno, končnim porabnikom se ponudijo pošteni in pregledni splošni pogoji, ki so določeni v jasnem in nedvoumnem jeziku ter ne vsebujejo nepogodbenih ovir za uresničevanje pravic odjemalcev, kot je preobsežna pogodbeni dokumentacija. Končni porabniki na zahtevo dobijo dostop do teh splošnih pogojev. Končni odjemalci in končni porabniki so zavarovani pred nepoštenimi ali zavajajočimi načini prodaje. Invalidnim končnim odjemalcem je treba vse ustrezne informacije o njihovi pogodbi z dobaviteljem zagotoviti v dostopni obliki.

7. Končni odjemalci in končni porabniki imajo pravico, da njihovi dobavitelji zanje opravljajo kakovostne storitve in ustrezno obravnavajo pritožbe. Dobavitelji pritožbe obravnavajo enostavno, pravično in pravočasno.

8. Pristojni organi zagotovijo izvajanje ukrepov za varstvo potrošnikov, določenih v tej direktivi. Pristojni organi ravnavo neodvisno od interesov trga.

9. V primeru načrtovanega odklopa se zadevnim končnim odjemalcem pravočasno in brez dodatnih stroškov zagotovijo ustrezne informacije o alternativnih ukrepih, in sicer najpozneje en mesec pred načrtovanim odklopom.

⁽⁴⁴⁾ Direktiva (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 ter razveljavitvi Direktive 2007/64/ES (UL L 337, 23.12.2015, str. 35).

Člen 22

Obveščanje in ozaveščanje

1. Države članice v sodelovanju z regionalnimi in lokalnimi organi, kadar je ustrezno, zagotovijo, da so informacije o razpoložljivih ukrepih za izboljšanje energetske učinkovitosti, posameznih ukrepov ter finančnih in pravnih okvirih pregledne, dostopne in da se razširjajo med vsemi pomembnimi tržnimi akterji, kot so končni odjemalci, končni porabniki, potrošniške organizacije, predstavniki civilne družbe, skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov, energetske skupnosti državljanov, lokalni in regionalni organi, agencije za energijo, ponudniki socialnih storitev, gradbeniki, arhitekti, inženirji, okoljski in energetski pregledovalci ter inštalaterji elementov stavb v skladu z opredelitvijo iz člena 2, točka 9, Direktive 2010/31/EU.

2. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe, s katerimi končne odjemalce in končne porabnike spodbujajo k učinkoviti rabi energije in jim to omogočajo. Ti ukrepi so del nacionalne strategije, kot so celoviti nacionalni energetski in podnebni načrti iz Uredbe (EU) 2018/1999 ali dolgoročna strategija prenove, oblikovana na podlagi člena 2a Direktive 2010/31/EU.

Za namene tega člena ti ukrepi vključujejo vrsto instrumentov in politik za spodbujanje spremembe vedenja, kot so:

- (a) davčne spodbude;
- (b) dostop do financiranja, dobropisov, nepovratnih sredstev ali subvencij;
- (c) javno podprte ocene porabe energije in ciljno usmerjene svetovalne storitve ter podpora za gospodinske odjemalce, zlasti ljudi, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljive odjemalce in, kadar je ustrezno, tiste, ki živijo v socialnih stanovanjih;
- (d) ciljno usmerjene svetovalne storitve za MSP in mikropodjetja;
- (e) obveščanje v dostopni obliki za invalide;
- (f) vzorčni projekti;
- (g) dejavnosti na delovnem mestu;
- (h) dejavnosti usposabljanja;
- (i) digitalna orodja;
- (j) strategije za spodbujanje sodelovanja.

3. Za namene tega člena ukrepi iz odstavka 2 vključujejo vzpostavitev podpornega okvira za tržne akterje, kot so tisti iz odstavka 1, zlasti za:

- (a) vzpostavitev točk VEM ali podobnih mehanizmov za tehnično, upravno in finančno svetovanje in pomoč na področju energetske učinkovitosti, kot so energetski pregledi za gospodinjstva, energetska prenova stavb, informacije o nadomeščanju starih in neučinkovitih ogrevalnih sistemov s sodobnimi in učinkovitejšimi napravami in uvajanje energije iz obnovljivih virov ter shranjevanje energije v stavbah, za končne odjemalce in končne porabnike, zlasti gospodinske in negospodinske, vključno z MSP in mikropodjetji;
- (b) sodelovanje z zasebnimi akterji, ki zagotavljajo storitve, kot so energetski pregledi in ocene porabe energije, rešitve financiranja in izvajanje energetske prenove;
- (c) obveščanje o stroškovno učinkovitih in lahko izvedljivih spremembah pri rabi energije;
- (d) razširjanje informacij o ukrepih za energetske učinkovitost in instrumentih financiranja;

- (e) zagotavljanje enotnih kontaktnih točk, da bi končnim odjemalcem in končnim porabnikom posredovali vse potrebne informacije glede njihovih pravic, veljavnega prava in mehanizmov za reševanje sporov, ki so jim na voljo v primeru spora. Take enotne kontaktne točke so lahko del splošnih informacijskih točk za odjemalce.

4. Za namene tega člena države članice v sodelovanju s pristojnimi organi in, kadar je primerno, zasebnimi deležniki vzpostavijo namenske točke VEM ali podobne mehanizme za zagotavljanje tehničnega, upravnega in finančnega svetovanja za energetske učinkovitost. Na teh mestih:

- (a) gospodinjstvom, MSP, mikropodjetjem in javnim organom na podlagi racionaliziranih informacij svetujejo o tehničnih in finančnih možnostih in rešitvah;
- (b) zagotavljajo celovito podporo vsem gospodinjstvom, s posebnim poudarkom na gospodinjstvih, ki jih je prizadela energetska revščina, in energetske najmanj učinkovitih stavbah, ter pooblaščenim podjetjem in inštalaterjem, ki opravljajo storitve prenove, da se prilagodijo različnim tipologijam stanovanj in geografskemu obsegu, ter zagotavljajo podporo, ki zajema različne faze projekta prenove, zlasti da bi se olajšalo izvajanje minimalnih standardov energetske učinkovitosti, kadar je tak standard določen v zakonodajnem aktu Unije;
- (c) svetujejo o vedenju glede porabe energije.

5. Kadar je primerno, namenske točke VEM iz odstavka 4:

- (a) zagotavljajo informacije o usposobljenih strokovnjakih na področju energetske učinkovitosti;
- (b) zbirajo tipološke zbirne podatke iz projektov na področju energetske učinkovitosti, izmenjujejo izkušnje ter jih dajo na voljo javnosti;
- (c) potencialne projekte, zlasti manjše oziroma lokalne projekte, povezujejo z akterji na trgu.

Komisija za namene prvega pododstavka, točka (b), pomaga državam članicam, da bi olajšala izmenjavo najboljših praks in okrepila čezmejno sodelovanje v zvezi z njimi.

6. Točke VEM iz odstavka 4 nudijo namenske storitve ljudem, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivim odjemalcem in ljudem iz gospodinjstev z nizkimi dohodki.

Komisija državam članicam zagotovi smernice za razvoj teh točk VEM, da bi vzpostavili harmoniziran dostop po vsej Uniji. Smernice spodbujajo sodelovanje med javnimi organi, agencijami za energijo in pobudami skupnosti.

7. Države članice ustvarijo ustrezne pogoje, da lahko tržni akterji končnim odjemalcem, tudi ljudem, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivim odjemalcem, in, kadar je ustrezno, ljudem, ki živijo v socialnih stanovanjih, ter MSP in mikropodjetjem nudijo ustrezne in ciljne informacije ter svetovanje o energetske učinkovitosti.

8. Države članice zagotovijo, da so končnim odjemalcem, končnim porabnikom, ljudem, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivim odjemalcem, in, kadar je ustrezno, ljudem, ki živijo v socialnih stanovanjih, za reševanje sporov v zvezi s pravicami in obveznostmi, ki jih določa ta direktiva, na voljo enostavni, pravični, pregledni, neodvisni, uspešni in učinkoviti mehanizmi za izvensodno reševanje sporov prek neodvisnega mehanizma, kot je varuh pravic odjemalcev energije ali organ za odjemalce, ali prek regulativnega organa. Kadar je končni odjemalec potrošnik v smislu opredelitve iz člena 4(1), točka (a), Direktive 2013/11/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁵⁾, morajo biti taki mehanizmi za izvensodno reševanje sporov skladni z zahtevami iz navedene direktive. V ta namen se lahko uporabijo mehanizmi za izvensodno reševanje sporov, ki že obstajajo v državah članicah, če so enako učinkoviti.

⁽⁴⁵⁾ Direktiva 2013/11/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o alternativnem reševanju potrošniških sporov ter spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 in Direktive 2009/22/ES (Direktiva o alternativnem reševanju potrošniških sporov) (UL L 165, 18.6.2013, str. 63).

Kadar je potrebno, države članice zagotovijo, da subjekti za alternativno reševanje sporov sodelujejo, da bi zagotovili enostavno, pošteno, pregledno, neodvisno, uspešno in učinkovito alternativno reševanje vseh sporov, ki izhajajo iz izdelkov ali storitev, povezanih ali združenih z izdelkom ali storitvijo, ki spada na področje uporabe te direktive.

Sodelovanje podjetij v mehanizmi za izvensodno reševanje sporov za gospodinjske odjemalce je obvezno, razen če država članica Komisiji dokaže, da so drugi mehanizmi enako učinkoviti.

9. Brez poseganja v temeljna načela njihovih zakonov o lastninskih in najemnih razmerjih države članice sprejmejo potrebne ukrepe za odpravo regulativnih in neregulativnih ovir za energetske učinkovitost glede razdelitve spodbud med lastniki in najemniki ali med lastniki stavbe ali stavbne enote, da bi zagotovili, da se navedene strani, zato ker posamezno ne bi pridobile polnih koristi ali ker ni pravil o razdelitvi stroškov in koristi med njimi, ne odvrnejo od naložb v izboljšanje učinkovitosti, ki bi jih sicer izvedle.

Ukrepi za odpravo takih ovir lahko vključujejo zagotavljanje spodbud, razveljavitev ali spremembo pravnih ali regulativnih določb, sprejetje smernic in razlagalnih sporočil ali poenostavitev upravnih postopkov vključno z nacionalnimi pravili in ukrepi za urejanje postopka odločanja pri večlastniški lastnini in možnostjo uporabe rešitev financiranja s strani tretje osebe. Take ukrepe je mogoče združiti z zagotavljanjem izobraževanja, usposabljanja in specifičnih informacij ter tehnične pomoči v zvezi z energetske učinkovitostjo tržnim akterjem, kot so tisti iz odstavka 1.

Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za podpiranje večstranskega dialoga med zadevnimi partnerji, kot so lokalni in regionalni organi, socialni partnerji, organizacije lastnikov in najemnikov, potrošniške organizacije, distributerji energije ali podjetja za maloprodajo energije, podjetja za energetske storitve, skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov, energetske skupnosti državljanov, javni organi in agencije, da bi se oblikovali predlogi o skupno sprejetih ukrepih, spodbudah in smernicah v zvezi z razdelitvijo spodbud med lastniki in najemniki ali med lastniki stavbe ali stavbne enote.

Vsaka država članica poroča o takih ovirah in ukrepih, ki jih je sprejela v svoji dolgoročni strategiji prenove, oblikovane v skladu s členom 2a Direktive 2010/31/EU in Uredbo (EU) 2018/1999.

10. Komisija spodbuja izmenjavo in obsežno razširjanje informacij o dobrih praksah in metodologijah na področju energetske učinkovitosti ter zagotavlja tehnično pomoč za blažitev razdelitve spodbud v državah članicah.

Člen 23

Partnerstva za energetske učinkovitost

1. Komisija do 11. oktobra 2024 oceni, ali obstoječa partnerstva zajemajo področje energetske učinkovitosti. Če ocena pokaže, da obstoječa partnerstva ne zajemajo področja energetske učinkovitosti v zadostni meri, Komisija vzpostavi sektorska partnerstva za energetske učinkovitost na ravni Unije ter podpartnerstva za vsak manjkajoči sektor, tako da na vključujoč in reprezentativen način poveže ključne deležnike, vključno s socialnimi partnerji, v sektorjih, kot so sektor IKT, prometni, finančni in stavbni sektor.

Če je partnerstvo vzpostavljeno, Komisija, kadar je primerno, imenuje predsednika za vsako sektorsko partnerstvo Unije za energetske učinkovitost.

2. Partnerstva iz odstavka 1 naj bi olajševala dialoge o podnebju in energetskem prehodu med zadevnimi akterji ter spodbujala sektorje, da pripravijo časovne načrte v zvezi z energetske učinkovitostjo, da bi opredelili razpoložljive ukrepe in tehnološke možnosti za doseganje prihrankov energije, se pripravili na energijo iz obnovljivih virov in razogljčili sektorje.

Takšni časovni načrti bi sektorjem zelo pomagali pri načrtovanju potrebnih naložb za doseganje ciljev te direktive in Uredbe (EU) 2021/1119 ter bi olajšali čezmejno sodelovanje med akterji za krepitev notranjega trga.

Člen 24

Krepitev moči in zaščita ranljivih odjemalcev ter blažitev energetske revščine

1. Države članice brez poseganja v svoje nacionalne ekonomske in socialne politike ter obveznosti iz prava Unije sprejmejo ustrezne ukrepe za krepitev moči in zaščito ljudi, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcev, ljudi iz gospodinjstev z nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudi, ki živijo v socialnih stanovanjih.

Pri opredelitvi pojma „ranljivi odjemalci“ v skladu s členom 3(3) Direktive 2009/73/ES ter členom 28(1) Direktive (EU) 2019/944 države članice upoštevajo končne porabnike.

2. Države članice brez poseganja v svoje nacionalne ekonomske in socialne politike ter obveznosti iz prava Unije izvajajo ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti in z njimi povezane ukrepe varstva potrošnikov ali informiranja, zlasti tiste iz člena 8(3) in člena 22 te direktive, prednostno pri ljudeh, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcih, ljudeh iz gospodinjstev z nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudeh, ki živijo v socialnih stanovanjih, da bi zmanjšali energetska revščino. Spremljanje teh ukrepov in poročanje o njih se izvaja v okviru obstoječih zahtev glede poročanja iz člena 24 Uredbe (EU) 2018/1999.

3. Za podporo ljudem, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivim odjemalcem, ljudem iz gospodinjstev z nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudem, ki živijo v socialnih stanovanjih, države članice, kadar je ustrezno:

- (a) izvajajo ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti za blažitev distribucijskih učinkov drugih politik in ukrepov, kot so ukrepi obdavčitve v skladu s členom 10 te direktive, ali uporaba trgovanja z emisijami v stavbnem in prometnem sektorju v skladu z Direktivo 2003/87/ES;
- (b) za naložbe v prednostne ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti čim bolj izkoriščajo javno financiranje, ki je na razpolago na ravni Unije in nacionalni ravni, kadar je ustrezno, tudi finančni prispevek, ki ga države članice prejmejo iz Socialnega sklada za podnebje v skladu s členoma 9 in 14 Uredbe (EU) 2023/955, in prihodke iz dražb pravic v trgovanju z emisijami v skladu z Direktivo 2003/87/ES;
- (c) izvajajo zgodnje, v prihodnost usmerjene naložbe v ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti, še preden se pokažejo distribucijski učinki drugih politik in ukrepov;
- (d) spodbujajo tehnično pomoč in uvajanje omogočitenega financiranja in finančnih orodij, kot so sheme financiranja preko računov, rezerve za izgube pri posojilih, namenska sredstva za celovito energetska prenova in prenova z zelo majhnimi prihranki energije;
- (e) spodbujajo tehnično pomoč za socialne akterje za pospeševanje dejavnega vključevanja ranljivih odjemalcev na trg energije in pozitivnih sprememb v njihovih navadah glede porabe energije;
- (f) zagotavljajo dostop do financiranja, nepovratnih sredstev ali subvencij, povezanih z zelo majhnim prihrankom energije, in tako olajšajo dostop do cenovno dostopnih bančnih posojil ali posebnih kreditnih linij.

4. Države članice vzpostavijo mrežo strokovnjakov iz različnih sektorjev, kot so zdravstveni in stavbni sektor ter socialni sektorji, za pripravo strategij podpore lokalnim in nacionalnim odločevalcem pri izvajanju ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti ter tehnične pomoči in finančnih orodij, da bi zmanjšali energetska revščino, oziroma to nalogo poverijo že obstoječi mreži strokovnjakov. Države članice si prizadevajo zagotoviti, da je sestava mrež strokovnjakov spolno uravnotežena in odraža nadzore vseh ljudi.

Države članice lahko mreži strokovnjakov poverijo nalogo svetovanja glede:

- (a) nacionalnih opredelitev, kazalnikov in meril energetske revščine, opredelitve pojmov „energetsko reven“ in „ranljivi odjemalci“, vključno s pojmom „končni porabniki“;
- (b) priprave ali izboljšanja ustreznih kazalnikov in naborov podatkov v zvezi z vprašanjem energetske revščine, ki bi jih bilo treba uporabljati in o njih poročati;
- (c) metod in ukrepov za zagotovitev cenovne dostopnosti življenjskih stroškov, spodbujanja nevtralnosti stanovanjskih stroškov ali načinov za zagotovitev, da bodo javna sredstva, vložena v ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti, koristila tako lastnikom stavb in stavbnih enot kot tudi najemnikom v njih, zlasti glede ljudi, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcev, ljudi iz gospodinjstev z nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudi, ki živijo v socialnih stanovanjih;
- (d) ukrepov za preprečitev ali sanacijo razmer, v katerih nekatere skupine bolj prizadene ali bolj ogroža energetska revščina ali ki bi lahko bolj občutile škodljive učinke energetske revščine, na primer zaradi dohodka, spola, zdravstvenega stanja ali pripadnosti manjšini, in demografije.

POGLAVJE V

UČINKOVITOST OSKRBE Z ENERGIJO

Člen 25

Ocenjevanje in načrtovanje ogrevanja in hlajenja

1. V okviru svojih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov ter njihovih posodobitev v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999 vsaka država članica Komisiji predloži celovito oceno ogrevanja in hlajenja. Ta celovita ocena vsebuje informacije iz Priloge X te direktive, priložena pa ji je ocena, opravljena v skladu s členom 15(7) Direktive (EU) 2018/2001.
2. Države članice zagotovijo, da imajo deležniki, na katere vpliva celovita ocena iz odstavka 1, možnost sodelovati pri pripravi načrtov ogrevanja in hlajenja, celoviti oceni ter politikah in ukrepih, pri čemer zagotovijo, da pristojni organi ne razkrijejo ali objavijo poslovnih skrivnosti, ki so bile opredeljene kot take.
3. Države članice za namene celovite ocene iz odstavka 1 izvedejo analizo stroškov in koristi za svoje ozemlje, ki temelji na podnebnih razmerah, ekonomski izvedljivosti in tehnični ustreznosti. Analiza stroškov in koristi lahko prispeva k identifikaciji rešitev za zadovoljevanje potreb po ogrevanju in hlajenju, ki so najbolj gospodarne z viri in stroškovno učinkovite, pri čemer se upošteva načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“. Navedena analiza stroškov in koristi je lahko del okoljske presoje v skladu z Direktivo 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁶⁾.

Države članice imenujejo pristojne organe za izvedbo analiz stroškov in koristi, zagotovijo podrobne metodologije in predpostavke v skladu s Prilogo XI ter določijo in objavijo postopke ekonomske analize.

4. Kadar je pri celoviti oceni iz odstavka 1 tega člena in analizi iz odstavka 3 tega člena ugotovljeno, da obstaja možnost za uporabo soproizvodnje z visokim izkoristkom in/ali učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje iz odvečne toplote, pri kateri bi bile koristi večje od stroškov, države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za razvoj infrastrukture za učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje, za spodbujanje razvoja obratov za uporabo odvečne toplote, tudi v industrijskem sektorju, in/ali za omogočanje razvoja soproizvodnje z visokim izkoristkom ter uporabe ogrevanja in hlajenja iz odvečne toplote in obnovljivih virov energije v skladu z odstavkom 1 tega člena ter s členom 26(7) in (9).

⁽⁴⁶⁾ Direktiva 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (UL L 197, 21.7.2001, str. 30).

Kadar pri celoviti oceni iz odstavka 1 tega člena in analizi iz odstavka 3 tega člena ni ugotovljeno, da obstaja možnost, pri kateri bi bile koristi večje od stroškov, vključno z upravnimi stroški za izvedbo analize stroškov in koristi iz člena 26(7), lahko zadevne države članice skupaj z lokalnimi in regionalnimi organi, kadar je ustrezno, obrate izvzamejo iz zahtev iz odstavkov 1 in 3 tega člena.

5. Države članice sprejmejo politike in ukrepe, s katerimi zagotavljajo, da bodo možnosti, navedene v celovitih ocenah v skladu z odstavkom 1 tega člena, izkoriščene. Te politike in ukrepi vključujejo vsaj elemente iz Priloge X. Države članice jih priglasijo kot del posodobitev svojih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, predloženih v skladu s členom 14(2) Uredbe (EU) 2018/1999, naslednjih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, priglašanih v skladu s členom 3 ter členi 7 do 12 navedene uredbe, ter zadevnih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih poročil o napredku, predloženih v skladu z navedeno uredbo.

6. Države članice zagotovijo, da regionalni in lokalni organi pripravijo lokalne načrte ogrevanja in hlajenja vsaj v občinah z več kot 45 000 prebivalci. Ti načrti bi morali vsaj:

- (a) temeljiti na informacijah in podatkih iz celovite ocene, opravljene v skladu z odstavkom 1, ter vsebovati oceno in popis možnosti za povečanje energetske učinkovitosti, tudi na podlagi daljinskega ogrevanja z nizkimi temperaturami, visoko učinkovite soproizvodnje, izrabe odvečne toplote ter energije iz obnovljivih virov pri ogrevanju in hlajenju na tem območju;
- (b) biti skladni z načelom „energetska učinkovitost na prvem mestu“;
- (c) vključevati strategijo uporabe ugotovljenih možnosti v skladu s točko (a);
- (d) biti pripravljeni ob sodelovanju vseh zadevnih regionalnih ali lokalnih deležnikov ter zagotavljati sodelovanje javnosti, vključno z upravljavci lokalne energetske infrastrukture;
- (e) upoštevati ustrezno obstoječo energetska infrastrukturo;
- (f) upoštevati potrebe lokalnih skupnosti in več lokalnih ali regionalnih upravnih enot ali regij;
- (g) oceniti vlogo energetskih skupnosti ter drugih pobud odjemalcev, ki lahko dejavno prispevajo k izvajanju lokalnih projektov ogrevanja in hlajenja;
- (h) vključevati analizo naprav in sistemov za ogrevanje in hlajenje v lokalnem stavbnem fondu, pri čemer upoštevajo možnosti, ki jih imajo posamezne površine za ukrepe za energetska učinkovitost, ter obravnavajo energetska najmanj učinkovite stavbe in potrebe ranljivih gospodinjstev;
- (i) oceniti, kako financirati izvajanje politik in ukrepov ter opredeliti finančne mehanizme, ki odjemalcem omogočajo prehod na ogrevanje in hlajenje iz obnovljivih virov;
- (j) vključevati začrtani potek doseganja ciljev načrtov v skladu s podnebno nevtralnostjo ter spremljanje napredka pri izvajanju opredeljenih politik in ukrepov;
- (k) si prizadevati za zamenjavo starih in neučinkovitih ogrevalnih in hladilnih naprav v objektih javnih organov z zelo učinkovitimi alternativami, da bi postopno odpravili uporabo fosilnih goriv;
- (l) oceniti morebitne sinergije z načrti sosednjih regionalnih ali lokalnih organov za spodbujanje skupnih naložb in stroškovne učinkovitosti;

Države članice zagotovijo, da vse zadevne strani, vključno z javnimi in ustreznimi zasebnimi deležniki, dobijo možnost sodelovanja pri pripravi načrtov ogrevanja in hlajenja, celovite ocene iz odstavka 1 ter politik in ukrepov iz odstavka 5.

V ta namen države članice za podporo regionalnim in lokalnim organom pripravijo priporočila za izvajanje politik in ukrepov na področju energetske učinkovitosti ogrevanja in hlajenja, ki temelji na energiji iz obnovljivih virov, na regionalni in lokalni ravni z izkoriščanjem ugotovljenih možnosti. Države članice čim bolj podpirajo regionalne in lokalne organe z vsemi sredstvi, tudi s shemami finančne in tehnične podpore. Države članice zagotovijo, da so načrti ogrevanja in hlajenja usklajeni z drugimi lokalnimi zahtevami glede podnebne, energetske in okoljskega načrtovanja, da se prepreči upravno breme za lokalne in regionalne oblasti ter spodbudi učinkovito izvajanje načrtov.

Lokalne načrte ogrevanja in hlajenja lahko izvaja skupina več sosednjih lokalnih organov, če je to ustrezno glede na geografski in upravni okvir ter infrastrukturo za ogrevanje in hlajenje.

Lokalne načrte ogrevanja in hlajenja oceni pristojni organ, po potrebi pa jim sledijo ustrezni izvedbeni ukrepi.

Člen 26

Oskrba z ogrevanjem in hlajenjem

1. Za zagotovitev učinkovitejši porabe primarne energije in povečanje deleža energije iz obnovljivih virov v oskrbi z ogrevanjem in hlajenjem, ki se dovaja v omrežje, mora učinkovit sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja izpolnjevati naslednja merila:

- (a) do 31. decembra 2027 uporablja vsaj 50 % energije iz obnovljivih virov, 50 % odvečne toplote, 75 % toplote iz soproizvodnje ali 50 % kombinacije take energije in toplote;
- (b) od 1. januarja 2028 uporablja vsaj 50 % energije iz obnovljivih virov, 50 % odvečne toplote, 50 % energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote, 80 % toplote iz soproizvodnje z visokim izkoristkom ali vsaj kombinacije take toplotne energije, ki se dovaja v omrežje, pri čemer je delež energije iz obnovljivih virov najmanj 5 %, skupni delež energije iz obnovljivih virov, odvečne toplote ali toplote iz soproizvodnje z visokim izkoristkom pa najmanj 50 %;
- (c) od 1. januarja 2035 uporablja vsaj 50 % energije iz obnovljivih virov, 50 % odvečne toplote ali 50 % energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote, ali je pri njem skupni delež energije iz obnovljivih virov, odvečne toplote ali toplote iz soproizvodnje z visokim izkoristkom vsaj 80 %, skupni delež energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote pa vsaj 35 %;
- (d) od 1. januarja 2040 uporablja vsaj 75 % energije iz obnovljivih virov, 75 % odvečne toplote ali 75 % energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote ali uporablja vsaj 95 % energije iz obnovljivih virov, odvečne toplote in toplote iz soproizvodnje z visokim izkoristkom, pri čemer je skupni delež energije iz obnovljivih virov ali odvečne toplote vsaj 35 %;
- (e) od 1. januarja 2045 uporablja vsaj 75 % energije iz obnovljivih virov, 75 % odvečne toplote ali 75 % energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote;
- (f) od 1. januarja 2050 uporablja samo energijo iz obnovljivih virov, samo odvečno toploto ali samo kombinacijo energije iz obnovljivih virov in odvečne toplote.

2. Države članice se lahko kot alternativo merilom iz odstavka 1 tega člena odločijo tudi za merila trajnosti, ki temeljijo na količini emisij TGP iz sistema daljinskega ogrevanja in hlajenja na enoto toplote ali hladu, dobavljenega odjemalcem, ob upoštevanju ukrepov, izvedenih za izpolnitev obveznosti v skladu s členom 24(4) Direktive (EU) 2018/2001. Če se odločijo za ta merila, ima učinkovit sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja na enoto toplote ali hladu, dobavljenega odjemalcem, naslednjo največjo količino emisij TGP:

- (a) do 31. decembra 2025: 200 gramov/kWh
- (b) od 1. januarja 2026: 150 gramov/kWh
- (c) od 1. januarja 2035: 100 gramov/kWh
- (d) od 1. januarja 2045: 50 gramov/kWh
- (e) od 1. januarja 2050: 0 gramov/kWh

3. Države članice se lahko odločijo, da bodo merila za emisije TGP na enoto toplote ali hlada uporabljale za katero koli obdobje iz odstavka 2, točke (a) do (e), tega člena. Če se za to odločijo, o tem uradno obvestijo Komisijo do 11. januarja 2024 za obdobje iz odstavka 2, točka (a), tega člena in vsaj šest mesecev pred začetkom zadevnih obdobji iz odstavka 2, točke (b) do (e), tega člena. Tako uradno obvestilo vključuje ukrepe, izvedene za izpolnitev obveznosti v skladu s členom 24(4) Direktive (EU) 2018/2001, če še niso bili uradno navedeni v zadnji posodobitvi nacionalnega energetskega in podnebnega načrta.

4. Države članice zagotovijo, da sistem daljinskega ogrevanja in hlajenja, da bi veljal za učinkovitega, po izgradnji ali po obsežni prenovitvi njegovih napajalnih enot izpolnjuje merila iz odstavka 1 ali 2, ki se uporabljajo v času, ko začne obratovati ali po prenovi nadaljuje obratovanje. Poleg tega države članice zagotovijo, da pri sistemu daljinskega ogrevanja in hlajenja, ko je zgrajen ali pa so bile njegove napajalne enote obsežno prenovljene:

- (a) v obstoječih virih toplote v primerjavi s povprečno letno porabo v preteklih treh koledarskih letih polnega obratovanja pred prenovo ni povečanja uporabe fosilnih goriv razen zemeljskega plina in
- (b) če je bil zgrajen ali obsežno prenovljen do 2030, novi viri toplote v tem sistemu ne uporabljajo fosilnih goriv, razen zemeljskega plina.

5. Države članice zagotovijo, da od 1. januarja 2025 in nato vsakih pet let operaterji vseh obstoječih sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja s skupno izhodno toploto in hladom nad 5 MW, ki ne izpolnjujejo meril iz odstavka 1, točke (b) do (e), pripravijo načrt za zagotovitev učinkovitejše porabe primarne energije, zmanjšanje izgub pri distribuciji in povečanje deleža energije iz obnovljivih virov v oskrbi z ogrevanjem in hlajenjem. Načrt vključuje ukrepe za izpolnjevanje meril iz odstavka 1, točke (b) do (e), in ga mora odobriti pristojni organ.

6. Države članice zagotovijo, da podatkovni centri s skupnim nazivnim vnosom energije nad 1 MW uporabljajo odvečno toploto ali druge načine izrabe odvečne toplote, razen če lahko dokažejo, da to ni tehnično ali ekonomsko izvedljivo v skladu z oceno iz odstavka 7.

7. Da bi ocenile ekonomsko izvedljivost povečanja energetske učinkovitosti pri ogrevanju in hlajenju, države članice zagotovijo, da se na ravni obrata opravi analiza stroškov in koristi v skladu z Prilogo XI, kadar se na novo načrtujejo ali obsežno prenavljajo naslednji obrati:

- (a) termoelektrarna, katere skupni povprečni letni vnos energije presega 10 MW, za oceno stroškov in koristi zagotavljanja obratovanja elektrarne kot obrata za soproizvodnjo z visokim izkoristkom;
- (b) industrijski obrat s povprečnim letnim vnosom energije nad 8 MW, da bi ocenili izkoriščanje odvečne toplote na kraju samem in izven njega;
- (c) pomožni objekt s povprečnim letnim vnosom energije nad 7 MW, kot so naprave za ravnanje z odpadlo vodo in obrat za utekočinjeni zemeljski plin, da bi ocenili izkoriščanje odvečne toplote na kraju samem in izven njega;
- (d) podatkovni center s skupnim nazivnim vnosom energije nad 1 kW, da bi ocenili stroške in koristi, med drugim vključno s tehnično izvedljivostjo, stroškovno učinkovitostjo, vplivom na energetske učinkovitost in lokalno povpraševanje po toploti, vključno s sezonskimi nihanji, pri uporabi odvečne toplote za zadovoljevanje ekonomske upravičenega povpraševanja in priključka tega obrata na omrežje za daljinsko ogrevanje ali sistem daljinskega hlajenja, ki je učinkovit ali temelji na obnovljivih virih energije ali drugih načinih izrabe odvečne toplote.

V analizi iz prvega pododstavka, točka (d), se upoštevajo rešitve za sistem hlajenja, ki omogočajo odstranjevanje ali zajemanje odvečne toplote na koristni ravni temperature s čim manjšim vnosom pomožne energije.

Države članice si prizadevajo odpraviti ovire za uporabo odvečne toplote in zagotoviti podporo za izkoriščanje odvečne toplote, kadar se obrati na novo načrtujejo ali prenavljajo.

Nameščanje opreme za zajemanje ogljikovega dioksida, ki se proizvede v kurilnih napravah, z namenom geološkega shranjevanja, kakor je določeno v Direktivi 2009/31/ES, se za namen točk (b) in (c) tega odstavka ne šteje kot prenovitev.

Države članice zahtevajo, da se analiza stroškov in koristi izvede v sodelovanju s podjetji, odgovornimi za delovanje objekta.

8. Države članice lahko iz odstavka 7 izvzamejo:

- (a) elektrarne, ki se uporabljajo ob konični obremenitvi, in obrate za rezervno proizvodnjo električne energije, ki naj bi v petletnem obdobju obratovali manj kot 1 500 obratovalnih ur na leto kot tekoče povprečje, in sicer na podlagi postopka preverjanja, ki ga vzpostavijo države članice in ki zagotavlja, da je izpolnjeno to merilo za izvzetje;
- (b) obrate, ki se morajo nahajati v bližini geološkega območja shranjevanja, ki je odobreno v skladu z Direktivo 2009/31/ES;
- (c) podatkovne centre, katerih odvečna toplota se uporablja ali se bo uporabljala v omrežju za daljinsko ogrevanje ali neposredno za ogrevanje prostorov, pripravo sanitarne tople vode ali v druge namene v stavbi ali skupini stavb ali objektov, v katerih se nahajajo.

Države članice lahko za izvzetje posameznih obratov iz odstavka 7, točki (c) in (d), določijo tudi prage, izražene s količino razpoložljive uporabne odvečne toplote, povpraševanjem po toploti ali razdaljami med industrijskimi obrati in omrežji za daljinsko ogrevanje.

Države članice uradno obvestijo Komisijo o izjemah, sprejetih v skladu s tem odstavkom.

9. Države članice sprejmejo merila za energetske dovoljenje iz člena 8 Direktive (EU) 2019/944 ali merila za enakovredno dovoljenje, da bi zagotovili:

- (a) upoštevanje izida celovitih ocen iz člena 25(1);
- (b) izpolnitev zahtev, določenih v odstavku 7;
- (c) upoštevanje izida analize stroškov in koristi iz odstavka 7.

10. Države članice lahko izvzamejo posamezne obrate iz zahtev iz naslova meril za energetske dovoljenje ali enakovredno dovoljenje iz odstavka 9, da jim ni treba izvesti možnosti, katerih koristi so večje od stroškov, če je to iz nujnih zakonskih, lastniških ali finančnih razlogov potrebno. V takih primerih zadevna država članica Komisiji predloži utemeljeno odločitev v treh mesecih po sprejetju te odločitve. Komisija lahko izda mnenje o uradnem obvestilu v treh mesecih od prejetja.

11. Odstavki 7, 8, 9 in 10 tega člena se uporabljajo za obrate, zajete v Direktivi 2010/75/EU, brez poseganja v zahteve, določene v navedeni direktivi.

12. Države članice zbirajo informacije o analizah stroškov in koristi, opravljenih v skladu z odstavkom 7, točke (a) do (d). Te informacije bi morale vsebovati vsaj podatke o razpoložljivih količinah oskrbe s toploto in toplotnih parametrih, predvideno letno število ur obratovanja in geografsko lokacijo mest. Navedeni podatki se objavijo ob upoštevanju njihove morebitne občutljivosti.

13. Države članice na podlagi harmoniziranih referenčnih vrednosti izkoristkov iz Priloge III, točka (d), zagotovijo, da je mogoče potrditi izvor električne energije, proizvedene v sproizvodnji z visokim izkoristkom, na podlagi objektivnih, preglednih in nediskriminatornih meril, ki jih določi posamezna država članica. Države članice zagotovijo, da je zadevno potrdilo o izvoru skladno z zahtevami, določenimi v Prilogi XII, in da so vanj vključene vsaj informacije iz navedene priloge. Države članice vzajemno priznajo svoja potrdila o izvoru izključno kot dokazilo o informacijah iz tega odstavka.

Vsaka zavrnitev, da bi se potrdilo o izvoru priznalo kot takšno dokazilo, zlasti zaradi preprečevanja goljufije, mora temeljiti na objektivnih, preglednih in nediskriminatornih merilih. Države članice uradno obvestijo Komisijo o takšni zavrnitvi in jo utemeljijo. V primeru, da se priznanje potrdila o izvoru zavrne, lahko Komisija sprejme odločitev, da bo stran, ki je potrdilo zavrnila, prisilila k njegovemu priznanju, zlasti na podlagi objektivnih, preglednih in nediskriminatornih meril, na katerih takšno priznanje temelji.

14. Države članice zagotovijo, da se vsaka razpoložljiva podpora soproizvodnji pogojuje s tem, da proizvedena električna energija izvira iz soproizvodnje z visokim izkoristkom in se odvečna toplota učinkovito izkorišča za doseganje prihrankov primarne energije. Za javno podporo soproizvodnji ter proizvodnji in omrežjem za daljinsko ogrevanje veljajo pravila o državni pomoči, kadar je ustrezno.

Člen 27

Pretvorba, prenos in distribucija energije

1. Nacionalni regulativni organi za energetiko pri izvajanju regulativnih nalog, določenih v direktivah 2009/73/EC in (EU) 2019/944, glede odločitev o delovanju plinske in električne infrastrukture, tudi glede odločitev o omrežnih tarifah, uporabljajo načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“ v skladu s členom 3 te direktive. Nacionalni regulativni organi za energetiko lahko poleg načela „energetska učinkovitost na prvem mestu“ upoštevajo tudi stroškovno učinkovitost, učinkovitost sistema, zanesljivost oskrbe in povezanost trgov, hkrati pa omogočijo nadaljnje doseganje podnebnih ciljev EU in trajnostnost, kot je določeno v členu 18 Uredbe (EU) 2019/943 in členu 13 Uredbe (ES) št. 715/2009.

2. Države članice zagotovijo, da operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov za plin in električno energijo pri svojih odločitvah o načrtovanju in razvoju omrežja ter naložbah uporabljajo načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“ v skladu s členom 3 te direktive. Nacionalni regulativni organi ali drugi imenovani nacionalni organi preverijo, ali se z metodologijo, ki jo uporabljajo operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov, ocenjujejo alternativne možnosti pri analizi stroškov in koristi ter ali se pri tem upoštevajo širše koristi rešitev energetske učinkovitosti, prožnost na strani povpraševanja in naložb v sredstva, ki prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb. Nacionalni regulativni organi in drugi imenovani organi pri odobritvi, preverjanju ali spremljanju projektov operaterjev prenosnih in distribucijskih sistemov ter njihovih načrtov za razvoj omrežja v skladu s členom 22 Direktive 2009/73/ES ter členom 32(3) in členom 51 Direktive (EU) 2019/944 preverijo tudi, ali ti operaterji izvajajo načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“. Nacionalni regulativni organi lahko v tesnem sodelovanju z operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov, ki lahko delijo svoje ključno tehnično strokovno znanje, zagotovijo metodologije in smernice o tem, kako oceniti alternativne možnosti pri analizi stroškov in koristi.

3. Države članice zagotovijo, da operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov spremljajo in količinsko opredelijo skupni obseg izgub v omrežju ter, kadar je to tehnično in finančno izvedljivo, omrežja optimizirajo in izboljšajo njihovo učinkovitost. Operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov o teh ukrepih in pričakovanih prihrankih energije zaradi zmanjšanja izgub v omrežju poročajo nacionalnemu regulativnemu organu. Države članice zagotovijo, da operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov ocenjujejo ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti glede na svoje obstoječe sisteme za prenos ali distribucijo plina ali električne energije in da izboljšujejo energetska učinkovitost pri zasnovi in obratovanju infrastrukture, zlasti v smislu vzpostavitve pametnega omrežja. Države članice s predpisi, ki temeljijo na spodbudah, spodbujajo operaterje prenosnih in distribucijskih sistemov k razvoju inovativnih rešitev za izboljšanje energetske učinkovitosti obstoječih in prihodnjih sistemov skladno s tarifnimi načeli iz člena 18 Uredbe (EU) 2019/943 in člena 13 Uredbe (ES) št. 715/2009.

4. Nacionalni regulativni organi za energetiko v letno poročilo, pripravljeno v skladu s členom 41 Direktive 2009/73/ES in členom 59(1), točka (i), Direktive (EU) 2019/944, vključijo poseben oddelek o napredku pri izboljšanju energetske učinkovitosti v zvezi z obratovanjem infrastrukture za plin in električno energijo. V teh poročilih nacionalni regulativni organi za energetiko podajo oceno celotnega izkoristka pri obratovanju infrastrukture za plin in električno energijo, navedejo ukrepe, ki so jih izvedli operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov, in, kadar je ustrezno, podajo priporočila za izboljšanje energetske učinkovitosti, vključno s stroškovno učinkovitimi alternativami, ki zmanjšujejo konično obremenitev in skupno porabo električne energije.

5. Države članice za električno energijo zagotovijo, da so v zvezi z regulacijo omrežja in omrežnimi tarifami izpolnjena merila iz Priloge XIII, pri čemer se upoštevajo omrežni kodeksi in smernice, oblikovani v skladu z Uredbo (EU) 2019/943, ter obveznost iz člena 59(7), točka (a), Direktive (EU) 2019/944, da se omogoči izvedba potrebnih naložb v omrežja na način, ki zagotavlja vzdržnost omrežij.
6. Države članice lahko dovolijo, da so v sistemih in tarifnih strukturah dovoljene sestavine s socialnim ciljem za prenos in distribucijo energije iz omrežij, če vsi moteči vplivi na sistem prenosa in distribucije ostanejo na potrebni minimalni ravni ter niso nesorazmerni s socialnim ciljem.
7. Nacionalni regulativni organi zagotovijo, da se v tarifah za prenos in distribucijo odstranijo spodbude, ki negativno vplivajo na energetske učinkovitost proizvodnje, prenosa, distribucije in dobave električne energije in plina. Države članice zagotovijo, da sta zasnova infrastrukture in obratovanje obstoječe infrastrukture učinkovita v skladu z Uredbo (EU) 2019/943 ter da tarife omogočajo odzivanje na povpraševanje.
8. Operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov izpolnjujejo Prilogo XIV.
9. Kadar je primerno, lahko državni regulativni organi zahtevajo, da operaterji prenosnega sistema in distribucijskega sistema z zmanjševanjem stroškov za vzpostavitev povezave in uporabo sistema spodbujajo postavitve obratov za soproizvodnjo z visokim izkoristkom v bližini območij povpraševanja po toploti.
10. Države članice lahko proizvajalcem električne energije iz soproizvodnje z visokim izkoristkom, ki se želijo priključiti v omrežje, dovolijo, da objavijo razpis za dela, povezana s priključitvijo v omrežje.
11. Pri pripravi poročil v skladu z Direktivo 2010/75/EU države članice brez poseganja v člen 9(2) navedene direktive preučijo možnost vključitve informacij o ravneh energetske učinkovitosti obratov, v katerih poteka izgorevanje goriva, s skupno nazivno vhodno toplotno močjo 50 MW ali več na podlagi ustreznih in najboljših razpoložljivih tehnologij, razvitih v skladu z Direktivo 2010/75/EU.

POGLAVJE VI

HORIZONTALNE DOLOČBE

Člen 28

Razpoložljivost sistemov kvalifikacij, akreditacij in potrjevanja

1. Države članice vzpostavijo mrežo, ki zagotavlja ustrezno raven kompetenc za poklice na področju energetske učinkovitosti, ki ustrezajo potrebam trga. Države članice v tesnem sodelovanju s socialnimi partnerji zagotovijo, da so na razpolago sistemi potrjevanja ali enakovredni sistemi kvalifikacij, po potrebi tudi primerni programi usposabljanja za poklice na področju energetske učinkovitosti, vključno s ponudniki energetskih storitev, ponudniki energetskih pregledov, energetskimi upravljavci, neodvisnimi strokovnjaki, inštalaterji elementov stavb iz Direktive 2010/31/EU in ponudniki celovitih prenovitvenih del, ter da so ti sistemi in programi zanesljivi in prispevajo k splošnim ciljem razogleditve Unije.

Države članice zagotovijo, da so ponudniki sistemov potrjevanja ali enakovrednih sistemov kvalifikacij, po potrebi vključno s primernimi programi usposabljanja, akreditirani v skladu z Uredbo (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁷⁾ ali odobreni v skladu z usklajeno nacionalno zakonodajo ali standardi.

⁽⁴⁷⁾ Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93 (UL L 218, 13.8.2008, str. 30).

2. Države članice spodbujajo sodelovanje v programih potrjevanja in usposabljanja ter izobraževanja, da za poklice na področju energetske učinkovitosti zagotovijo primerno raven kompetenc, ki ustrezajo potrebam trga.
3. Komisija do 11. oktobra 2024:
 - (a) v sodelovanju s skupino strokovnjakov, ki jih imenujejo države članice, vzpostavi okvir ali zasnuje kampanjo, da bi se več ljudi odločilo za poklic na področju energetske učinkovitosti, ob hkratnem zagotavljanju spoštovanja načela nediskriminacije;
 - (b) oceni izvedljivost vzpostavitve enotne platforme za dostop, pri čemer se po možnosti opre na obstoječe pobude, da bi državam članicam nudila podporo pri določanju njihovih ukrepov za zagotovitev ustrezne ravni usposobljenih strokovnjakov, ki so potrebni, da bi sledili napredku na področju energetske učinkovitosti ter uresničili podnebne in energetske cilje Unije. Platforma bi združevala strokovnjake iz držav članic, socialne partnerje, izobraževalne ustanove, akademske kroge in druge ustrezne deležnike ter bi spodbujala in uveljavljala najboljšo prakso na področju sistemov kvalifikacij in programov usposabljanja, da bi z zagotovitvijo več strokovnjakov za energetske učinkovitost ter s prekvalifikacijo ali izpopolnjevanjem obstoječih strokovnjakov zadostili potrebam trga.
4. Države članice zagotovijo, da so v okviru nacionalnih sistemov potrjevanja ali enakovrednih sistemov kvalifikacij, po potrebi vključno s programi usposabljanja, upoštevani obstoječi evropski in mednarodni standardi na področju energetske učinkovitosti.
5. Države članice objavijo sisteme potrjevanja, enakovredne sisteme kvalifikacij ali primerne programe usposabljanja iz odstavka 1 ter v zvezi s primerjavami med sistemi in njihovim priznavanjem sodelujejo med seboj in s Komisijo.

Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe, s katerimi odjemalce seznani, da so na razpolago sistemi iz člena 29(1).

6. Države članice do 31. decembra 2024 in nato vsaj vsaka štiri leta ocenijo, ali sta ponudnikom energetskih storitev, energetskim pregledovalcem, energetskim upravljavcem, neodvisnim strokovnjakom, inštalaterjem elementov stavb iz Direktive 2010/31/EU in ponudnikom celovitih prenovitvenih del prek sistema zagotovljena potrebna raven kompetenc in enak dostop za vse posameznike v skladu z načelom nediskriminacije. Države članice ocenijo tudi vrzel med razpoložljivimi in potrebnimi strokovnjaki. Države članice oceno in priporočila, pripravljena na njeni podlagi, objavijo ter jih predložijo prek e-platforme, vzpostavljene v skladu s členom 28 Uredbe (EU) 2018/1999.

Člen 29

Energetske storitve

1. Države članice spodbujajo trg energetskih storitev in dostop MSP do njega tako, da razširjajo jasne in lahko dostopne informacije o:
 - (a) razpoložljivih pogodbah o energetskih storitvah in klavzulah, ki bi morale biti vključene v takšne pogodbe, da se zagotovijo prihranki energije in pravice končnih odjemalcev;
 - (b) finančnih instrumentih, spodbudah, nepovratnih sredstvih, obnovljivih skladih, jamstvih, sistemih zavarovanja in posojilih v podporo projektom o storitvah energetske učinkovitosti;
 - (c) razpoložljivih ponudnikih energetskih storitev, kot so podjetja za energetske storitve, ki so kvalificirani ali potrjeni, ter njihovih kvalifikacijah ali potrjevanju v skladu s členom 28;
 - (d) razpoložljivih metodologijah spremljanja in preverjanja ter shemah kontrole kakovosti.
2. Države članice spodbujajo razvoj oznak kakovosti, med drugim tistih, ki jih podeljujejo poklicna združenja, po potrebi na podlagi evropskih ali mednarodnih standardov.

3. Države članice objavljajo in redno posodablajo seznam razpoložljivih ponudnikov energetskih storitev, ki so kvalificirani ali potrjeni, in njihovih kvalifikacij ali potrdil v skladu s členom 28 ali dajo na razpolago povezavo, na kateri lahko ponudniki energetskih storitev objavljajo zadevne informacije.

4. Države članice spodbujajo in zagotavljajo uporabo pogodbenega zagotavljanja prihranka energije pri prenovi velikih stavb, ki so v lasti javnih organov, kadar je to tehnično in ekonomsko izvedljivo. Pri prenovi velikih nestanovanjskih stavb s skupno uporabno tlorisno površino nad 750 m² države članice zagotovijo, da javni organi ocenijo izvedljivost uporabe pogodbenega zagotavljanja prihranka energije in drugih energetskih storitev, ki omogočajo učinkovitost.

Države članice lahko javne organe spodbujajo, da pogodbeno zagotavljanje prihranka energije kombinirajo z razširjenimi energetskimi storitvami, tudi odzivanjem na povpraševanje in shranjevanjem, da bi s stalnim spremljanjem, učinkovitim delovanjem in vzdrževanjem zagotovile prihranke energije in ohranjale že dosežene rezultate.

5. Države članice podpirajo javni sektor pri sprejemanju ponudb za energetske storitve, zlasti za izvedbo prenove stavb tako, da:

- (a) zagotavljajo vzorčne pogodbe za pogodbeno zagotavljanje prihranka energije, ki vsebujejo vsaj točke, naštet v Prilogi XV, in upoštevajo obstoječe evropske ali mednarodne standarde, razpoložljive smernice za razpisne postopke in Eurostatov priročnik za statistično obravnavo pogodb o zagotavljanju prihranka energije v računih države;
- (b) zagotavljajo informacije o najboljših praksah pri pogodbenem zagotavljanju prihranka energije, vključno z analizo stroškov in koristi, za katero je uporabljen pristop celotnega življenjskega kroga, če je takšna analiza na voljo;
- (c) promovirajo podatkovno bazo izvedenih in tekočih projektov pogodbenega zagotavljanja prihranka energije, ki zajema projekcije prihrankov energije in dosežene prihranke energije, in javnosti omogočijo dostop do nje.

6. Države članice podpirajo pravilno delovanje trga energetskih storitev z naslednjimi ukrepi:

- (a) določijo eno ali več kontaktnih točk, pri katerih lahko končni odjemalci dobijo informacije iz odstavka 1, in objavijo podatke o njih;
- (b) odpravljajo regulativne in neregulativne ovire, ki upočasnjujejo uvedbo pogodbenega zagotavljanja prihranka energije in drugih vzorčnih storitev za energetske učinkovitost, namenjenih določitvi ali izvedbi ukrepov za prihrankov energije oziroma obojemu;
- (c) vzpostavijo in spodbujajo vlogo svetovalnih organov in neodvisnih tržnih posrednikov, tudi točk VEM ali podobnih mehanizmov za spodbujanje razvoja trga na strani povpraševanja in ponudbe, ter javnosti in tržnim akterjem omogočijo dostop do informacij o teh podpornih mehanizmihih.

7. Države članice lahko za podporo ustreznega delovanja trga energetskih storitev vzpostavijo poseben mehanizem ali določijo varuha za zagotovitev učinkovite obravnave pritožb in alternativnega reševanja sporov, ki izhajajo iz pogodb o energetskih storitvah in pogodb o zagotavljanju prihranka energije.

8. Države članice zagotovijo, da se distributerji energije, operaterji distribucijskega sistema in podjetja za maloprodajo energije vzdržijo vseh dejavnosti, ki bi lahko ovirale povpraševanje po energetskih storitvah in njihovo zagotavljanje ali izvajanje ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti ali ki bi zadrževale razvoj trgov takih storitev ali ukrepov, vključno z zaprtjem trga za konkurente ali zlorabo prevladujočega položaja.

Člen 30

Nacionalni sklad za energetske učinkovitost, financiranje in tehnična podpora

1. Države članice brez poseganja v člena 107 in 108 PDEU omogočajo vzpostavitev finančnih mehanizmov ali uporabo obstoječih mehanizmov za ukrepe za izboljšanje energetske učinkovitosti, tako da bodo dosežene največje možne koristi financiranja iz različnih virov ter kombinacije nepovratnih sredstev, finančnih instrumentov in tehnične pomoči.

2. Kadar je primerno, Komisija neposredno ali prek finančnih institucij pomaga državam članicam pri oblikovanju tako finančnih mehanizmov kot instrumentov za pomoč pri razvoju projektov na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni s ciljem povečati naložbe v energetske učinkovitost v različnih sektorjih ter zaščititi in krepiti moč ljudi, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcev, ljudi iz gospodinjstev s nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudi, ki živijo v socialnih stanovanjih, tudi z vključitvijo vidika enakosti, da ne bi bil nihče prezrt.

3. Države članice sprejmejo ukrepe, s katerimi promovirajo posojilne produkte na področju energetske učinkovitosti, kot so zelene hipoteke in zelena posojila, tako zavarovani kot nezavarovani, ter zagotovijo, da je njihova ponudba s strani finančnih institucij široka in nediskriminatorska ter da so dostopni in razpoznavni za odjemalce. Države članice sprejmejo ukrepe za omogočanje lažjega izvajanja shem financiranja preko računov in financiranja preko davkov, pri čemer upoštevajo smernice Komisije, predložene v skladu z odstavkom 10. Države članice zagotovijo, da banke in druge finančne institucije dobijo informacije o možnostih udeležbe pri financiranju ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti, tudi z ustanovitvijo javno-zasebnih partnerstev. Države članice spodbujajo vzpostavljane jamstvenih shem za posojila za naložbe v energetske učinkovitost.

4. Države članice brez poseganja v člena 107 in 108 PDEU spodbujajo vzpostavitev shem finančne pomoči, da bi povečali uporabo ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti za obsežno prenovo sistemov individualnega in daljinskega ogrevanja in hlajenja.

5. Države članice spodbujajo vzpostavitev lokalnega strokovnega znanja in tehnične pomoči, kadar je ustrezno, v okviru obstoječih mrež in objektov, z namenom svetovanja o najboljših praksah pri razogljičenju lokalnega daljinskega ogrevanja in hlajenja, kot je dostop do namenske finančne podpore.

6. Komisija spodbuja izmenjavo najboljših praks med pristojnimi nacionalnimi ali regionalnimi organi, med drugim prek letnih srečanj regulativnih organov, javnih podatkovnih baz z informacijami o izvajanju ukrepov v državah članicah ter primerjav med državami.

7. Da se mobilizirajo zasebna finančna sredstva za ukrepe za energetske učinkovitost in energetske prenove ter prispeva k doseganju ciljev Unije glede energetske učinkovitosti in nacionalnih prispevkov na podlagi člena 4 te direktive in ciljev Direktive 2010/31/EU, Komisija vodi dialog z javnimi in zasebnimi finančnimi institucijami, pa tudi z ustreznimi specifičnimi sektorji, in sicer da se pripravi načrt za potrebe in potencialne ukrepe.

8. Ukrepi iz odstavka 7 vključujejo naslednje elemente:

- (a) mobilizacijo kapitalskih naložb v energetske učinkovitost z upoštevanjem širših učinkov, ki jih imajo prihranki energije;
- (b) olajšanje izvajanja namenskih finančnih instrumentov in shem financiranja za energetske učinkovitost v ustreznem obsegu, ki jih bodo vzpostavile finančne institucije;
- (c) zagotavljanje kakovostnejših podatkov o energetske učinkovitosti in finančni uspešnosti, tako da se:
 - (i) podrobneje preuči, kako bi lahko naložbe v energetske učinkovitost povečale vrednost temeljnih sredstev;
 - (ii) podprejo študije za oceno monetizacije koristi naložb v energetske učinkovitost, ki niso povezane z energijo.

9. Države članice za namene mobiliziranja zasebnih finančnih sredstev za ukrepe za energetske učinkovitost in energetske prenove v okviru izvajanja te direktive:

- (a) preučijo, kako bi lahko boljše izkoristile sisteme upravljanja z energijo in energetske preglede iz člena 11, da bi vplivale na sprejemanje odločitev;

- (b) optimalno izkoristijo možnosti in orodja, ki so na voljo v proračunu Unije ter predlagana v pobudi za pametno financiranje pametnih stavb in v sporočilu Komisije z dne 14. oktobra 2020 z naslovom „Val prenove za Evropo – ekologizacija stavb, ustvarjanje delovnih mest, izboljšanje življenj“.

10. Komisija do 31. decembra 2024 pripravi smernice za države članice in tržne akterje o spodbujanju zasebnih naložb.

Namen smernic je državam članicam in tržnim akterjem pomagati pri pripravi in izvajanju naložb v energetske učinkovitost, med drugim v različnih programih Unije, v njih pa so predlagani ustrezni finančni mehanizmi in inovativne finančne rešitve s kombinacijo nepovratnih sredstev, finančnih instrumentov in pomoči pri razvoju projektov, s katerimi bi povečali obseg obstoječih pobud in uporabili programe Unije kot katalizator za okrepitev in aktiviranje zasebnega financiranja.

11. Države članice lahko ustanovijo nacionalni sklad za energetske učinkovitost. Namen tega sklada je izvajati ukrepe za energetske učinkovitost kot podporo državam članicam pri doseganju njihovih nacionalnih prispevkov k energetske učinkovitosti in njihovih okvirnih načrtanih potekov iz člena 4(2). Nacionalni sklad za energetske učinkovitost se lahko vzpostavi kot namenski sklad v okviru obstoječega nacionalnega instrumenta za spodbujanje kapitalskih naložb. Nacionalni sklad za energetske učinkovitost se lahko financira s prihodki iz dražb pravic v skladu z EU ETS v stavbnem in prometnem sektorju.

12. Kadar države članice ustanovijo nacionalne sklade za energetske učinkovitost, kot je navedeno v odstavku 11 tega člena, vzpostavijo finančne instrumente, vključno z javnimi jamstvi, da bi povečale število zasebnih naložb v energetske učinkovitost ter posojilnih produktov in inovativnih shem na področju energetske učinkovitosti iz odstavka 3 tega člena. Nacionalni sklad za energetske učinkovitost v skladu s členom 8(3) in členom 24 podpira prednostno izvajanje ukrepov pri ljudeh, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcih, ljudeh iz gospodinjstev z nizkimi dohodki in, kadar je ustrezno, ljudeh, ki živijo v socialnih stanovanjih. Ta podpora vključuje financiranje ukrepov za energetske učinkovitost za MSP, da bi okrepili in aktivirali zasebno financiranje MSP.

13. Države članice lahko dopustijo, da javni organi izpolnijo obveznosti, določene v členu 6(1), z letnimi prispevki v nacionalni sklad za energetske učinkovitost, ki so enakovredni znesku naložb, potrebnih za izpolnitev teh obveznosti.

14. Države članice lahko zavezancem omogočijo, da svoje obveznosti, določene v členu 8(1) in (4), izpolnijo tako, da v nacionalni sklad za energetske učinkovitost vsako leto prispevajo znesek, ki je enak znesku naložb, potrebnih za izpolnitev teh obveznosti.

15. Države članice lahko svoje prihodke od dodeljenih letnih emisij v skladu z Odločbo št. 406/2009/ES uporabijo za razvoj inovativnega financiranja za izboljšanje energetske učinkovitosti.

16. Komisija oceni uspešnost in učinkovitost javne finančne podpore za energetske učinkovitost na ravni Unije in na nacionalni ravni ter zmogljivost držav članic za povečanje števila zasebnih naložb v energetske učinkovitost, pri tem pa upošteva potrebe po javnem financiranju, izražene v nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih. Komisija oceni, ali bi lahko mehanizem za energetske učinkovitost na ravni Unije, katerega cilj bi bil zagotoviti jamstvo Unije, njeno tehnično pomoč in njena povezana nepovratna sredstva, da bi omogočili izvajanje finančnih instrumentov, ter za sisteme financiranja in podpore na nacionalni ravni na stroškovno učinkovit način podpiral doseganje ciljev Unije glede energetske učinkovitosti in njene podnebne cilje, ter, če je primerno, predlaga vzpostavitev tovrstnega mehanizma.

V ta namen Komisija do 30. marca 2024 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, kadar je primerno, skupaj z zakonodajnimi predlogi.

17. Države članice do 15. marca 2025 in nato vsaki dve leti kot del svojega celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega poročila o napredku, predloženega na podlagi člena 17 in v skladu s členom 21 Uredbe (EU) 2018/1999, Komisiji sporočijo naslednje podatke:

- (a) obseg javnih naložb v energetska učinkovitost in povprečni faktor vzvoda, dosežen z javnim financiranjem, ki podpira ukrepe za energetska učinkovitost;
- (b) obseg posojilnih produktov na področju energetske učinkovitosti, razlikujoč med različnimi produkti;
- (c) po potrebi nacionalne programe financiranja, vzpostavljene za pospešitev uporabe ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti in najboljših praks, ter inovativne finančne sheme za energetska učinkovitost.

Zaradi lažje priprave poročila iz prvega pododstavka tega odstavka Komisija zahteve iz navedenega pododstavka vključi v skupno predlogo, določeno v izvedbenih aktih, sprejetih na podlagi člena 17(4) Uredbe (EU) 2018/1999.

18. Države članice za namene izpolnjevanja obveznosti iz odstavka 17, točka (b), in brez poseganja v dodatne nacionalne ukrepe upoštevajo obstoječe obveznosti finančnih institucij glede razkritja, med drugim:

- (a) pravila glede razkritja za kreditne institucije iz Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2178 ⁽⁴⁸⁾;
- (b) zahteve glede razkritja okoljskih, socialnih in upravljavskih tveganj v skladu s členom 449a Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁹⁾.

Za lažje zbiranje in združevanje podatkov o obsegu posojilnih produktov na področju energetske učinkovitosti za namene izpolnjevanja obveznosti iz odstavka 17, točka (b), Komisija do 15. marca 2024 za države članice pripravi smernice o ureditvah za dostop do podatkov o obsegu posojilnih produktov na področju energetske učinkovitosti na nacionalni ravni ter za njihovo zbiranje in združevanje.

Člen 31

Faktorji pretvorbe in faktorji primarne energije

1. Za primerjavo prihrankov energije in pretvorbo v primerljivo enoto se uporabijo spodnje kurilne vrednosti iz Priloge VI k Uredbi (EU) 2018/2066 in faktorji primarne energije, določeni v odstavku 2 tega člena, razen če je upravičena uporaba drugih vrednosti ali faktorjev.
2. Faktor primarne energije se uporabi, kadar so prihranki energije izračunani v smislu primarne energije s pristopom od spodaj navzgor na podlagi porabe končne energije.
3. Za prihranke električne energije v kWh države članice uporabijo koeficient, da lahko točno izračunajo dosežene prihranke primarne energije. Države članice uporabijo privzeti koeficient 1,9, razen če po lastni presoji na podlagi upravičenih nacionalnih okoliščin določijo drugačen koeficient.
4. Za prihranke drugih nosilcev energije v kWh države članice uporabijo koeficient, da lahko točno izračunajo dosežene prihranke primarne energije.
5. Kadar države članice določijo lasten koeficient kot privzeto vrednost, podano v skladu s to direktivo, ga določijo s pregledno metodologijo na podlagi nacionalnih, regionalnih ali lokalnih okoliščin, ki vplivajo na porabo primarne energije. Te okoliščine se utemeljijo, so preverljive ter temeljijo na objektivnih in nediskriminatornih merilih.

⁽⁴⁸⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2178 z dne 6. julija 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo vsebine in prikaza informacij, ki jih morajo razkriti podjetja, za katera se uporablja člen 19a ali 29a Direktive 2013/34/EU, o okoljsko trajnostnih gospodarskih dejavnostih, ter metodologije za izpolnjevanje te obveznosti razkritja (UL L 443, 10.12.2021, str. 9).

⁽⁴⁹⁾ Uredba (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L 176, 27.6.2013, str. 1).

6. Države članice pri določitvi lastnega koeficienta upoštevajo mešanico virov energije, vključeno v posodobitev njihovih celovitih nacionalnih energetske in podnebne načrtov, predloženih v skladu s členom 14(2) Uredbe (EU) 2018/1999, in njihove poznejše celovite nacionalne energetske in podnebne načrte, ki jih priglasi Komisija v skladu s členom 3 ter členi 7 do 12 navedene uredbe. Če države članice odstopajo od privzete vrednosti, Komisiji uradno sporočijo koeficient, ki ga uporabljajo, skupaj z metodologijo izračuna in osnovnimi podatki, v navedeni posodobitvi in poznejših načrtih.

7. Do 25. decembra 2026 in nato vsaka štiri leta Komisija spremeni privzete koeficiente na podlagi dejansko evidentiranih podatkov. Te spremembe se izvedejo ob upoštevanju njihovih učinkov na pravo Unije, kot sta Direktiva 2009/125/ES in Uredba (EU) 2017/1369.

POGLAVJE VII

KONČNE DOLOČBE

Člen 32

Kazni

Države članice določijo pravila o kaznih, ki se uporabljajo za kršitve nacionalnih določb, sprejetih na podlagi te direktive, in sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se te kazni izvajajo. Te kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Države članice o teh pravilih in ukrepih uradno obvestijo Komisijo do 11. oktobra 2025, in jo brez odlašanja uradno obvestijo o vsakršni naknadni spremembi, ki nanje vpliva.

Člen 33

Delegirani akti

1. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 34, da se pregledajo harmonizirane referenčne vrednosti izkoristkov iz Uredbe (EU) 2015/2402.
2. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 34 za spreminjanje te direktive s prilagoditvijo vrednosti, metod za izračun, privzetih koeficientov primarne energije in zahtev iz člena 31 ter prilog II, III, V, VIII do XII in XIV tehničnemu napredku.
3. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 34 za dopolnitev te direktive z vzpostavitvijo, po posvetovanju z ustreznimi deležniki, skupne sheme Unije za ocenjevanje trajnostnosti podatkovnih centrov na ozemlju EU. Komisija prvi tovrstni delegirani akt sprejme do 31. decembra 2023. V skupni shemi Unije se opredeli pojem „kazalniki trajnostnosti podatkovnega centra“ ter določijo ključni kazalniki uspešnosti in metodologija za njihovo merjenje.

Člen 34

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 33 se prenese na Komisijo za obdobje petih let od 10. oktobra 2023. Komisija pripravi poročilo o prenosu pooblastila najpozneje devet mesecev pred koncem petletnega obdobja. Prenos pooblastila se samodejno podaljšuje za enako dolga obdobja, razen če Evropski parlament ali Svet nasprotuje temu podalšanju najpozneje tri mesece pred koncem vsakega obdobja.

3. Prenos pooblastila iz člena 33 lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 33, začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 35

Pregled in spremljanje izvajanja

1. Komisija v svojem poročilu o stanju energetske unije, predloženem na podlagi člena 35 Uredbe (EU) 2018/1999, poroča o delovanju trga ogljika v skladu s členom 35(1) in členom 35(2), točka (c), navedene uredbe, pri tem pa upošteva učinke izvajanja te direktive.
2. Komisija do 31. oktobra 2025 in nato vsaka štiri leta oceni obstoječe ukrepe za povečanje energetske učinkovitosti in razogljičenja v ogrevanju in hlajenju. Pri navedeni oceni upošteva vse naslednje:
 - (a) gibanja glede energetske učinkovitosti in emisij TGP v ogrevanju in hlajenju, tudi v daljinskem ogrevanju in hlajenju;
 - (b) medsebojne povezave med sprejetimi ukrepi;
 - (c) spremembe energetske učinkovitosti in emisij TGP v ogrevanju in hlajenju;
 - (d) obstoječe in načrtovane politike in ukrepe za energetske učinkovitost ter politike in ukrepe za zmanjšanje emisij TGP na ravni Unije in nacionalni ravni;
 - (e) ukrepe, ki so jih države članice navedle v svojih celovitih ocenah v skladu s členom 25(1) te direktive in jih uradno sporočile v skladu s členom 17(1) Uredbe (EU) 2018/1999.

Komisija do 31. oktobra 2025 in nato vsaka štiri leta Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o tej oceni, ki mu, če je primerno, predlaga ukrepe za zagotovitev doseganja podnebnih in energetskih ciljev Unije.

3. Države članice v skladu s splošnimi načeli iz Priloge II Komisiji vsako leto do 30. aprila predložijo statistične podatke o nacionalni proizvodnji električne energije in toplote iz soproizvodnje z visokim in nizkim izkoristkom v primerjavi skupnimi zmogljivostmi za proizvodnjo toplote in električne energije. Države članice predložijo tudi letne statistične podatke o zmogljivostih za proizvodnjo toplote in električne energije iz soproizvodnje in o gorivih za soproizvodnjo ter proizvodnji in zmogljivostih daljinskega ogrevanja in hlajenja v primerjavi s skupnimi zmogljivostmi za proizvodnjo toplote in električne energije. Države članice predložijo statistične podatke o prihrankih primarne energije, doseženih z uporabo soproizvodnje, v skladu z metodologijo iz Priloge III.

4. Komisija do 1. januarja 2021 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo na podlagi ocene možnosti za energetske učinkovitost pri spremembi, pretvorbi, prenosu, prevozu in hrambi energije, ki mu, kadar je primerno, priloži zakonodajne predloge.

5. Komisija ob upoštevanju sprememb določb v zvezi z maloprodajnim trgov iz Direktive 2009/73/ES do 31. decembra 2021 izvede oceno določb o merjenju in obračunavanju zemeljskega plina ter obveščanju njegovih odjemalcev in o tem Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, da bi se te določbe uskladile, kadar je primerno, z zadevnimi določbami za električno energijo v Direktivi (EU) 2019/944, s čimer bi okrepili varstvo potrošnikov, končnim odjemalcem pa omogočili bolj pogosto prejemanje jasnih in posodobljenih informacij o njihovi porabi zemeljskega plina in uravnavanje lastne porabe energije. Komisija čim prej po predložitvi tega poročila po potrebi sprejme zakonodajne predloge.

6. Komisija do 31. oktobra 2022 oceni, ali je Unija dosegla krovne cilje povečanja energetske učinkovitosti za leto 2020.

7. Komisija do 28. februarja 2027 in nato vsakih pet let oceni izvajanje te direktive ter o tem Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo.

Ta ocena vključuje:

- (a) oceno splošne učinkovitosti te direktive in ali je potrebno, da se v skladu s cilji Pariškega sporazuma in ob upoštevanju razvoja v gospodarstvu in na področju inovacij nadalje prilagodi politika Unije glede energetske učinkovitosti.
- (b) podrobno oceno skupnega makroekonomskega učinka te direktive, s poudarkom na vplivih na energetske varnost Unije, cene energije, zmanjšanje energetske revščine, gospodarsko rast, konkurenčnost, ustvarjanje delovnih mest, stroške mobilnosti in kupno moč gospodinjstev;
- (c) oceno krovne ciljne vrednosti Unije glede energetske učinkovitosti za leto 2030 iz člena 4(1), da bi jih popravila navzgor, če bi se zaradi gospodarskega ali tehnološkega razvoja bistveno znižali stroški ali kadar bi bilo to potrebno, zato da bi Unija glede razogljičenja dosegla cilje za leto 2040 ali 2050 ali izpolnila svoje mednarodne zaveze;
- (d) navedbo, ali bi morale države članice še naprej dosegati nove letne prihranke v skladu s členom 8(1), prvi pododstavek, točka (b)(iv), za desetletna obdobja po letu 2030;
- (e) navedbo, ali bi morale države članice še naprej zagotavljati, da se vsako leto najmanj 3 % skupne tlorisne površine ogrevanih in/ali hlajenih stavb v lasti javnih organov prenove v skladu s členom 6(1), da bi revidirala stopnjo prenove v navedenem členu;
- (f) navedbo, ali bi morale države članice še naprej dosegati delež prihrankov energije pri ljudeh, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcih, in, kadar je ustrezno, ljudeh, ki živijo v socialnih stanovanjih, v skladu s členom 8(3) za desetletna obdobja po letu 2030;
- (g) navedbo, ali bi morale države članice še naprej dosegati zmanjšanje porabe končne energije v skladu s členom 5(1);
- (h) učinke te direktive na podpiranje gospodarske rasti, povečanje industrijske proizvodnje, uvajanje obnovljivih virov energije ali napredek pri prizadevanjih za podnebno nevtralnost.

Ocena prav tako zajema učinke na prizadevanja za elektrifikacijo gospodarstva in uvajanje vodika, vključno s tem, ali bi bilo mogoče upravičiti kakršno koli spremembo pri obravnavi čistih obnovljivih virov energije, ter kadar je primerno, vsebuje predlog rešitev za morebitne ugotovljene škodljive učinke.

Temu poročilu se priložijo podrobna ocena morebitne potrebe po spremembi te direktive zaradi regulativne poenostavitve in po potrebi predlogi nadaljnjih ukrepov.

8. Komisija do 31. oktobra 2032 oceni, ali je Unija dosegla krovni cilj povečanja energetske učinkovitosti za leto 2030.

Člen 36

Prenos

1. Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s členi 1, 2 in 3, členom 4(1) do (4), členom 4(5), prvi, drugi, četrti, peti in šesti pododstavek, členom 4(6) in (7), členi 5 do 11, členom 12(2) do (5), členi 21 do 25, členom 26(1), (2) in (4) do (14), členom 27, členom 28(1) do (5), členi 29 do 32 ter prilogami I, III, do VII, X, XI in XV do 11. oktobra 2025.

Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s členom 4(5), tretji pododstavek, členom 12(1), členom 26(3) in členom 28(6) do datumov, določenih v navedenih členih. Komisiji takoj sporočijo besedilo teh predpisov.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Vključijo tudi izjavo, da se v obstoječih zakonih in drugih predpisih sklicevanje na direktivo, razveljavljeno s to direktivo, šteje kot sklicevanje na to direktivo. Način sklicevanja in obliko izjave določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedilo temeljnih predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 37

Sprememba Uredbe (EU) 2023/955

V členu 2 Uredbe (EU) 2023/955 se točka 1 nadomesti z naslednjim:

„(1) ‚energetska revščina‘ pomeni energetska revščino, kot je opredeljena v členu 2, točka 52, Direktive (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta (*);

(*) Direktiva (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o energetske učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/955 (UL L 231, 20.9.2023, str. 1).“.

Člen 38

Razveljavitev

Direktiva 2012/27/EU, kakor je bila spremenjena z akti iz dela A Priloge XVI, se razveljavi z učinkom od 12. oktobra 2025, brez poseganja v obveznosti držav članic glede rokov za prenos v nacionalno pravo direktiv, ki so navedeni v delu B Priloge XVI.

Sklicevanja na razveljavljene direktive se štejejo za sklicevanja na to direktivo in se berejo v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge XVII.

Člen 39

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Členi 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 in 20 ter priloge II, VIII, IX, XII, XIII in XIV se uporabljajo od 12. oktobra 2025.

Člen 37 se uporablja od 30. junija 2024.

Člen 40

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Strasbourgu, 13. septembra 2023

Za Evropski parlament
predsednica
R. METSOLA

Za Svet
predsednik
J. M. ALBARES BUENO

PRILOGA I

NACIONALNI PRISPEVKI K CILJEM UNIJE ZA ENERGETSKO UČINKOVITOST ZA LETO 2030 V PORABI
KONČNE IN/ALI PRIMARNE ENERGIJE

1. Raven nacionalnih prispevkov se izračuna na podlagi okvirne formule:

$$FEC_{C2030} = C_{EU} (1 - Target) FEC_{B2030}$$

$$PEC_{C2030} = C_{EU} (1 - Cilj) PEC_{B2030}$$

pri čemer je C_{EU} korekcijski faktor, Target je raven posebne nacionalne ambicije in FEC_{B2030} PEC_{B2030} referenčni scenarij EU iz leta 2020, ki se uporablja kot izhodišče za leto 2030.

2. Okvirna formula v nadaljevanju predstavlja objektivna merila, ki odražajo faktorje iz člena 4(2), točke (d)(i) do (iv), vsako od njih pa se uporablja za določitev ravni posebne nacionalne ambicije v % (Cilj) in ima v formuli enak utežni faktor (0,25):
- (a) prispevek, odvisen od zgodnjega ukrepanja („ $F_{early-action}$ “)
 - (b) prispevek, odvisen od BDP na prebivalca („ F_{wealth} “);
 - (c) prispevek, odvisen od energetske intenzivnosti („ $F_{intensity}$ “);
 - (d) prispevek možnosti za stroškovno učinkovite prihranke energije („ $F_{potential}$ “).
3. $F_{early-action}$ se izračuna za vsako državo članico kot zmnožek njenih prihrankov energije in izboljšave energetske intenzivnosti, ki jo je dosegla posamezna država članica. Prihranki energije za vsako državo članico se izračunajo na podlagi zmanjšanja porabe energije (v toe) glede na zmanjšanje porabe energije v Uniji med triletnim povprečjem za obdobje 2007–2009 in triletnim povprečjem za obdobje 2017–2019. Izboljšava energetske intenzivnosti za vsako državo članico se izračuna na podlagi zmanjšanja energetske intenzivnosti (v toe/EUR) glede na zmanjšanje energetske intenzivnosti v Uniji med triletnim povprečjem za obdobje 2007–2009 in triletnim povprečjem za obdobje 2017–2019.
4. F_{wealth} se izračuna za vsako državo članico na podlagi njenega triletnega povprečnega Eurostatovega indeksa realnega BDP na prebivalca in triletnega povprečja Unije v obdobju 2017–2019, izraženega v paritetah kupne moči (PPP).
5. $F_{intensity}$ se izračuna za vsako državo članico na podlagi njenega triletnega povprečja indeksa končne energetske intenzivnosti (poraba končne ali primarne energije na realni BDP v PPP) in triletnega povprečja Unije v obdobju 2017–2019.
6. $F_{potential}$ se za vsako državo članico izračuna na podlagi prihrankov končne ali primarne energije po scenariju PRIMES MIX 55 % za leto 2030. Prihranki se izražajo glede na projekcije za leto 2030 iz referenčnega scenarija EU iz leta 2020.
7. Za vsako merilo iz točk 2(a)–(d) se uporabi spodnja in zgornja meja. Raven ambicij za faktorje F_{wealth} $F_{intensity}$ in $F_{potential}$ je omejena na 50 % in 150 % povprečne ravni ambicij Unije ob upoštevanju danega faktorja. Raven ambicij za faktor $F_{early-action}$ je omejena na 50 % in 100 % povprečne ravni ambicij Unije.
8. Če ni navedeno drugače, je vir vhodnih podatkov za izračun faktorjev Eurostat.

9. F_{total} se izračuna kot utežena vsota vseh štirih faktorjev ($F_{\text{early-action}}$, F_{wealth} , $F_{\text{intensity}}$ in $F_{\text{potential}}$). Ciljna vrednost se nato izračuna kot zmnožek skupnega faktorja F_{total} in ciljne vrednosti Unije.
 10. Komisija izračuna korekcijski faktor primarne in končne energije C_{EU} , ki se uporablja za prilagajanje vsote rezultatov formule za vse nacionalne prispevke k zadevnim ciljem Unije za leto 2030. Faktor C_{EU} je popolnoma enak za vse države članice.
-

PRILOGA II

SPLOŠNA NAČELA ZA IZRAČUN ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ SOPROIZVODNJE

Del I

Splošna načela

Vrednosti, ki se uporabljajo za izračun električne energije iz soproizvodnje, se določijo na podlagi pričakovanega ali dejanskega obratovanja naprave pri običajnih pogojih uporabe. Pri napravah za mikrosoproizvodnjo lahko izračun temelji na potrjenih vrednostih.

- (1) Proizvodnja električne energije iz soproizvodnje je enaka skupni letni proizvodnji električne energije naprave, merjeni pri izhodnih sponkah glavnih generatorjev, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
 - (a) pri napravah za soproizvodnjo tipov (2), (4), (5), (6), (7) in (8) iz dela II s celotnim letnim izkoristkom, ki ga določijo države članice, na ravni najmanj 75 %;
 - (b) pri napravah za soproizvodnjo tipov (1) in (3) iz dela II s celotnim letnim izkoristkom, ki ga določijo države članice, na ravni najmanj 80 %.
- (2) Pri napravah za soproizvodnjo s celotnim letnim izkoristkom pod vrednostjo iz točke (1)(a), tj. naprave za soproizvodnjo tipov (2), (4), (5), (6), (7) in (8) iz dela II, ali s celotnim letnim izkoristkom pod vrednostjo iz točke (1)(b), tj. naprave za soproizvodnjo tipov (1) in (3) iz dela II, se električna energija iz soproizvodnje izračuna po naslednji formuli:

$$E_{\text{CHP}} = H_{\text{CHP}} \cdot C$$

pri čemer:

E_{CHP} pomeni količino električne energije iz soproizvodnje

C pomeni razmerje med električno energijo in toploto;

H_{CHP} pomeni količino koristne toplote iz soproizvodnje (izračunane v ta namen kot skupna proizvodnja toplote minus katera koli toplota, proizvedena v ločenih kotlih ali z odvzemom sveže pare iz parnega generatorja, nameščenega pred turbino).

Izračun električne energije iz soproizvodnje temelji na dejanskem razmerju med električno energijo in toploto. Če dejansko razmerje med električno energijo in toploto naprave za soproizvodnjo ni znano, se lahko za naprave tipov (1), (2), (3), (4) in (5) iz dela II, zlasti za statistične namene, uporabijo naslednje privzete vrednosti, če je izračunana električna energija iz soproizvodnje manjša od skupne proizvodnje električne energije iz naprave ali njej enaka:

Tip naprave	Privzeto razmerje med električno energijo in toploto, C
Plinska turbina s kombiniranim ciklom z rekuperacijo toplote	0,95
Protitlačna parna turbina	0,45
Odjemno kondenzacijska parna turbina	0,45
Plinska turbina z rekuperacijo toplote	0,55
Motor z notranjim zgorevanjem	0,75

Če države članice za razmerja med električno energijo in toploto za naprave tipov (6), (7), (8), (9), (10) in (11) iz dela II uvedejo privzete vrednosti, se te vrednosti objavijo in sporočijo Komisiji.

- (3) Če se delež energijske vsebnosti vložka goriva v postopku soproizvodnje ponovno pridobi v kemikalijah in se reciklira, se lahko ta delež odšteje od vložka goriva pred izračunom celotnega izkoristka iz točk (1) in (2).

- (4) Države članice lahko določijo razmerje med električno energijo in toploto kot razmerje med električno energijo in koristno toploto pri obratovanju soproizvodnje z nižjo zmogljivostjo ter pri tem uporabijo obratovalne podatke določene naprave.
- (5) Države članice lahko za izračun s skladu s točkama (1) in (2) uporabijo druga poročevalna obdobja kot enoletno poročevalno obdobje.

Del II

Tehnologije za soproizvodnjo, ki jih zajema ta direktiva

- (1) Plinska turbina s kombiniranim ciklom z rekuperacijo toplote
- (2) Protitlačna parna turbina
- (3) Odjemno kondenzacijska parna turbina
- (4) Plinska turbina z rekuperacijo toplote
- (5) Motor z notranjim zgorevanjem
- (6) Mikroturbine
- (7) Stirlingovi motorji
- (8) Gorivne celice
- (9) Parni motorji
- (10) Motorji z organskim Rankinovým ciklom
- (11) Vse druge vrste tehnologije ali njihova kombinacija, ki zajema soproizvodnjo.

Države članice pri izvajanju in uporabi splošnih načel za izračun električne energije iz soproizvodnje uporabijo podrobne smernice, določene v Odločbi Komisije 2008/952/ES ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Odločba Komisije 2008/952/ES z dne 19. novembra 2008 o določitvi podrobnih smernic za izvajanje in uporabo Priloge II k Direktivi 2004/8/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 338, 17.12.2008, str. 55).

PRILOGA III

METODOLOGIJA ZA DOLOČANJE IZKORISTKA POSTOPKA SOPROIZVODNJE

Vrednosti, ki se uporabljajo za izračun izkoristka soproizvodnje in prihrankov primarne energije, se določijo na podlagi pričakovanega ali dejanskega obratovanja naprave pri običajnih pogojih uporabe.

(a) Soproizvodnja z visokim izkoristkom

V tej direktivi soproizvodnja z visokim izkoristkom izpolnjuje naslednja merila:

- energija, proizvedena v napravah za soproizvodnjo, zagotovi najmanj 10-odstotni prihranek primarne energije, izračunan v skladu s točko (b), v primerjavi z referenčnimi vrednostmi za ločeno proizvodnjo toplote in električne energije;
- energija iz naprav za malo soproizvodnjo in mikrosoproizvodnjo, ki zagotavlja prihranek primarne energije, se lahko šteje za soproizvodnjo z visokim izkoristkom;
- za naprave za soproizvodnjo, ki so zgrajene ali bistveno prenovljene po prenosu te priloge, so neposredne emisije ogljikovega dioksida iz soproizvodnje, pri kateri se kurijo fosilna goriva, manjše od 270 gCO₂ na 1 kWh izhodne energije iz celotne proizvodnje (vključno z ogrevanjem/hlajenjem, električno in mehansko energijo);
- naprave iz soproizvodnje, ki so začele obratovati pred 10. oktobrom 2023, lahko do 1. januarja 2034 odstopajo od te zahteve, če zanje obstaja načrt za postopno zmanjšanje emisij, da se do 1. januarja 2034 doseže prag pod 270g CO₂ na 1 kWh, in če so bili ustrezni operaterji in pristojni organi o tem načrtu uradno obveščeni.

Pri gradnji ali obsežni prenovi naprave za soproizvodnjo države članice zagotovijo, da v obstoječih virih toplote v primerjavi s povprečno letno porabo v preteklih treh koledarskih letih polnega obratovanja pred prenovno ni povečanja uporabe fosilnih goriv razen zemeljskega plina in da novi viri v tem sistemu ne uporabljajo fosilnih goriv razen zemeljskega plina.

(b) Izračun prihranka primarne energije

Prihranek primarne energije, ki se zagotovi s soproizvodnjo v skladu s Prilogo II, se izračuna po naslednji formuli:

$$PES = \left(1 - \frac{1}{\frac{CHPH_{\eta}}{RefH_{\eta}} + \frac{CHPE_{\eta}}{RefE_{\eta}}} \right) \times 100 \%$$

pri čemer:

PES pomeni prihranke primarne energije.

CHP H_η pomeni toplotni izkoristek soproizvodnje, opredeljen kot letno proizvedena koristna toplota, deljena z vložkom goriva, ki se porabi za proizvodnjo vsote koristne toplote in električne energije iz soproizvodnje.

Ref H_η pomeni referenčno vrednost izkoristka za ločeno proizvodnjo toplote.

CHP E_η pomeni električni izkoristek soproizvodnje, opredeljen kot letna električna energija iz soproizvodnje, deljena z vložkom goriva, ki se uporabi za proizvodnjo vsote koristne toplote in električne energije iz soproizvodnje. Kadar naprava za soproizvodnjo proizvaja mehansko energijo, se lahko letna električna energija iz soproizvodnje poveča za dodatni element, ki predstavlja količino električne energije, enakovredno količini mehanske energije. Ta dodatni element ne zagotavlja pravice do izdaje potrdila o izvoru v skladu s členom 26(13).

Ref E_η pomeni referenčno vrednost izkoristka za ločeno proizvodnjo električne energije.

(c) Izračuni prihrankov energije z uporabo alternativnega izračuna

Države članice lahko prihranek primarne energije iz proizvodnje toplote in električne energije ter mehanske energije izračunajo, kot je prikazano v nadaljevanju, ne da bi za izključitev deleža toplote in električne energije, ki ne izvirata iz soproizvodnje, uporabile Prilogo II. Takšna proizvodnja se lahko šteje kot soproizvodnja z visokim izkoristkom, če izpolnjuje merili za izkoristke iz točke (a) te priloge in če je pri napravah za soproizvodnjo z električno močjo večjo od 25 MW celotni izkoristek nad 70 %. Vendar se specifikacija količine električne energije iz soproizvodnje, pridobljene v taki proizvodnji, za izdajanje potrdil o izvoru in za statistične namene določi v skladu s Prilogo II.

Če se prihranek primarne energije za določen postopek izračuna z uporabo drugega načina, opisanega zgoraj, se prihranek primarne energije izračuna po formuli iz točke (b) te priloge, pri čemer se: „CHP H_η“ nadomesti s „H_η“ in „CHP E_η“ z „E_η“, pri čemer:

H_η pomeni toplotni izkoristek postopka, opredeljen kot letno proizvedena toplota, deljena z vložkom goriva, ki se uporabi za proizvodnjo vsote proizvedene toplote in električne energije.

E_η pomeni električni izkoristek postopka, opredeljen kot letno proizvedena električna energija, deljena z vložkom goriva, ki se uporabi za proizvodnjo vsote proizvedene toplote in električne energije. Kadar naprava za soproizvodnjo proizvaja mehansko energijo, se lahko letna električna energija iz soproizvodnje poveča za dodatni element, ki predstavlja količino električne energije, enakovredno količini mehanske energije. Ta dodatni element ne zagotavlja pravice do izdaje potrdila o izvoru v skladu s členom 26(13).

Države članice lahko za izračun v skladu s točkama (b) in (c) te priloge uporabijo druga poročevalna obdobja kot enoletno poročevalno obdobje.

Pri napravah za mikrosoproizvodnjo lahko izračun prihrankov primarne energije temelji na potrjenih vrednostih.

(d) Referenčne vrednosti izkoristka za ločeno proizvodnjo toplote in električne energije

Harmonizirane referenčne vrednosti izkoristkov so sestavljene iz matrike vrednosti, diferencirane po ustreznih dejavnikih, vključno z letom izdelave in vrstami goriva, in temeljijo na izčrpno dokumentirani analizi, med drugim ob upoštevanju podatkov o obratovanju v realnih razmerah, mešanice goriv in podnebnih razmer ter tudi uporabljenih tehnologij za soproizvodnjo.

Izkoristek obratovanja ločene proizvodnje toplote in električne energije, ki naj bi jo soproizvodnja nadomestila, se določi glede na referenčne vrednosti izkoristka za ločeno proizvodnjo toplote in električne energije v skladu s formulo iz točke (b).

Referenčne vrednosti izkoristka se izračunajo v skladu z naslednjimi načeli:

- (i) pri napravah za soproizvodnjo temelji primerjava z ločeno proizvodnjo električne energije na načelu primerjanja istih kategorij goriva;
 - (ii) vsaka naprava za soproizvodnjo se primerja z najboljšo razpoložljivo in ekonomsko upravičeno tehnologijo za ločeno proizvodnjo toplote in električne energije na trgu v letu izdelave naprave za soproizvodnjo;
 - (iii) referenčne vrednosti izkoristka za naprave za soproizvodnjo, ki so starejše od 10 let, se določijo na podlagi referenčnih vrednosti za naprave, ki so stare 10 let;
 - (iv) referenčne vrednosti izkoristka za ločeno proizvodnjo električne energije in proizvodnjo toplote odražajo podnebne razlike med državami članicami.
-

PRILOGA IV

ZAHTEVE GLEDE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI ZA JAVNO NAROČANJE

V postopkih javnega naročanja za javna naročila in koncesije javni naročniki in naročniki ob nakupu izdelkov, storitev, stavb in gradbenih del:

- (a) če je izdelek zajet v delegiranem aktu, sprejetem v skladu z Uredbo (EU) 2017/1369, Direktivo 2010/30/EU ali v izvedbenem aktu Komisije, povezanim z njim, kupujejo le izdelke, ki izpolnjujejo merilo iz člena 7(2) navedene uredbe;
- (b) kadar je izdelek, ki ga točka (a) ne zajema, zajet v izvedbenem ukrepu v okviru Direktive 2009/125/ES, kupijo le izdelke, ki izpolnjujejo merila energetske učinkovitosti iz navedenega izvedbenega ukrepa;
- (c) kadar za izdelek ali storitev veljajo merila Unije za zelena javna naročila ali obstoječa enakovredna nacionalna merila, pomembna za energetska učinkovitost izdelka ali storitve, si prizadevajo kupovati samo izdelke in storitve, ki upoštevajo vsaj tehnične specifikacije, določene na „osnovni“ ravni v upoštevanih merilih Unije za zelena javna naročila ali obstoječih enakovrednih nacionalnih merilih, med drugim tudi za podatkovne centre, strežniške prostore in storitve v oblaku, cestno razsvetljavo in semaforje ter računalnike, monitorje, tablične računalnike in pametne telefone;
- (d) kupujejo le pnevmatike, ki izpolnjujejo merilo najvišjega razreda glede na izkoristek goriva, kakor je opredeljeno v Uredbi (EU) 2020/740, kar javnim organom ne preprečuje, da bi kupili pnevmatike najvišjega razreda glede na oprijem na mokri podlagi ali zunanji kotalni hrup, kadar je to utemeljeno zaradi varnosti ali javnega zdravja;
- (e) v svojih razpisih za naročila storitev zahtevajo, da ponudniki storitev pri izvajanju zadevnih storitev uporabljajo le izdelke, ki izpolnjujejo točke (a), (b) in (d). Ta zahteva se uporablja samo za nove izdelke, ki jih ponudniki storitev delno ali v celoti kupijo za zagotavljanje zadevne storitve;
- (f) kupujejo stavbe ali sklepajo nove najemne pogodbe za stavbe, ki izpolnjujejo vsaj skoraj ničenergijsko raven, brez poseganja v člen 6 te direktive, razen kadar je namen nakupa stavbe naslednji:
 - (i) izvedba temeljite prenove ali rušenja,
 - (ii) v primeru javnih organov ponovna prodaja stavbe, ne da bi jo javni organ uporabljal za svoje potrebe, ali
 - (iii) ohraniti stavbo, ki je uradno zaščiten kot del zaščitene okolja ali zaradi njenega posebnega arhitekturnega ali zgodovinskega pomena.

Skladnost z zahtevami iz točke (f) te priloge se potrdi z energetska izkaznico iz člena 11 Direktive 2010/31/EU.

PRILOGA V

SKUPNE METODE IN NAČELA ZA IZRAČUN UČINKA SISTEMOV OBVEZNOSTI ENERGETSKE UČINKOVITOSTI ALI DRUGIH UKREPOV POLITIKE IZ ČLENOV 8, 9 IN 10 TER ČLENA 30(14)

1. Metode za izračun prihranka energije, razen tistih, ki izhajajo iz ukrepov obdavčitve, za namene členov 8, 9 in 10 ter člena 30(14).

Zavezanice, udeležene ali pooblaščen strani ali javni organi izvajalci lahko uporabijo naslednje metode za izračun prihranka energije:

- (a) predvideni prihranek, ki se določi na podlagi rezultatov predhodnih energetske izboljšav v podobnih obratih, izvedenih pod neodvisnim nadzorom. Splošni pristop se imenuje „predhodni“;
- (b) izmerjeni prihranek, pri čemer se prihranek zaradi izvedbe ukrepa ali paketa ukrepov določi z beleženjem dejanskega zmanjšanja porabe energije ob ustreznem upoštevanju dejavnikov, kot so dodatnost, zasedenost, ravni proizvodnje in vreme, ki lahko vplivajo na porabo. Splošni pristop se imenuje „naknadni“;
- (c) skalirani prihranek, pri čemer se uporabijo tehnične ocene prihranka. Tak pristop se lahko uporabi samo, kadar je pridobitev zanesljivih izmerjenih podatkov za določen obrat težavna ali nesorazmerno draga, na primer pri zamenjavi kompresorja ali električnega motorja z drugačno vrednostjo kWh od tiste, za katero so bili izmerjeni neodvisni podatki o prihranku, ali kadar te ocene na podlagi nacionalno uveljavljenih metodologij in meril izvedejo kvalificirani ali akreditirani strokovnjaki, ki so neodvisni od vključenih zavezancev ali vključenih udeležencev ali pooblaščen strani;
- (d) pri izračunu prihrankov energije za namene člena 8(3), ki se lahko štejejo za izpolnitev obveznosti iz navedenega člena, lahko države članice prihranke energije pri ljudeh, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcih, ljudeh iz gospodinjstev z nizkimi dohodki ali, kadar je ustrezno, ljudeh, ki živijo v socialnih stanovanjih, ocenijo na podlagi tehničnih ocen, pri čemer uporabijo standardne pogoje ali parametre zasedenosti in toplotnega udobja, kot so parametri, opredeljeni v nacionalnih gradbenih predpisih. Države članice bi morale Komisiji sporočiti, kako se pri ukrepih v stavbah upošteva udobje, in priložiti pojasnila o svoji metodologiji izračuna;
- (e) anketno ugotovljeni prihranek, kadar se ugotavlja odziv odjemalcev na nasvete, kampanje obveščanja in sisteme označevanja ali potrjevanja ali pametno merjenje. Ta pristop se uporabi samo za prihranek, ki je posledica spremembe vedenja odjemalcev. Ne sme pa se uporabljati za prihranek, ki je rezultat izvedbe fizičnih ukrepov.

2. Pri ugotavljanju prihranka energije zaradi ukrepa za energetske učinkovitost za namene členov 8, 9 in 10 ter člena 30(14) veljajo naslednja načela:

- (a) države članice dokažejo, da je eden od ciljev ukrepa politike, bodisi nov ali obstoječ, doseganje prihrankov energije pri končni porabi v skladu s členom 8(1), in predložijo dokaze in svojo dokumentacijo o tem, da se prihranki energije dosegajo zaradi ukrepa politike, vključno s prostovoljnimi sporazumi;
- (b) prihranki se prikažejo kot dodani tistim, do katerih bi v vsakem primeru prišlo brez dejavnosti zavezanca, udeležene ali pooblaščen strani ali javnih organov izvajalcev. Pri določitvi, kateri prihranki se lahko uveljavljajo kot dodatni, države članice upoštevajo, kako bi se poraba energije in povpraševanje po njej razvijala, če se zadevni ukrep politike ne bi izvajal, pri čemer se oprejo na vsaj naslednje elemente: trendi porabe energije, spremembe vedenja odjemalcev, tehnološki napredek in spremembe, ki jih povzročajo drugi ukrepi, izvedeni na ravni Unije ali na nacionalni ravni;

- (c) prihranki, ki izhajajo iz izvajanja obveznega prava Unije, se štejejo za prihranke, do katerih bi prišlo v vsakem primeru, in se zato ne morejo uveljavljati kot prihranki energije za namene člena 8(1). Z odstopanjem od te zahteve se lahko prihranki v zvezi s prenovo obstoječih stavb, vključno s prihranki, ki izhajajo iz izvajanja minimalnih standardov energetske učinkovitosti stavb v skladu z Direktivo 2010/31/EU, uveljavljajo kot prihranki energije za namene člena 8(1), če je zadoščeno merilu pomembnosti iz točke 3(h) te priloge. Ukrepi za spodbujanje izboljšanja energetske učinkovitosti v javnem sektorju v skladu s členoma 5 in 6 so lahko upravičeni, da se prištejejo k izpolnjevanju zahtev glede prihrankov energije iz člena 8(1), če je prihranek energije pri končni porabi, ki je posledica takega ukrepa, preverljiv in merljiv ali ga je mogoče oceniti. Pri izračunu prihrankov energije mora biti izpolnjena ta priloga;
- (d) prihranki energije pri končni porabi, ki izhajajo iz izvajanja ukrepov za izboljšanje energetske učinkovitosti, sprejetih na podlagi ureditve za izredne razmere iz člena 122 PDEU, razen tistih prihrankov energije, ki izhajajo iz racioniranja ali omejevanja porabe, se lahko uveljavljajo za namene člena 8(1), če je prihranek energije pri končni porabi, ki je posledica takega ukrepa, preverljiv in merljiv ali ga je mogoče oceniti;
- (e) ukrepi v skladu z Uredbo (EU) 2018/842 se sicer lahko upoštevajo, vendar morajo države članice dokazati, da imajo za posledico prihranke energije pri končni porabi, ki so preverljivi in merljivi ali jih je mogoče oceniti. Pri izračunu prihrankov energije mora biti izpolnjena ta priloga;
- (f) države članice prihranke energije pri končni porabi, nastale zaradi ukrepov politike v sektorjih ali obratih, zajetih v poglavju IVa Direktive 2003/87/ES, upoštevajo le, če izhajajo iz izvajanja člena 9 ali 10 te direktive ter presegajo zahteve, določene v Direktivi 2003/87/ES, oziroma izvajanje ukrepov, povezanih z brezplačnimi dodelitvami v okviru navedene direktive. Države članice dokažejo, da so prihranki energije pri končni porabi, ki so rezultat ukrepov politike, preverljivi in merljivi ali jih je mogoče oceniti. Pri izračunu prihrankov energije mora biti izpolnjena ta priloga. Če je subjekt zavezanec v okviru nacionalnega sistema obveznosti energetske učinkovitosti na podlagi člena 9 te direktive in v okviru EU ETS za stavbe in cestni promet iz poglavja IVa Direktive 2003/87/ES, se s sistemom spremljanja in preverjanja zagotovi, da se pri izračunu prihrankov energije, doseženih z ukrepi za prihranek energije, in poročanju o njih upošteva cena ogljika, ki je bila prenesena pri sprostitvi goriva za porabo v skladu z navedenim poglavjem;
- (g) upošteva se lahko samo prihranek, ki presega naslednje ravni:
- (i) standarde emisijskih vrednosti Unije za nove osebne avtomobile in nova lahka gospodarska vozila na podlagi izvajanja Uredbe (EU) 2019/631 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾; države članice morajo navesti razloge, svoje predpostavke in metodologijo izračuna, da bi dokazale dodatnost k novim zahtevam Unije glede CO₂ pri novih vozilih;
 - (ii) zahteve Unije v zvezi z umikom nekaterih proizvodov, povezanih z energijo, s trga zaradi izvajanja izvedbenih ukrepov na podlagi Direktive 2009/125/ES. države članice morajo predložiti dokaze, svoje predpostavke in metodologijo izračuna, da bi dokazale dodatnost;
- (h) dovoljene so politike, katerih namen je spodbujanje višjih ravni energetske učinkovitosti izdelkov, opreme, prometnih sistemov, vozil in goriv, stavb in elementov stavb, procesov ali trgov, razen ukrepov politike:
- (i) v zvezi z uporabo tehnologij za neposredno zgorevanje fosilnih goriv, ki se na novo uvajajo od 1. januarja 2026, in
 - (ii) za subvencioniranje uporabe tehnologij za neposredno zgorevanje fosilnih goriv v stanovanjskih stavbah od 1. januarja 2026;

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2019/631 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi standardov emisijskih vrednosti CO₂ za nove osebne avtomobile in nova lahka gospodarska vozila ter razveljavitvi uredb (ES) št. 443/2009 in (EU) št. 510/2011 (UL L 111, 25.4.2019, str. 13)

- (i) prihranki energije, ki so posledica ukrepov, ki se na novo izvajajo od 1. januarja 2024 v zvezi z uporabo neposrednega zgorevanja fosilnih goriv v izdelkih, opremi, prometnih sistemih, vozilih, stavbah ali gradbenih delih, se v skladu s členom 8(1)(b) ne upoštevajo pri izpolnjevanju obveznosti prihrankov energije. V primeru ukrepov politike, ki spodbujajo kombinacije tehnologij, od 1. januarja 2024 ni upravičeno upoštevati deleža prihrankov energije, povezanih s tehnologijo zgorevanja fosilnih goriv;
- (j) z odstopanjem od točke (i) se lahko za obdobje od 1. januarja 2024 do 31. decembra 2030 prihranki energije z uporabo tehnologij za neposredno zgorevanje fosilnih goriv, ki izboljšujejo energetska učinkovitost v energetsko intenzivnih podjetjih v industrijskem sektorju, do 31. decembra 2030 upoštevajo kot prihranki energije le za namene člena 8(1), točki (b) in (c), če velja naslednje:
- (i) podjetje je opravilo energetski pregled v skladu s členom 11(2) in pripravilo izvedbeni načrt, ki vključuje:
- pregled vseh stroškovno učinkovitih ukrepov za energetska učinkovitost z amortizacijsko dobo petih let ali manj, ki temelji na preprostih metodologijah amortizacijske dobe, ki jih zagotovi država članica,
 - časovni okvir za izvedbo vseh priporočenih ukrepov za energetska učinkovitost z amortizacijsko dobo petih let ali manj,
 - izračun pričakovanih prihrankov energije, ki izhajajo iz priporočenih ukrepov za energetska učinkovitost, in
 - ukrepe za energetska učinkovitost, ki se nanašajo na uporabo tehnologij za neposredno zgorevanje fosilnih goriv, z ustreznimi informacijami, potrebnimi za:
 - dokazilo, da opredeljeni ukrep ne poveča količine potrebne energije ali zmožljivosti obrata,
 - utemeljitev, da uporaba trajnostnih tehnologij za nefosilna goriva tehnično ni izvedljiva,
 - prikaz, da je tehnologija neposrednega zgorevanja fosilnih goriv v skladu z najnovejšo ustrezno zakonodajo Unije o emisijskih vrednostih in da preprečuje učinke vezanosti na tehnologijo s tem, da zagotavlja prihodnjo združljivost s podnebno nevtralnimi alternativnimi nefosilnimi gorivi in tehnologijami.
- (ii) nadaljnja uporaba tehnologij za neposredno zgorevanje fosilnih goriv je ukrep energetske učinkovitosti za zmanjšanje porabe energije z amortizacijsko dobo petih let ali manj, ki temelji na preprostih metodologijah za amortizacijsko dobo, ki jih zagotovi država članica in so priporočene na podlagi energetskega pregleda v skladu s členom 11(2) ter vključene v izvedbeni načrt;
- (iii) uporaba tehnologij neposrednega zgorevanja fosilnih goriv je v skladu z najnovejšo ustrezno zakonodajo Unije o emisijskih vrednostih, ne povzroča učinkov vezanosti na tehnologijo in zagotavlja prihodnjo združljivost s podnebno nevtralnimi alternativnimi gorivi in tehnologijami;
- (iv) uporaba tehnologij za neposredno zgorevanje fosilnih goriv v podjetju ne povzroči povečane porabe energije ali povečane zmožljivosti obrata v tem podjetju;
- (v) predloženi so dokazi, da ni bila tehnično izvedljiva nobena alternativna, trajnostna rešitev za nefosilna goriva;
- (vi) uporaba tehnologij za neposredno zgorevanje fosilnih goriv vodi do preverljivih in merljivih ali ocenljivih prihrankov energije pri končni porabi, izračunanih v skladu s to prilogo;
- (vii) dokazi so objavljeni na spletni strani ali javno dostopni vsem zainteresiranim državljanom;

- (k) ukrepi, ki spodbujajo namestitev tehnologij za malo proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na ali v stavbah, so lahko upravičeni, da se prištejejo k izpolnjevanju zahtev glede prihrankov energije iz člena 8(1), če je prihranek energije pri končni porabi, ki je posledica takega ukrepa, preverljiv in merljiv ali ga je mogoče oceniti. Pri izračunu prihrankov energije mora biti izpolnjena ta priloga;
 - (l) ukrepi, ki spodbujajo namestitev tehnologij za sončno toplotno energijo, so lahko upravičeni, da se upoštevajo pri izpolnjevanju zahtev glede prihrankov energije iz člena 8(1), če imajo za posledico prihranke energije pri končni porabi, ki so preverljivi in merljivi ali jih je mogoče oceniti. Toplota, ki se proizvede s tehnologijami sončne toplotne energije, pridobljene iz sončnega sevanja, se lahko izključi iz njihove končne porabe energije;
 - (m) politike, ki pospešujejo uvedbo bolj učinkovitih izdelkov in vozil, razen tistih, ki se na novo izvajajo od 1. januarja 2024 v zvezi z uporabo neposrednega zgorevanja fosilnih goriv, se lahko upoštevajo v celoti, pod pogojem, da se prikaže, da do uvedbe pride pred potekom povprečne pričakovane življenjske dobe izdelka ali vozila oziroma pred običajno zamenjavo izdelka ali vozila, pri čemer se prihranki uveljavljajo le za obdobje do izteka povprečne pričakovane življenjske dobe izdelkov ali vozil, ki bodo zamenjani;
 - (n) pri spodbujanju uvedbe ukrepov za energetska učinkovitost države članice po potrebi zagotovijo ohranitev standardov kakovosti za izdelke, storitve in izvedbo ukrepov oziroma uvedbo teh standardov, kadar ti ne obstajajo;
 - (o) zaradi podnebnih razlik med regijami se lahko države članice odločijo, da prihranke prilagodijo standardni vrednosti ali da uskladijo različne prihranke energije s temperaturnimi razlikami med regijami;
 - (p) pri izračunu prihranka energije se upošteva, koliko časa bodo ukrepi učinkovali in hitrost, s katero se bodo prihranki zmanjševali. S tem izračunom se seštejejo prihranki, ki bodo doseženi na podlagi vsakega posameznega ukrepa v obdobju od datuma začetka njegovega izvajanja konca vsakega obdobja obveznosti. Države članice lahko sprejmejo tudi drugo metodo, za katero se ocenjuje, da bo dosegla vsaj isto skupno količino prihranka. Kadar uporabljajo drugo metodo, države članice zagotovijo, da skupna količina prihranka energije, izračunana z uporabo te metode, ne preseže količine prihranka energije, ki bi jo dobile, če bi prihranek energije izračunale s seštevkom prihrankov, doseženih na podlagi vsakega posameznega ukrepa v obdobju od datuma začetka njegovega izvajanja do 2030. Države članice v svojih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih, priglašeni v skladu s členom 3 ter členi 7 do 12 Uredbe (EU) 2018/1999, podrobno opišejo to drugo metodo in to, kako so zagotovile izpolnjevanje te zavezujoče zahteve za izračun.
3. Države članice zagotovijo izpolnjevanje naslednjih zahtev za ukrepe politik, sprejete na podlagi člena 10 in člena 30(14):
- (a) ukrepi politike in posamezni ukrepi zagotovijo preverljiv prihranek končne porabe energije;
 - (b) odgovornost vseh udeleženih strani, pooblaščenih strani ali javnih organov izvajalcev, kot je ustrezno, je jasno opredeljena;
 - (c) prihranki energije, ki se dosežejo ali bi jih bilo treba doseči, so določeni pregledno;
 - (d) količina prihrankov energije, ki jih je treba ali bi jih bilo treba doseči z ukrepom politike, je izražena bodisi kot poraba primarne energije bodisi kot poraba končne energije, pri čemer se uporabljajo spodnje kurilne vrednosti ali faktorji primarne energije, določeni v členu 31;
 - (e) pripravi se letno poročilo o prihrankih energije, ki so jih dosegle pooblaščenosti strani in udeležene strani ter javni organi izvajalci, in se ga da na voljo javnosti, kakor tudi podatke o letnem trendu prihrankov energije;
 - (f) spremljanje rezultatov in izvedba ustreznih ukrepov, če napredek ni zadovoljiv;
 - (g) prihrankov energije, ki izhajajo iz posameznega ukrepa, lahko uveljavlja le ena stran;

- (h) dejavnosti udeležene strani, pooblaščen strani ali javnega organa izvajalca naj bi izkazano pomembno prispevale k doseganju prihrankov energije, ki se uveljavljajo;
 - (i) dejavnosti udeležene strani, pooblaščen strani ali javnega organa izvajalca ne vplivajo negativno na ljudi, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljive odjemalce in, kadar je ustrezno, ljudi, ki živijo v socialnih stanovanjih.
4. Pri ugotavljanju prihranka energije zaradi ukrepov politike v zvezi z obdavčitvijo, uvedenih v skladu s členom 10, veljajo naslednja načela:
- (a) upoštevajo se samo prihranki energije zaradi ukrepov obdavčitve, ki presegajo najnižje ravni obdavčitve goriv, kot je zahtevano v Direktivi Sveta 2003/96/ES ⁽²⁾ ali Direktivi Sveta 2006/112/ES ⁽³⁾;
 - (b) kratkoročne prožnosti cen za izračun učinka ukrepov obdavčitve energije morajo predstavljati odzivnost povpraševanja po energiji na spremembe cen in se ocenijo na podlagi najnovejših in reprezentativnih uradnih virov podatkov, ki se uporabljajo za državo članico in, kadar je ustrezno, temeljijo na spremnih študijah neodvisnega inštituta. Če se uporablja cenovna elastičnost, ki ni kratkoročna, države članice pojasnijo, kako je izboljšanje energetske učinkovitosti zaradi izvajanja druge zakonodaje Unije vključeno v izhodišče za ocenjevanje prihrankov energije ali, kako je bilo preprečeno dvojno štetje prihrankov energije zaradi druge zakonodaje Unije;
 - (c) prihranek energije zaradi spremljajočih instrumentov davčne politike, vključno z davčnimi spodbudami ali plačili v sklad, se upošteva ločeno;
 - (d) da ne bi prihajalo do prekrivanja s pravom Unije in drugimi ukrepi politike, bi bilo treba pri oceni prihrankov energije zaradi ukrepov obdavčitve uporabiti ocene kratkoročne prožnosti;
 - (e) države članice ugotovijo distribucijske učinke ukrepov obdavčitve in enakovrednih ukrepov na ljudi, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljive odjemalce, in, kadar je ustrezno, ljudi, ki živijo v socialnih stanovanjih, ter prikažejo učinke blažitvenih ukrepov, izvedenih v skladu s členom 24(1), (2) in (3);
 - (f) države članice predložijo dokaze, vključno z metodologijami izračuna, da v primerih prekrivanja učinka ukrepov obdavčitve energije ali ogljika ali trgovanja z emisijami v skladu z Direktivo 2003/87/ES ni prihajalo do dvojnega štetja prihrankov energije.
5. Uradno obveščanje o metodologiji
- Države članice v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999 uradno obvestijo Komisijo o podrobni metodologiji, ki so jo predlagale za delovanje sistemov obveznosti energetske učinkovitosti in alternativnih ukrepov iz členov 9 in 10 ter člena 30(14) te direktive. Taka uradna obvestila, razen pri davkih, vključujejo informacije o:
- (a) ravni prihrankov energije, zahtevani na podlagi člena 8(1), prvi pododstavek, ali prihrankov, ki naj bi bili doseženi v celotnem obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2030;
 - (b) tem, kako se bo v obdobju obveznosti uvajala izračunana količina novih prihrankov energije na podlagi člena 8(1), prvi pododstavek, ali pričakovanih prihrankov energije;
 - (c) zavezancih, udeleženih ali pooblaščenih straneh ali javnih organih izvajalcih;
 - (d) ciljnih sektorjih;
 - (e) ukrepih politike in posameznih ukrepih, vključno s pričakovano celotno količino skupnih prihrankov energije na posamezni ukrep;

⁽²⁾ Direktiva Sveta 2003/96/ES z dne 27. oktobra 2003 o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije (UL L 283, 31.10.2003, str. 51).

⁽³⁾ Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL L 347, 11.12.2006, str. 1).

- (f) ukrepov politike ali programov ali ukrepov, ki se financirajo iz nacionalnega sklada za energetska učinkovitost in izvajajo prednostno pri ljudeh, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcev in, kadar je ustrezno, ljudi, ki živijo v socialnih stanovanjih;
 - (g) deležu in količini prihrankov energije, ki bodo doseženi pri ljudeh, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcev in, kadar je ustrezno, ljudi, ki živijo v socialnih stanovanjih;
 - (h) kadar je ustrezno, o uporabljenih kazalnikih, deležu aritmetične sredine in rezultatih politik, uvedenih v skladu s členom 8(3);
 - (i) kadar je ustrezno, učinkih in negativnih vplivih, če obstajajo, ki jih ukrepi politike, izvedeni v skladu s členom 8(3), imajo na ljudi, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljive odjemalce in, kadar je ustrezno, ljudi, ki živijo v socialnih stanovanjih.
 - (j) trajanju obdobja obveznosti za sistem obveznosti energetske učinkovitosti;
 - (k) kadar je ustrezno, deležu prihrankov energije ali ciljnih vrednostih znižanja stroškov, ki jih bodo zavezanci dosegli pri ljudeh, ki jih je prizadela energetska revščina, ranljivih odjemalcev in, kadar je ustrezno, ljudi, ki živijo v socialnih stanovanjih;
 - (l) dejavnostih, določenih v ukrepu politike;
 - (m) metodologiji izračuna, vključno s tem, kako se določita dodatnost in pomembnost ter katere metodologije in merila se uporabljajo za predvidene in skalirane prihranke ter, kadar je ustrezno, uporabljene spodnje kurilne vrednosti in pretvorbene faktorje;
 - (n) trajanju ukrepov in načinu njihovega izračunavanja ali na čem temeljijo;
 - (o) pristopu za upoštevanje podnebnih razlik znotraj države članice;
 - (p) sistemih za spremljanje in preverjanje ukrepov iz členov 9 in 10 ter o tem, na kakšen način je zagotovljena njihova neodvisnost od zavezancev, udeleženi ali pooblaščenih strani;
 - (q) pri davkih:
 - (i) ciljnih sektorjih in segmentu davkoplačevalcev;
 - (ii) javnih organih izvajalcev;
 - (iii) prihrankov, ki naj bi bili doseženi;
 - (iv) trajanju ukrepa obdavčitve ter
 - (v) metodologiji izračuna, vključno z dejavniki prožnosti cen in kako so bili ugotovljeni, ter
 - (vi) kako sta bila preprečena prekrivanje z EU ETS v skladu z Direktivo 2003/87/ES in tveganje dvojnega štetja.
-

PRILOGA VI

MINIMALNA MERILA ZA ENERGETSKE PREGLEDE, VKLJUČNO S TISTIMI, KI SE OPRAVIJO V OKVIRU SISTEMOV UPRAVLJANJA Z ENERGIJO

Energetski pregledi iz člena 11:

- (a) temeljijo na ažurnih, izmerjenih, sledljivih obratovalnih podatkih o porabi energije in (za električno energijo) diagramih porabe;
- (b) zajemajo podroben pregled diagrama porabe energije za stavbe ali skupine stavb, tehnološke procese ali industrijske obrate, vključno s prevozom;
- (c) določajo ukrepe energetske učinkovitosti za zmanjšanje porabe energije;
- (d) ugotavljajo možnosti za stroškovno učinkovito uporabo ali proizvodnjo energije iz obnovljivih virov;
- (e) če je le mogoče, izhajajo iz analize stroškov celotnega življenjskega cikla in ne iz preprostih amortizacijskih dob, tako da se upoštevajo dolgoročni prihranki, preostala vrednost dolgoročnih naložb in diskontne stopnje;
- (f) so sorazmerni in dovolj reprezentativni, da je mogoče iz njih dobiti zanesljivo sliko splošne energetske učinkovitosti in zanesljivo določiti najboljše možnosti za izboljšanje.

Energetski pregledi omogočajo podrobne in potrjene izračune za predlagane ukrepe, tako da se zagotovijo jasne informacije o možnih prihrankih.

Podatke, uporabljene v energetskih pregledih, je mogoče hraniti zaradi opravljanja analiz za preteklo porabo in spremljanje učinkovitosti.

PRILOGA VII

MINIMALNE ZAHTEVE ZA SPREMLJANJE IN OBJAVLJANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI PODATKOVNIH CENTROV

Glede energetske učinkovitosti podatkovnih centrov iz člena 12 se spremljajo in objavljajo naslednje minimalne informacije:

- (a) ime podatkovnega centra, ime lastnika in operaterjev podatkovnega centra, datum začetka obratovanja podatkovnega centra in občina sedeža podatkovnega centra;
 - (b) tlorisna površina podatkovnega centra, inštalirana moč, letni vhodni in izhodni podatkovni promet ter količina podatkov, ki so shranjeni in se obdelujejo v podatkovnem centru;
 - (c) uspešnost podatkovnega centra v zadnjem celotnem koledarskem letu v skladu s ključnimi kazalniki uspešnosti, med drugim o porabi energije, porabi električne energije, vodilnih vrednostih temperature, uporabi odpadne toplote ter uporabi vode in energije iz obnovljivih virov, pri čemer se, kadar je ustrezno, do začetka veljavnosti delegiranega akta, sprejetega v skladu s členom 33(3), kot podlaga uporablja standard CEN/CENELEC EN 50600-4 „Informacijska tehnologija – objekti in infrastruktura podatkovnih centrov“.
-

PRILOGA VIII

MINIMALNE ZAHTEVE ZA OBRAČUNAVANJE IN INFORMACIJE O OBRAČUNU NA PODLAGI DEJANSKE PORABE
ZEMELJSKEGA PLINA

1. Minimalne zahteve za obračunavanje

1.1. Obračunavanje na podlagi dejanske porabe

Da bi lahko končni odjemalci uravnavali svojo porabo energije, bi bilo treba obračunavanje na podlagi dejanske porabe izvesti vsaj enkrat na leto, informacije o obračunu pa dati na voljo najmanj štirikrat letno na zahtevo ali kadar so odjemalci izbrali možnost elektronskega prejemanja obračuna, sicer pa dvakrat na leto. Iz te zahteve je mogoče izvzeti plin, ki se uporablja samo za kuhanje.

1.2. Minimalne informacije, ki morajo biti navedene na obračunu

Države članice zagotovijo, da so, kadar je primerno, v obračunih, pogodbah, transakcijah in potrdilih, izdanih na distribucijskih postajah, končnim odjemalcem v jasni in razumljivi obliki na voljo naslednje informacije oziroma da so te informacije priložene navedenim dokumentom:

- (a) veljavne dejanske cene in dejanska poraba energije;
- (b) primerjave med sedanjo porabo energije končnega odjemalca in porabo energije v istem obdobju prejšnjega leta, po možnosti v grafični obliki;
- (c) kontaktni podatki organizacij končnih odjemalcev, energetskih agencij ali podobnih organov, vključno z naslovi spletnih strani, na katere se je mogoče obrniti za informacije o razpoložljivih ukrepih za izboljšanje energetske učinkovitosti, primerjalnih diagramih porabe končnih porabnikov in objektivnih tehničnih specifikacijah za opremo, ki porablja energijo.

Kadar koli je to mogoče in koristno, države članice poleg tega zagotovijo, da so končnim odjemalcem v obračunih, pogodbah, transakcijah in potrdilih, izdanih na distribucijskih postajah, v jasni in razumljivi obliki na voljo primerjave s povprečnim standardnim ali referenčnim končnim odjemalcem iz iste porabniške kategorije ali pa da so te informacije priložene navedenim dokumentom oziroma je končni odjemalec nanje napoten.

1.3. Nasveti v zvezi z energetske učinkovitostjo na računih in druge povratne informacije za končne odjemalce

Distributerji energije, operaterji distribucijskega sistema in podjetja za maloprodajo energije v pogodbah in ob spremembah teh pogodb ter v računih, ki jih prejmejo odjemalci, ali na spletnih straneh, namenjenih posameznim odjemalcem, na jasn in razumljiv način obvestijo svoje odjemalce o kontaktnih podatkih neodvisnih centrov za svetovanje odjemalcem, energetskih agencij ali podobnih ustanov, vključno z naslovi njihovih spletnih strani, na katere se je mogoče obrniti za nasvete o razpoložljivih ukrepih energetske učinkovitosti, primerjalnih diagramih porabe energije in tehničnih specifikacijah za naprave, ki porabljajo energijo, pri čemer lahko ti nasveti omogočijo zmanjšanje porabe energije navedenih naprav.

PRILOGA IX

MINIMALNE ZAHTEVE ZA INFORMACIJE O OBRAČUNU IN PORABI OGREVANJA, HLAJENJA IN SANITARNE TOPLE VODE

1. Obračunavanje na podlagi dejanske porabe ali odčitanih podatkov z delilnikov stroškov ogrevanja

Da se končnim porabnikom omogoči uravnavanje njihove porabe energije, obračunavanje poteka na podlagi dejanske porabe ali odčitanih podatkov z delilnikov stroškov ogrevanja vsaj enkrat na leto.

2. Najmanjša pogostost informacij o obračunu ali porabi

Kadar so nameščeni števcji ali delilniki stroškov ogrevanja z daljinskim odčitavanjem, se informacije o obračunu ali porabi na podlagi dejanske porabe ali odčitanih podatkov z delilnikov stroškov ogrevanja do 31. decembra 2021 končnim porabnikom zagotovijo vsaj vsako četrletje, in sicer na zahtevo ali kadar so končni odjemalci izbrali možnost elektronskega prejemanja obračuna, sicer pa dvakrat na leto.

Kadar so nameščeni števcji ali delilniki stroškov ogrevanja z daljinskim odčitavanjem, se informacije o obračunu ali porabi na podlagi dejanske porabe ali odčitanih podatkov z delilnikov stroškov ogrevanja od 1. januarja 2022 zagotovijo končnim porabnikom vsaj vsak mesec. Lahko so na voljo tudi prek interneta in se posodablajo tako pogosto, kolikor to dopuščajo merilne naprave in sistemi, ki se uporabljajo. Ogrevanje in hlajenje se izven sezone ogrevanja ali hlajenja lahko izvzameta iz te zahteve.

3. Minimalne informacije, ki morajo biti navedene na obračunu

Države članice zagotovijo, da končni porabniki na obračunih, ki temeljijo na dejanski porabi ali odčitanih podatkih z delilnikov stroškov ogrevanja, v jasni in razumljivi obliki prejmejo naslednje informacije ali da so te informacije priložene obračunom:

- (a) veljavne dejanske cene in dejanska poraba energije ali skupni stroški ogrevanja in odčitani podatki z delilnikov stroškov ogrevanja;
- (b) uporabljena mešanica virov energije in s tem povezanih letnih emisijah TGP, tudi za končne porabnike, ki se oskrbujejo iz daljinskega ogrevanja ali daljinskega hlajenja, in opis različnih zaračunanih davkov, dajatev in tarif;
- (c) primerjave med sedanjo porabo energije končnega porabnika in porabo energije v istem obdobju prejšnjega leta, v grafični obliki, za ogrevanje in hlajenje glede na podnebje;
- (d) kontaktni podatki organizacij končnih odjemalcev, energetskih agencij ali podobnih organov, vključno z naslovi spletnih strani, na katerih je mogoče najti informacije o razpoložljivih ukrepih za izboljšanje energetske učinkovitosti, primerjalne diagrame porabe končnih porabnikov in objektivne tehnične specifikacije za opremo, ki porablja energijo;
- (e) informacije o zadevnih pritožbenih postopkih, storitvah ombudsmana ali mehanizmihih za alternativno reševanje sporov, kakor se uporabljajo v državah članicah;
- (f) primerjave s povprečnim normaliziranim ali referenčnim končnim porabnikom iz iste porabniške kategorije. V primeru elektronskih obračunov se namesto tega lahko te primerjave zagotovijo na spletu, hkrati pa se priložijo obračunom.

Države članice lahko obseg zahteve glede zagotavljanja informacij o emisijah TGP v skladu s prvim pododstavkom, točka (b), omejijo le na zagotavljanje teh informacij v primerih oskrbovanja iz sistemov daljinskega ogrevanja s skupno nazivno vhodno toplotno močjo, večjo od 20 MW.

Obračuni, ki ne temeljijo na dejanski porabi ali odčitanih podatkih z delilnikov stroškov ogrevanja, vsebujejo jasno in razumljivo pojasnilo o tem, kako je bil znesek na računu izračunan, in vsaj informacije iz točk (d) in (e).

PRILOGA X

MOŽNOSTI ZA UČINKOVITO OGREVANJE IN HLAJENJE

Celovita ocena nacionalnih možnosti za učinkovito ogrevanje in hlajenje iz člena 25(1) vključuje naslednje in na naslednjem tudi temelji:

Del I

PREGLED OGREVANJA IN HLAJENJA

1. Potrebe po ogrevanju in hlajenju v smislu ocenjene koristne energije ⁽¹⁾ in količinsko opredeljene porabe končne energije v GWh na leto ⁽²⁾ po sektorjih:
 - (a) gospodinjstva,
 - (b) storitve,
 - (c) industrija,
 - (d) kateri koli drug sektor, ki posamezno predstavlja več kot 5 % skupne nacionalne porabe koristnega ogrevanja ali hlajenja.
2. Opredelitev ali, v primeru točke (a)(i), opredelitev ali ocena sedanje oskrbe z ogrevanjem in hlajenjem:
 - (a) po tehnologiji, v GWh na leto ⁽³⁾, kadar je mogoče, znotraj sektorjev iz točke 1, pri čemer se razlikuje med energijo, proizvedeno iz fosilnih goriv, in energijo iz obnovljivih virov:
 - (i) oskrba, zagotovljena na kraju samem, v stanovanjskih in poslovnih zgradbah:
 - kotli, ki proizvajajo samo toploto,
 - soproizvodnja toplote in električne energije z visokim izkoristkom,
 - toplotne črpalke;
 - druge tehnologije in viri na kraju samem;
 - (ii) oskrba, zagotovljena na kraju samem, v neposlovnih in nestanovanjskih zgradbah:
 - kotli, ki proizvajajo samo toploto,
 - soproizvodnja toplote in električne energije z visokim izkoristkom,
 - toplotne črpalke;
 - druge tehnologije in viri na kraju samem;
 - (iii) oskrba, zagotovljena od drugod:
 - soproizvodnja toplote in električne energije z visokim izkoristkom,
 - odvečna toplota,
 - druge tehnologije in viri od drugod;
 - (b) opredelitev obratov, ki proizvajajo odvečno toploto ali hlad, in njihovega potenciala za oskrbo z ogrevanjem ali hlajenjem, v GWh na leto:
 - (i) termoelektrarne, ki lahko proizvajajo ali jih je mogoče naknadno opremiti tako, da lahko proizvajajo odvečno toploto, katerih skupna vhodna toplotna moč presega 50 MW;
 - (ii) obrati za soproizvodnjo toplote in električne energije, ki uporabljajo tehnologije iz dela II Priloge II in katerih skupna vhodna toplotna moč presega 20 MW;
 - (iii) sežigalnice odpadkov;

⁽¹⁾ Količina toplotne energije, potrebna za zadovoljitev potreb končnih porabnikov po ogrevanju in hlajenju.

⁽²⁾ Uporabiti bi bilo treba najnovejše razpoložljive podatke.

⁽³⁾ Uporabiti bi bilo treba najnovejše razpoložljive podatke.

- (iv) obrati za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov s skupno vhodno toplotno močjo nad 20 MW, ki proizvajajo toploto ali hlad z uporabo energije iz obnovljivih virov, razen obratov iz točk (i) in (ii);
 - (v) industrijski obrati, katerih skupna vhodna toplotna moč presega 20 MW in ki lahko zagotavljajo odvečno toploto;
 - (c) priglašeni delež energije iz obnovljivih virov in iz odvečne toplote ali hlada pri porabi končne energije v sektorju daljinskega ogrevanja in hlajenja ⁽⁴⁾ v zadnjih 5 letih v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001.
3. Zbirni podatki o napravah za soproizvodnjo v obstoječih omrežjih za daljinsko ogrevanje in hlajenje glede na pet razponov zmogljivosti, ki zajemajo:
- (a) porabo primarne energije;
 - (b) celotni izkoristek;
 - (c) prihranke primarne energije;
 - (d) faktorje emisij CO₂.
4. Zbirni podatki o obstoječih omrežjih za daljinsko ogrevanje in hlajenje, ki se napajajo iz soproizvodnje, glede na pet razponov zmogljivosti, ki zajemajo:
- (a) skupno porabo primarne energije;
 - (b) porabo primarne energije v napravah za soproizvodnjo;
 - (c) delež soproizvodnje v oskrbi z daljinskim ogrevanjem ali hlajenjem;
 - (d) izgube v sistemu daljinskega ogrevanja;
 - (e) izgube v sistemu daljinskega hlajenja;
 - (f) gostoto povezav;
 - (g) delež sistemov po različnih skupinah obratovalne temperature.
5. Zemljevid, ki zajema celotno nacionalno ozemlje, na katerem so brez razkrivanja poslovno občutljivih podatkov vidna:
- (a) območja, na katerih je potrebno ogrevanje in hlajenje, določena na podlagi analize iz točke 1, pri čemer se uporabljajo dosledna merila za osredotočanje na energetske intenzivna območja v občinah in gosto naseljenih območjih;
 - (b) obstoječa mesta za oskrbo z ogrevanjem in hlajenjem iz točke 2(b) in obrati za prenos daljinskega ogrevanja;
 - (c) načrtovana mesta za oskrbo z ogrevanjem in hlajenjem iz točke 2(b) in opredeljena nova območja za daljinsko ogrevanje in hlajenje.
6. Napoved gibanja potreb po ogrevanju in hlajenju, da se ohrani perspektiva za naslednjih 30 let, v GWh, ob upoštevanju zlasti napovedi za naslednjih 10 let, spreminjanja potreb v stavbah in različnih sektorjih industrije ter vpliva politik in strategij, povezanih z upravljanjem povpraševanja, kot so dolgoročne strategije za prenovo stavb v skladu z Direktivo (EU) 2018/844 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾.

⁽⁴⁾ Potem ko se v skladu s členom 35 Direktive (EU) 2018/2001 določi metodologija za izračun količine energije iz obnovljivih virov, ki se uporablja za hlajenje in daljinsko hlajenje, se opredelitev „hlajenja z energijo iz obnovljivih virov“ opravi v skladu z navedeno direktivo. Do takrat se opravlja v skladu z ustrezno nacionalno metodologijo.

⁽⁵⁾ Direktiva (EU) 2018/844 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive 2010/31/EU o energetski učinkovitosti stavb in Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti (UL L 156, 19.6.2018, str. 75).

Del II

CILJI, STRATEGIJE IN POLITIČNI UKREPI

7. Načrtovani prispevek države članice k nacionalnim ciljem in prispevki k petim razsežnostim energetske unije iz člena 3(2), točka (b), Uredbe (EU) 2018/1999, doseženi z učinkovitim ogrevanjem in hlajenjem, zlasti kar zadeva člen 4(b), točke 1 do 4, in člen 15(4), točka (b), navedene uredbe, pri čemer se opredeli, kateri od navedenih elementov dopolnjujejo celovite nacionalne energetske in podnebne načrte, priglašene v skladu s členom 3 ter členi 7 do 12 navedene uredbe.
8. Splošni pregled obstoječih politik in ukrepov, kot so opisani v najnovejšem poročilu, predloženem v skladu s členi 3, 20 in 21 ter členom 27(a) Uredbe (EU) 2018/1999.

Del III

ANALIZA GOSPODARSKEGA POTENCIALA UČINKOVITEGA OGREVANJA IN HLAJENJA

9. Analiza gospodarskega potenciala ⁽⁶⁾ različnih tehnologij za ogrevanje in hlajenje se za celotno nacionalno ozemlje opravi z analizo stroškov in koristi iz člena 25(3), z njo pa se opredelijo alternativni scenariji za učinkovitejšo tehnologije ogrevanja in hlajenja z energijo iz obnovljivih virov, pri čemer se, kadar je ustrezno, razlikuje med energijo, proizvedeno iz fosilnih goriv, in energijo iz obnovljivih virov.

Upoštevati bi bilo treba naslednje tehnologije:

- (a) industrijsko odvečna toplota in hlad;
- (b) sežiganje odpadkov;
- (c) soproizvodnja z visokim izkoristkom;
- (d) obnovljivi viri energije, kot so geotermalna energija, sončna toplotna energija in biomasa, ki se ne uporabljajo za soproizvodnjo z visokim izkoristkom;
- (e) toplotne črpalke;
- (f) zmanjšanje izgub toplote in hlada iz obstoječih daljinskih omrežij.
- (g) daljinsko ogrevanje in hlajenje.

10. Analiza gospodarskega potenciala vključuje naslednje korake in premisleke:

- (a) Premisleki:
 - (i) analiza stroškov in koristi za namene člena 25(3) vključuje ekonomsko analizo, ki upošteva socialno-ekonomske in okoljske dejavnike ⁽⁷⁾, ter finančno analizo, opravljeno za oceno projektov z vidika vlagateljev, pri čemer se pri obeh analizah, ekonomski in finančni, kot merilo za ocenjevanje uporabi neto sedanja vrednost;
 - (ii) izhodiščni scenarij bi moral služiti kot referenčna točka ter upoštevati obstoječe politike v času priprave te celovite ocene ⁽⁸⁾ in se navezovati na podatke, zbrane v skladu z delom I in delom II, točka 6, te priloge;

⁽⁶⁾ Analiza gospodarskega potenciala naj bi določila količino energije (v GWh), ki jo lahko na leto proizvede vsaka analizirana tehnologija. Pri tem bi bilo treba upoštevati tudi omejitve in medsebojno povezanost energetskih sistemov. Za analizo bi se lahko uporabili modeli na podlagi predvidevanj obratovanja, reprezentativnega za običajne tehnologije in sisteme.

⁽⁷⁾ Vključno z oceno iz člena 15(7) Direktive (EU) 2018/2001.

⁽⁸⁾ Presečni datum za upoštevanje politik pri izhodiščnem scenariju je konec leta pred letom, do konca katerega bi bilo treba pripraviti celovito oceno. Politik, sprejetih do enega leta pred rokom za predložitev celovite ocene, tako ni treba upoštevati.

(iii) alternativni scenariji upoštevajo cilje glede energetske učinkovitosti in obnovljivih virov energije iz Uredbe (EU) 2018/1999, pri čemer so v vsakem scenariju predstavljeni naslednji elementi v primerjavi z izhodiščnim scenarijem:

- gospodarski potencial preučenih tehnologij, pri čemer se kot merilo uporablja neto sedanja vrednost,
- zmanjšanje emisij TGP,
- prihranki primarne energije v GWh na leto;
- vpliv na delež obnovljivih virov energije v nacionalni mešanici virov energije.

Scenarije, ki zaradi tehničnih ali finančnih razlogov ali zaradi nacionalnih predpisov niso izvedljivi, je mogoče izločiti že v zgodnji fazi analize stroškov in koristi, če je to utemeljeno s skrbnimi, jasnimi in izčrpno dokumentiranimi premisleki.

Pri ocenjevanju in sprejemanju odločitev bi bilo treba upoštevati stroške in prihranke energije, ugotovljene v analiziranih scenarijih, ki so posledica večje prožnosti pri dobavi energije in izboljšanja delovanja električnih omrežij, tudi prihranke in nenastale stroške zaradi manjšega vlaganja v infrastrukturo.

(b) Stroški in koristi

Stroški in koristi iz točke (a) zajemajo vsaj naslednje:

(i) stroški:

- stroški kapitala za obrate in opremo,
- stroški kapitala za pripadajoča energetska omrežja,
- variabilni in fiksni stroški obratovanja,
- stroški energije,
- stroški, povezani z okoljem, zdravjem in varnostjo, kolikor je to mogoče,
- stroški, povezani s trgom dela, energetska varnost in konkurenčnost, kolikor je to mogoče.

(ii) koristi:

- vrednost proizvodnje za odjemalca (ogrevanje, hlajenje in elektrika),
- zunanje koristi, kot so koristi za okolje, emisije TGP ter zdravje in varnost, kolikor je to mogoče,
- učinki na trgu dela, energetska varnost in konkurenčnost, kolikor je to mogoče;

(c) Zadevni alternativni scenariji:

Preučijo se vsi zadevni scenariji v primerjavi z izhodiščnim, vključno z vlogo učinkovitega individualnega ogrevanja in hlajenja. Analiza stroškov in koristi lahko zajema bodisi projektno oceno bodisi skupino projektov za širšo lokalno, regionalno ali nacionalno oceno, da bi v okviru načrtovanja oskrbe ugotovili, katera možnost oskrbe z ogrevanjem ali hlajenjem je glede na izhodiščni scenarij stroškovno najbolj ugodna in koristna za dano geografsko območje.

(d) Meje in celostni pristop:

- (i) geografska meja pokriva ustrezno, natančno opredeljeno geografsko območje;
- (ii) pri analizah stroškov in koristi se upoštevajo vsi ustrezni centralizirani ali decentralizirani viri oskrbe, ki so na voljo v okviru sistema in geografskih mej, vključno s tehnologijami, obravnavanimi v delu III, točka 9, te priloge, ter trendi in značilnosti potreb po ogrevanju in hlajenju.

(e) Predpostavke:

- (i) države članice za pripravo analiz stroškov in koristi sporočijo predpostavke v zvezi s cenami najpomembnejših vhodnih in izhodnih dejavnikov ter diskontne stopnje;

- (ii) diskontna stopnja, ki se uporabi v ekonomski analizi za izračun neto sedanje vrednosti, se izbere v skladu z evropskimi ali nacionalnimi smernicami;
 - (iii) države članice, če je primerno, v nacionalnem, regionalnem ali lokalnem okviru uporabijo napovedi nacionalnega, evropskega ali mednarodnega gibanja cen energije;
 - (iv) cene, uporabljene v ekonomski analizi, odražajo socialno-ekonomske stroške in koristi. Kolikor je to mogoče, tj. kadar obstaja tržna cena ali kadar je ta že regulirana na evropski ali nacionalni ravni, bi morali biti vključeni zunanji stroški, kot so vplivi na okolje in zdravje.
- (f) Analiza občutljivosti: vključi se analiza občutljivosti, s katero se na podlagi variabilnih dejavnikov, ki bistveno vplivajo na rezultat izračunov, kot so različne cene energije, ravni povpraševanja, diskontne stopnje in drugi, ocenijo stroški in koristi projekta ali skupine projektov.

Del IV

MOREBITNE NOVE STRATEGIJE IN UKREPI POLITIKE

11. Pregled novih zakonodajnih in nezakonodajnih ukrepov politike ⁽⁹⁾ za uresničitev gospodarskega potenciala, opredeljenega v skladu s točkama 9 in 10, skupaj z napovedjo naslednjega:
- (a) zmanjšanja emisij TGP;
 - (b) prihrankov primarne energije v GWh na leto;
 - (c) vpliva na delež soproizvodnje z visokim izkoristkom;
 - (d) vpliva na delež obnovljivih virov energije v nacionalni mešanici virov energije ter v sektorju ogrevanja in hlajenja;
 - (e) povezav z nacionalnim finančnim načrtovanjem in prihrankov stroškov za javni proračun in udeležence na trgu;
 - (f) ocenjenih ukrepov javne podpore, če obstajajo, z letnim proračunom in opredelitvijo možnega elementa pomoči.

⁽⁹⁾ Ta pregled vključuje ukrepe in programe financiranja, ki se lahko sprejmejo v obdobju celovite ocene, brez poseganja v ločeno priglasitev javnih shem podpore za oceno državne pomoči.

PRILOGA XI

ANALIZE STROŠKOV IN KORISTI

Z analizo stroškov in koristi se zagotovijo informacije za ukrepe iz člena 25(3) in člena 26(7):

Če se načrtuje obrat, ki je namenjen samo proizvodnji električne energije, ali obrat, ki ne izkorišča toplote, se naredi primerjava med načrtovanim obratom ali načrtovano prenovo in enakovrednim obratom, ki proizvaja enako količino električne energije ali procesne toplote, vendar izkorišča odvečno toploto in dobavlja toploto prek omrežij za soproizvodnjo z visokim izkoristkom ali za daljinsko ogrevanje in hlajenje ali oboje.

Pri oceni se v okviru danih geografskih mej upoštevajo načrtovani obrat in vsa ustrezna mesta, na katerih je ali bi lahko bilo potrebno ogrevanje ali hlajenje in bi jih lahko oskrboval ta obrat, ob upoštevanju racionalnih možnosti, npr. tehnične izvedljivosti in oddaljenosti.

Sistemska meja se določi tako, da so vključeni načrtovani obrat in toplotne in hladilne obremenitve, kot so stavba(-e) in tehnološki proces. V okviru te sistemske meje se določijo in primerjajo skupni stroški zagotavljanja toplote in električne energije za oba primera.

V toplotno obremenitev je vključena obstoječa toplotna ali hladilna obremenitev, kot so industrijski obrati ali obstoječi sistem daljinskega ogrevanja ali hlajenja, na urbanih območjih pa tudi toplotna ali hladilna obremenitev in stroški, do katerih bi prišlo, če bi bila skupina stavb ali del mesta oskrbovana z novimi omrežji za daljinsko ogrevanje ali hlajenje ali nanje priključena ali oboje.

Analize stroškov in koristi se opravijo na podlagi opisa načrtovanega obrata in obrata ali obratov, s katerimi se ta primerja, v katerem so navedeni električna oziroma toplotna zmogljivost, vrsta goriva, načrtovana uporaba in načrtovano letno število obratovalnih ur, lokacija ter potrebe po električni in toplotni energiji.

Pri oceni uporabe odpadne toplote se upoštevajo trenutne tehnologije. Pri oceni se upošteva neposredna uporaba odpadne toplote, njen dvig na višjo temperaturo ali oboje. V primeru izrabe odpadne toplote na kraju samem se oceni vsaj uporaba toplotnih izmenjevalnikov, toplotnih črpalk in tehnologije pretvorbe toplote v električno energijo. V primeru izrabe odpadne toplote na drugem kraju se kot možna mesta, kjer je potrebno ogrevanje, ocenijo vsaj industrijski obrati, kmetijska območja in omrežja za daljinsko ogrevanje.

Zaradi primerjave se upoštevajo potreba po toplotni energiji ter načini ogrevanja in hlajenja, ki jih uporabljajo bližnja mesta, kjer je potrebno ogrevanje ali hlajenje. V primerjavo so zajeti stroški, povezani z infrastrukturo, za načrtovani obrat in obrat, s katerim se ta primerja.

Analiza stroškov in koristi za namene člena 26(7) vključuje ekonomsko analizo, ki zajema finančno analizo, ki prikazuje dejanske transakcije v denarnem toku naložb v posamezne obrate in njihovo obratovanje.

Projekti s pozitivnim rezultatom analize stroškov in koristi so tisti, za katere diskontirana vsota koristi v ekonomski in finančni analizi presega diskontirano vsoto stroškov (presežek koristi glede na stroške).

Države članice določijo vodilne smernice za metodologijo, predpostavke in časovni okvir za ekonomsko analizo.

Države članice lahko od podjetij, odgovornih za obratovanje termoelektrarn, industrijskih obratov, omrežij za daljinsko ogrevanje in hlajenje, ali drugih strank, na katera vpliva opredelitev sistemskih in geografskih meja, zahtevajo podatke, ki bodo uporabljeni pri oceni stroškov in koristi posameznega obrata.

PRILOGA XII

POTRDILO O IZVORU ELEKTRIČNE ENERGIJE, PROIZVEDENE V SOPROIZVODNJI Z VISOKIM IZKORISTKOM

- (1) Države članice sprejmejo ukrepe, s katerimi zagotovijo naslednje:
- (a) potrdilo o izvoru električne energije iz soproizvodnje z visokim izkoristkom:
 - omogoča proizvajalcem, da dokažejo, da je električna energija, ki jo prodajajo, proizvedena v soproizvodnji z visokim izkoristkom, in se za ta namen izda na zahtevo proizvajalca;
 - je točno, zanesljivo in zaščiteno pred goljufijami;
 - se izda, posreduje in razveljavi elektronsko;
 - (b) ista enota energije iz soproizvodnje z visokim izkoristkom se upošteva le enkrat.
- (2) Potrdilo o izvoru iz člena 26(13) vsebuje vsaj naslednje podatke:
- (a) ime, lokacijo, vrsto in (toplotno in električno) zmogljivost obrata, v katerem je bila energija proizvedena;
 - (b) datume in kraje proizvodnje;
 - (c) spodnjo kurilno vrednost goriva, iz katerega je bila električna energija proizvedena;
 - (d) količino in namen uporabe toplote, ki je bila proizvedena skupaj z električno energijo;
 - (e) količino električne energije iz soproizvodnje z visokim izkoristkom skladno s Prilogo III, zajeto v potrdilu o izvoru,
 - (f) prihranek primarne energije, izračunan v skladu s Prilogo III na podlagi harmoniziranih referenčnih vrednosti izkoristkov, ki so navedene v Prilogi III, točka (d);
 - (g) nazivno električno in toplotno učinkovitost obrata;
 - (h) ali je obrat dobil pomoč za naložbe in v kakšni višini;
 - (i) ali je enota energije prejela katero koli drugo obliko nacionalnega programa podpore in v kakšnem obsegu ter vrsto programa podpore;
 - (j) datum, ko je obrat začel obratovati, in
 - (k) datum in državo izdaje ter enotno identifikacijsko številko.

Potrdilo o izvoru standardno velja za 1 MWh. Nanaša se na neto proizvedeno električno energijo, ki se izmeri na mejah elektrarne in pošlje v omrežje.

PRILOGA XIII

MERILA ENERGETSKE UČINKOVITOSTI ZA REGULACIJO ENERGETSKEGA OMREŽJA IN ZA TARIFE ELEKTRIČNEGA OMREŽJA

1. Omrežne tarife morajo biti pregledne ter nediskriminatorne in skladne s členom 18 Uredbe (EU) 2019/943 ter upoštevati znižanje stroškov v omrežjih, doseženo na strani povpraševanja in z ukrepi odzivanja na povpraševanje ter porazdeljenim pridobivanjem energije, vključno s prihranki zaradi zmanjševanja stroškov dobave ali naložb v omrežje in učinkovitejšega delovanja omrežja.
 2. Z regulacijo omrežja in omrežnimi tarifami se operaterjem omrežij ali podjetjem za maloprodajo energije ne preprečuje, da bi dajali na razpolago sistemske storitve za ukrepe odzivanja na povpraševanje, upravljanje povpraševanja in porazdeljeno pridobivanje energije na organiziranih trgih električne energije, med drugim na izvenborznih trgih in borzah električne energije za trgovanje z energijo, zmogljivostjo, storitvami izravnave in pomožnimi storitvami v vseh časovnih okvirih, vključno s terminskimi trgi, kratkoročnimi trgi za en dan vnaprej in meddnevni trgi, in sicer zlasti:
 - (a) preusmeritev končnih odjemalcev z obremenitve v času konic na obremenitev zunaj konic ob upoštevanju razpoložljivosti energije iz obnovljivih virov, energije, pridobljene v soproizvodnji, in porazdeljenega pridobivanja energije;
 - (b) prihranke energije zaradi odzivanja neodvisnih agregatorjev na povpraševanje porazdeljenih odjemalcev;
 - (c) zmanjšanje povpraševanja zaradi ukrepov za energetske učinkovitost, ki jih sprejmejo ponudniki energetskih storitev, vključno s podjetji za energetske storitve;
 - (d) povezavo in razporejanje proizvodnih virov pri nižjih ravneh napetosti;
 - (e) povezavo proizvodnih virov, ki so bližje kraju porabe, in
 - (f) shranjevanje energije.
 3. Tarife za omrežje ali maloprodajo lahko podpirajo dinamično določanje cen za ukrepe odzivanja na povpraševanje s strani končnih odjemalcev, kot na primer:
 - (a) tarife glede na čas porabe;
 - (b) določanje cen v konicah;
 - (c) določanje cen v realnem času in
 - (d) popuste v konicah.
-

PRILOGA XIV

ZAHTEVE GLEDE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI ZA OPERATERJE PRENOSNEGA SISTEMA IN OPERATERJE
DISTRIBUCIJSKEGA SISTEMA

Operaterji prenosnega sistema in operaterji distribucijskega sistema:

- (a) vzpostavijo in objavijo standardna pravila v zvezi s prevzemanjem in delitvijo stroškov za tehnične prilagoditve, kot so priključitve na omrežje, ojačitve obstoječega omrežja in vzpostavitev novih omrežij, izboljšano delovanje omrežja in nediskriminatorno izvajanje omrežnih kodeksov, ki so potrebna, da bi vključili nove proizvajalce, ki dovajajo električno energijo, proizvedeno v soproizvodnji z visokim izkoristkom, v medsebojno povezano omrežje;
- (b) zagotovijo vsem novim proizvajalcem električne energije, proizvedene v soproizvodnji z visokim izkoristkom, ki želijo biti povezani v sistem, izčrpne in potrebne zahtevane informacije, vključno s:
 - (i) celovito in podrobno oceno stroškov, povezanih s priključitvijo na omrežje;
 - (ii) razumnim in točnim časovnim razporedom za prejemanje in obdelavo vlog za priključitev na omrežje;
 - (iii) razumnim okvirnim časovnim razporedom za vsako predlagano priključitev na omrežje. Celoten proces priključitve na omrežje ne bi smel biti daljši od 24 mesecev, pri čemer se upoštevata praktična izvedljivost in nediskriminatornost;
- (c) zagotovijo standardizirane in poenostavljene postopke za priključitev porazdeljenih proizvajalcev energije v soproizvodnji z visokim izkoristkom na omrežje.

Standardna pravila iz prvega odstavka, točka (a), temeljijo na objektivnih, preglednih in nediskriminatornih merilih, zlasti ob upoštevanju vseh stroškov in koristi, povezanih s priključitvijo teh proizvajalcev na omrežje. V pravilih so lahko določene različne vrste priključitve.

PRILOGA XV

MINIMALNI OBSEG PODATKOV, KI JIH JE TREBA VKLJUČITI V POGODBE ZA ZAGOTAVLJANJE PRIHRANKA ENERGIJE
ALI V RAZPISNE POGOJE, KI SO Z NJIMI POVEZANI

- Ugotovitve in priporočila, določena v analizah, in energetskih pregledih, opravljenih pred sklenitvijo pogodbe, ki zajemajo porabo energije v stavbi, s ciljem izvedbe ukrepov izboljšanja energetske učinkovitosti.
 - Jasen in pregleden seznam ukrepov za povečanje učinkovitosti, ki jih je treba izvajati, ali rezultatov povečanja učinkovitosti, ki jih je treba doseči.
 - Zagotovljeni prihranki, ki bodo doseženi z izvajanjem ukrepov iz pogodbe.
 - Trajanje in ključne točke pogodbe, pogoji in odpovedni rok.
 - Jasen in pregleden seznam obveznosti vsake pogodbenice.
 - Referenčni datum(-i) za določitev doseženih prihrankov.
 - Jasen in pregleden seznam faz pri izvajanju ukrepa ali paketa ukrepov in, kadar je ustrezno, s tem povezani stroški.
 - Obveznost, da se v celoti izvajajo ukrepi iz pogodbe, in dokumentiranje vseh sprememb med projektom.
 - Predpisi, ki določajo vključitev enakovrednih zahtev v katero koli podizvajalsko pogodbo s tretjimi stranmi.
 - Jasen in pregleden prikaz finančnih posledic projekta in porazdelitev deleža obeh strani pri doseženih denarnih prihrankih, tj. plačilo ponudniku storitve.
 - Jasne in pregledne določbe o merjenju in preverjanju doseženih zagotovljenih prihrankov, preverjanju kakovosti in jamstvih.
 - Določbe, ki pojasnjujejo postopke v primeru spreminjanja okvirnih pogojev, ki vplivajo na vsebino in rezultat pogodbe, tj. spremembe pri cenah energije in pri intenzivnosti rabe obrata.
 - Podrobnosti o obveznostih vsake pogodbenice in kaznih za njihovo kršitev.
-

PRILOGA XVI

Del A

Razveljavljena direktiva s seznamom naknadnih sprememb (iz člena 39)

Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta
(UL L 315, 14.11.2012, str. 1).

Direktiva Sveta 2013/12/EU
(UL L 141, 28.5.2013, str. 28)

Direktiva (EU) 2018/844 Evropskega parlamenta in Sveta
(UL L 156, 19.6.2018, str. 75). samo člen 2

Direktiva (EU) 2018/2002 Evropskega parlamenta in Sveta
(UL L 328, 21.12.2018, str. 210).

Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta
(UL L 328, 21.12.2018, str. 1) samo člen 54

Direktiva (EU) 2019/504 Evropskega parlamenta in Sveta
(UL L 85 I, 27.3.2019, str. 66) samo člen 1

Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/826
(UL L 137, 23.5.2019, str. 3)

Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta
(UL L 158, 14.6.2019, str. 125). samo člen 70

Del B

Roki za prenos v nacionalno pravo (iz člena 39)

Direktiva	Rok za prenos
2012/27/EU	5. junij 2014
(EU) 2018/844	10. marec 2020
(EU) 2018/2002	25. junij 2020, razen člena 1, točke 5 do 10, ter točk 3 in 4 Priloge 25. oktober 2020 za točke 5 do 10 člena 1 ter točki 3 in 4 Priloge
(EU) 2019/944	31. december 2019 za točko 5(a) člena 70 25. oktober 2020 za točko 4 člena 70 31. december 2020 za točke 1 do 3, 5(b) in 6 člena 70

PRILOGA XVII

Korelacijska tabela

Direktiva 2012/27/EU	Ta direktiva
Člen 1	Člen 1
Člen 2, uvodno besedilo	Člen 2, uvodno besedilo
Člen 2, točka 1	Člen 2, točka 1
–	Člen 2, točke 2, 3 in 4
Člen 2, točka 2	Člen 2, točka 5
Člen 2, točka 3	Člen 2, točka 6
–	Člen 2, točka 7
Člen 2, točka 4	Člen 2, točka 8
Člen 2, točka 5	Člen 2, točka 79
Člen 2, točka 6	Člen 2, točka 10
Člen 2, točka 7	Člen 2, točka 11
Člen 2, točka 8	Člen 2, točka 12
Člen 2, točka 9	–
Člen 2, točka 10	Člen 2, točka 13
–	Člen 2, točki 124 in 15
Člen 2, točka 11	Člen 2, točka 16
Člen 2, točka 12	Člen 2, točka 17
Člen 2, točka 13	Člen 2, točka 18
Člen 2, točka 14	Člen 2, točka 19
Člen 2, točka 15	Člen 2, točka 20
Člen 2, točka 16	Člen 2, točka 21
Člen 2, točka 17	Člen 2, točka 22
Člen 2, točka 18	Člen 2, točka 23
Člen 2, točka 19	Člen 2, točka 24
Člen 2, točka 20	Člen 2, točka 25
Člen 2, točka 21	Člen 2, točka 26
Člen 2, točka 22	Člen 2, točka 27
Člen 2, točka 23	Člen 2, točka 28
Člen 2, točka 24	Člen 2, točka 29
–	Člen 2, točka 30
–	Člen 2, točka 31
Člen 2, točka 25	Člen 2, točka 32
Člen 2, točka 26	–
Člen 2, točka 27	Člen 2, točka 33
Člen 2, točka 28	Člen 2, točka 34
Člen 2, točka 29	Člen 2, točka 35

Direktiva 2012/27/EU	Ta direktiva
Člen 2, točka 30	Člen 2, točka 36
Člen 2, točka 31	Člen 2, točka 37
Člen 2, točka 32	Člen 2, točka 38
Člen 2, točka 33	Člen 2, točka 39
Člen 2, točka 34	Člen 2, točka 40
Člen 2, točka 35	Člen 2, točka 41
Člen 2, točka 36	Člen 2, točka 42
Člen 2, točka 37	Člen 2, točka 43
Člen 2, točka 38	Člen 2, točka 44
Člen 2, točka 39	Člen 2, točka 45
Člen 2, točka 40	–
Člen 2, točka 41	Člen 2, točka 46
Člen 2, točka 42	Člen 2, točka 47
Člen 2, točka 43	Člen 2, točka 48
–	Člen 2, točka 49
Člen 2, točka 44	Člen 2, točka 50
Člen 2, točka 45	Člen 2, točka 51
–	Člen 2, točke 52, 53, 54, 55 in 56
–	Člen 3
–	Člen 4(1)
Člen 3(1), prvi pododstavek	Člen 4(2), prvi pododstavek Člen 4(2), drugi pododstavek
Člen 3(1), drugi pododstavek, uvodno besedilo	Člen 4(3), prvi pododstavek, uvodno besedilo
Člen 3(1), drugi pododstavek, točki (a) in (b)	Člen 4(3), prvi pododstavek, točki (a) in (b)
Člen 3(1), drugi pododstavek, točka (c)	–
Člen 3(1), drugi pododstavek, točka (d)	Člen 4(3), prvi pododstavek, točka (c)
Člen 3(1), tretji pododstavek, uvodno besedilo	–
–	Člen 4(3), prvi pododstavek, točka (d), uvodno besedilo
–	Člen 4(3), prvi pododstavek, točke (d)(i), (ii) in (iii)
Člen 3(1), tretji pododstavek, točka (a)	Člen 4(3), prvi pododstavek, točka (d)(iv)
–	Člen 4(3), prvi pododstavek, točka (e), uvodno besedilo
Člen 3(1), tretji pododstavek, točka (b)	Člen 4(3), prvi pododstavek, točka (e)(i)

Direktiva 2012/27/EU	Ta direktiva
Člen 3(1), tretji pododstavek, točka (c)	Člen 4(3), prvi pododstavek, točka (e)(ii)
Člen 3(1), tretji pododstavek, točka (d)	Člen 4(3), prvi pododstavek, točka (e)(iii)
Člen 3(1), tretji pododstavek, točka (e)	–
–	Člen 4(3), prvi pododstavek, točka (e)(iv)
Člen 3(2) in (3)	–
Člen 3(4)	Člen 35(6)
Člen 3(5) in (6)	–
–	Člen 4(4)
–	Člen 4(5)
	Člen 4(6)
	Člen 4(7)
–	Člen 5
Člen 5(1), prvi pododstavek	Člen 6(1), prvi pododstavek
Člen 5(1), drugi pododstavek	Člen 6(1), peti pododstavek
–	Člen 6(1), drugi in tretji pododstavek
Člen 5(1), tretji pododstavek	Člen 6(1), četrti pododstavek
Člen 5(1), četrti in peti pododstavek	–
Člen 5(2)	Člen 6(2)
–	Člen 6(2), drugi pododstavek
Člen 5(3)	Člen 6(3)
Člen 5(4)	Člen 6(4)
Člen 5(5)	Člen 6(5)
Člen 5(5), prvi pododstavek, točka (b)	Člen 6(5), drugi pododstavek, točka (c)
–	Člen 6(5), drugi pododstavek, točka (b)
Člen 5(6)	Člen 6(6)
–	Člen 6(6), drugi pododstavek, točka (a)
Člen 5(6), drugi pododstavek	Člen 6(6), drugi pododstavek, točka (b)
Člen 5(6), tretji pododstavek	Člen 6(6), tretji pododstavek
Člen 5(7)	–
Člen 6(1), prvi pododstavek	Člen 7(1), prvi pododstavek
Člen 6(1), drugi pododstavek	Člen 7(1), prvi pododstavek
	Člen 7(1), drugi pododstavek
	–
Člen 6(2), (3) in (4)	Člen 7(2), (3) in (4)
–	Člen 7(5), (6), (7) in (8)
–	
Člen 7(1), uvodno besedilo, točki (a) in (b)	Člen 8(1), uvodno besedilo, točki (a) in (b)

Direktiva 2012/27/EU	Ta direktiva
–	Člen 8(1), točka (c)
Člen 7(1), drugi pododstavek	Člen 8(5)
Člen 7(1), tretji pododstavek	Člen 8(1), peti pododstavek
Člen 7(1), četrti pododstavek	Člen 8(1), četrti pododstavek
–	Člen 8 (3) in (4)
Člen 7(2)	Člen 8(6)
Člen 7(3)	Člen 8(7)
Člen 7(4)	Člen 8(8)
Člen 7(5)	Člen 8(9)
Člen 7(6)	Člen 8(10)
Člen 7(7)	–
Člen 7(8)	–
Člen 7(9)	–
Člen 7(10)	Člen 8(2)
Člen 7(11)	–
	Člen 8(11), (12) in (13)
Člen 7(12)	Člen 8(14)
Člen 7a (1)	Člen 9(1)
Člen 7a(2)	Člen 9(3)
Člen 7a(3)	Člen 9(4)
–	Člen 9(2)
–	Člen 9(5), (6) in (7)
Člen 7a (4) in (5)	Člen 9(8) in (9)
–	Člen 9(10)
Člen 7a (6) in (7)	Člen 9(11) in (12)
Člen 7b (1) in (2)	Člen 10(1) in (2)
–	Člen 10(3) in (4)
–	Člen 11(1) in (2)
–	Člen 11(3) in (4)
Člen 8(1) in (2)	Člen 11(5), (6) in (7)
Člen 8(3) in (4)	–
–	Člen 11(8)
Člen 8(5)	Člen 11(9)
–	Člen 11(10)
Člen 8(6)	Člen 11(11)
Člen 8(7)	Člen 11(12)
–	Člen 12

Direktiva 2012/27/EU	Ta direktiva
Člen 9	Člen 13
Člen 9a	Člen 14
Člen 9b	Člen 15
Člen 9c	Člen 16
Člen 10	Člen 17
Člen 10a	Člen 18
Člen 11	Člen 19
Člen 12	Člen 20
–	Člen 21
–	Člen 22(1)
Člen 12(1)	Člen 22(2)
Člen 12(2), uvodno besedilo in točka (a), točke (i) do (v)	Člen 21(2), drugi pododstavek, točke (a) do (g) Člen 22(2), drugi pododstavek, točka (h)
Člen 12(2), točka (b)	Člen 22(3), tretji pododstavek
–	Člen 22(2), tretji pododstavek, točki (a) in (b)
Člen 12(2), točka (b), točki (i) in (ii)	Člen 22(3), tretji pododstavek, točki (c) in (d)
–	Člen 22(3), tretji pododstavek, točka (e)
–	Člen 22(4) do (9)
–	Člen 23
–	Člen 24
Člen 13	Člen 32
Člen 14(1)	Člen 25(1)
–	Člen 25(2)
Člen 14(2)	Člen 25(5)
Člen 14(3)	Člen 25(3), prvi pododstavek
–	Člen 25(3), drugi pododstavek
Člen 14(4)	Člen 25(4)
–	Člen 25(6)
–	Člen 26(1), (2), (3), (4), (5) in (6)
Člen 14(5), uvodno besedilo in točka (a)	Člen 26(7), uvodno besedilo in točka (a)
Člen 14(5), točke (b), (c) in (d)	–
–	Člen 26(7), točke (b), (c) in (d) ter drugi pododstavek
Člen 14(5), drugi in tretji pododstavek	Člen 26(7), tretji in četrti pododstavek
Člen 14(6), točka (a)	Člen 26(8), točka (a)

Direktiva 2012/27/EU	Ta direktiva
Člen 14(6), točka (b)	–
Člen 14(6), točka (c)	Člen 26(8), točka (b)
–	Člen 26(8), točka (c)
Člen 14(6), drugi in tretji pododstavek	Člen 26(8), drugi in tretji pododstavek
Člen 14(7), (8) in (9)	Člen 26(9), (10) in (11)
–	Člen 26(12)
Člen 14(10) in (11)	Člen 26(13) in (14)
Člen 15(1), prvi pododstavek	Člen 27(1)
Člen 15(1), drugi in tretji pododstavek	–
–	Člen 27(2), (3) in (4)
Člen 15(1), četrti pododstavek	Člen 27(5)
Člen 15(2) in (2a)	–
Člen 15(3), (4) in (5), prvi pododstavek	Člen 27(6), (7) in (8)
Člen 15(5), drugi pododstavek	–
Člen 15(6), prvi pododstavek	–
Člen 15(6), drugi pododstavek	Člen 27(9)
Člen 15(7)	Člen 27(10)
Člen 15(9), prvi pododstavek	Člen 27(11)
Člen 15(9), drugi pododstavek	–
Člen 16(1) in (2)	–
–	Člen 28(1), (2), (3) in (5)
Člen 16(3)	Člen 28(4)
Člen 17(1), prvi pododstavek	–
Člen 17(1), drugi pododstavek	Člen 30(3)
Člen 17(2)	Člen 22(7)
Člen 17(3)	–
Člen 17(4)	–
Člen 17(5)	Člen 22(10)
Člen 18(1), uvodno besedilo	Člen 29(1), uvodno besedilo
Člen 18(1), točka (a), točki (i) in (ii)	Člen 29(1), točki (a) in (b)
–	Člen 29(1), točki (c) in (d)
Člen 18(1), točka (b)	Člen 29(2)
Člen 18(1), točka (c)	Člen 29(3)
–	Člen 29(4)
Člen 18(1), točka (d), točki (i) in (ii)	Člen 29(5), točki (a) in (b)

Direktiva 2012/27/EU	Ta direktiva
–	Člen 29(5), točka (c)
Člen 18(2), točki (a) in (b)	Člen 29(6), točki (a) in (b)
Člen 18(2), točki (c) in (d)	–
–	Člen 29(6), točka (c)
–	Člen 29(7)
Člen 18(3)	Člen 29(8)
Člen 19(1), točka (a)	Člen 22(5), prvi pododstavek
Člen 19(1), točka (b)	Člen 7(7), prvi pododstavek
Člen 19(1), drugi pododstavek	Člen 22(9), drugi pododstavek
Člen 19(2)	–
Člen 20(1) in (2)	Člen 30(1) in (2)
–	Člen 30(3), (4), (5)
Člen 20(3), (3a), (3b) in (3c)	Člen 30(6), (7), (8) in (9)
Člen 20(3d)	Člen 30(10), prvi pododstavek
–	Člen 30(10), drugi pododstavek
Člen 20(4), (5), (6) in (7)	Člen 30(11), (13), (14) in (15)
–	Člen 30(12)
–	Člen 30(16)
–	Člena 30(17) in (18)
Člen 21	Člen 31(1)
Priloga IV, opomba 3	Člen 31(2), (3) in (4)
–	Člen 31(5)
Priloga IV, opomba 3	Člen 31(6) in (7)
Člen 22(1) in (2)	Člen 33(1) in (2)
–	Člen 33(3)
Člen 23	Člen 34
Člen 24(4a), (5) in (6)	Člen 35(1), (2) in (3)
Člen 24(7), (8), (9), (10) in (12)	–
Člen 24(13) in (14)	Člen 35(4) in (5)
Člen 24(15), uvodno besedilo	Člen 35(7), uvodno besedilo
Člen 24(15), točka (a)	–
Člen 24(15), točka (b)	Člen 35(7), točka (a)
–	Člen 35(7), točke (b), (c), (d), (e), (f), (g) in (h)
–	Člen 35(7), drugi pododstavek
Člen 24(8)	Člen 35(7), tretji pododstavek
Člen 25	–
Člen 26	–

Direktiva 2012/27/EU	Ta direktiva
Člen 28	Člen 36
–	Člen 37
Člen 27, prvi odstavek	Člen 38, prvi odstavek
Člen 27, drugi odstavek	–
Člen 27, tretji odstavek	Člen 38, drugi odstavek
Člen 28(1), prvi pododstavek	Člen 36(1), prvi pododstavek
Člen 28(1), drugi pododstavek	–
Člen 28(1), tretji in četrti pododstavek	Člen 36(1), drugi pododstavek
Člen 28(2)	Člen 36(2)
Člen 29	Člen 39
–	Člen 39, drugi odstavek
–	Člen 39, tretji odstavek
Člen 30	Člen 40
–	Priloga I
Priloga I	Priloga II
Priloga II	Priloga III
Priloga III	Priloga IV
Priloga IV	–
Priloga V	Priloga V
Priloga VI	Priloga VI
–	Priloga VII
Priloga VII	Priloga VIII
Priloga VIIa	Priloga IX
Priloga VIII	Priloga X
Priloga IX	Priloga XI
Priloga X	Priloga XII
Priloga XI	Priloga XIII
Priloga XII	Priloga XIV
Priloga XIII	Priloga XV
Priloga XV	–
–	Priloga XVI
–	Priloga XVII